

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.

Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.

Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.

Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.

All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.

If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

LUNDS
UNIVERSITET

UPPSALA
UNIVERSITET

510.

WILMA LINDHÉ

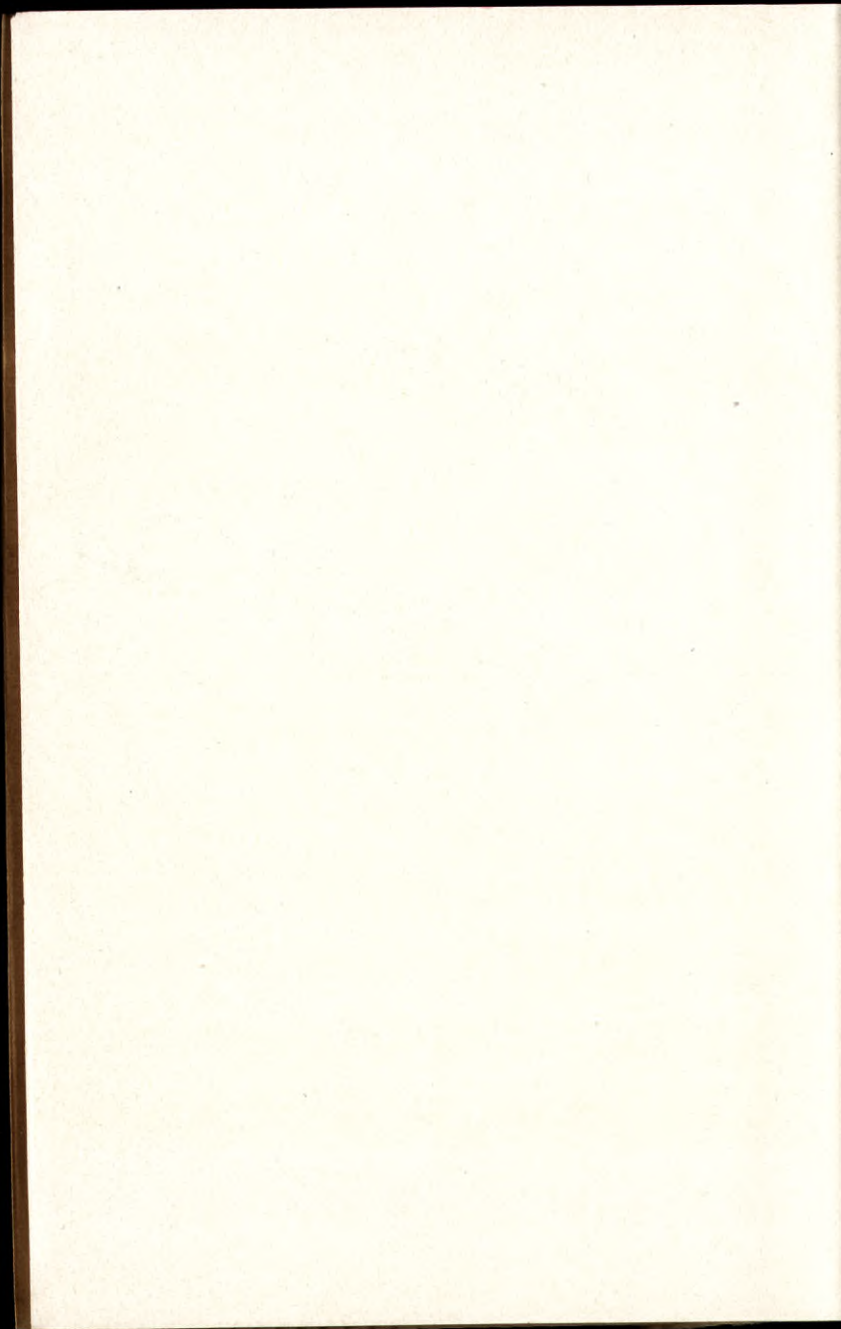
RAGNHILD

ROMAN

510.

WILMA LINDHÉ.

RAGNHILD.

BAUGHNILD

WILSON LINDIE

WILSON LINDIE

RAGNHILD

ROMAN

AF

WILMA LINDHÉ.

STOCKHOLM.
ALBERT BONNIERS FÖRLAG.

Det var i juni, luften dallrade af värme och den leende, tätbebyggda strandslutningen liknande en enda blomstrande trädgård. Bakom låg skogen som en mörk imponerande ram och framför bredde hafsviken sitt djupgröna vatten.

Strandremsan midt emot var fruktbar äfven den; men öfvergick snart i branta åsar och längre bort till ett helt fjällpanorama med oregelbundna blekblå eller hvitglänsande toppar.

På en utskjutande löfklädd udde låg kyrkan till hvilken dörrarna stodo öppna, så att den del af menigheten som ej fick plats därinne kunde kasta åtminstone en blick på brudparet framme vid altaret, öfver hvilket välsignelsen just nu lästes.

Han, Bernt Ögård, som hade sitt hem bortom Jämtlands fjällvidder, nära norska gränsen, var högväxt, stark och vacker, och hon, Ragnhild Sanne, som var ett bygdens barn, späd och finlemmad, med djupblå troskyldiga ögon och ett täckt oregelbundet ansikte.

Medan kyrkklockorna klungo gingo de nygifta, företrädda af spelmännen och omgifna af det brokiga följet, ut på kyrkplanen där solen sken öfver grönskande grafkullar, hvitmålade kors och böljande människoskaror. Nedanföör glittrade fjorden, vid hvars brädd kyrkbåtarna lågo uppdragna. Syren och hagtorn stodo i blom, insekter surrade, fåglar kvittrade och bröllopsmarschens toner tycktes liksom sammansmälta med den ljusmättade, gnistrande rymden.

Ragnhild gick med böjdt hufvud, ty den tunga guldkronan, från hvilken slöjan föll i skira veck, tryckte och pinade henne, men öfver det unga ansiktet låg ett skimmer af lycka.

Bernt, hvilken litet hvar af de unge männen afundades, blickade stolt till höger och vänster liksom för att ytterligare påminna om att han, och ingen annan, lyckats eröfra bygdens älskling den glada och dock stilsamma Ragnhild, som utöfvade en så förunderligt tilldragande makt öfver dem, som kommo henne nära.

Denna hans eröfring hade dock varit så lätt!

Trakten var omtalad för sina starka, goda hästar, och året förut, tidigt på våren, hade han stigit i land från en af fjordångarna i afsikt att köpa några.

Thomas Sanne hade ett par som särskildt föll honom i smaken och för affärens uppgörande kom han ofta i det trefna, gästfria hemmet.

Till en början märkte han knappast Ragnhild — det gjorde ingen, som såg henne första

gången — men en dag, när hon var ensam hemma, kommo de till tals och sedan dess kunde han ej glömma hennes ögon. Det kunde ingen som en gång sett rätt in i dem.

Karin Sanne — modern — en magerlagd, arbetsam kvinna, med djupa sorgmodiga ögon, hade inte fullt förtroende till honom; ty han hade förbisett äfven henne och väckt hennes misshag genom att föra sin stora regndrypande lapphund, Björn, direkt från vårslasket in i de nyskurade rummen.

Från den stund han började tänka på Ragnhild blef han en annan, lät hunden stanna utanför och vann Karin helt och hållet genom denna blandning af smicker och små artighetsbevis hvar med äldre kvinnor så lätt fångas.

Vintern därpå kom han igen utan något egentligt ärende och slog sig ned i bygden, som hade han haft för afsikt att bosätta sig där, gick på skidor och dansade bättre än alla andra, sjöng visor, hade godt om pengar, ställde till gillen, drack med männen, skämtade med kvinnorna och skaffade sig både vänner och afundsmän.

Det herremanslika i klädsel, talesätt och väsen, som utmärkte honom och aldrig förfelade sin verkan, hade han fått liksom till skänks genom att i barndoms hemmet, hotell Åsen — som efter faderns död var hans eget — röra sig bland människor af alla stånd.

Ungdomen samlades om aftnarna ute i liderna med skidor och kälkar och antingen såg

Ragnhild honom då i smidighet, snabbhet och oförskräckthet öfverglänsa alla andra, eller var det han som djärf och dock ängsligt försiktig — likt den som vill visa att det anförtrödda godset är honom ovärderligt — styrde hennes kälke utför branten.

Hon var vacker då med purprade kinder och fuktiga glänsande ögon, som gärna ville, men ej vågade möta hans.

Han visste att han endast behöfde sträcka ut handen för att fånga henne; men dröjde i tvekan som man gör framför en af de ömtåliga blommor hvilka passa för knapphållet, men äro dömda att vissna på samma gång de brytas.

Är det blott gjordt, försvinna samvetsskruplerna! Han hade i hemlighet utforskat hennes görande och låtande samt börjat besöka både kyrka och bönemöten.

Hvar hon gick mötte hon honom; men medan han frimodigt gick henne till mötes med skämtsamma ord på läpparna, darrade och bleknade hon redan när hon såg honom på långt håll samt blef så förvirrad, att hon ej visste hvad hon sade eller gjorde och sedan gick med pinsam känsla af att ha begått någon dumhet.

Att träffa henne ensam var nästan omöjligt, ty alltid var modern eller någon af syskonen med; men en gnistrande kall vinterdag, då längtan efter henne drifvit honom ut, kom hon gående framåt vägen så fördjupad i tankar, att hon ej märkte honom förr än han stod bredvid henne.

Det gick en sprittning genom hennes lemmar, allt hvad hon kände låg i ögonen, och i blygsel öfver att hafva röjt sig bröto tårarna fram.

»Du kära lilla barn, det är ingenting att blygas öfver, vet du inte att jag håller ännu mera af dig,» sade han vekt och drog henne intill sig.

Rädsla och blyghet försvunno med ens och när de gingo hemåt, arm i arm, pratade hon gladt och förtroligt som hon eljes aldrig gjorde annat än i syskonkretsén.

Föräldrarna, som anat hur det skulle gå, hade afhandlat sakens för och emot mer än en gång.

»Hon är för ung,» sade modern ängsligt.

»Inte yngre än du var,» svarade mannen, som var flera år äldre än hustrun och åt hvilkens skarpt markerade drag den breda pannan och de genomträngande ögonen gånge ett på samma gång klokt och befallande uttryck.

»Därför vet jag också att det är för tidigt,» sade hon sakta.

»Det behöfver inte bli bröllop med samma.»

»Bli de bara förlofvade, så! Du minns väl själf hur ifrig du var.»

»Vi ha många barn att försörja och han är burgna karln.»

»Det är sant, men henne blir det svårast att mista.»

»Det vet jag,» svarade han betänksam, »men att hon skall gå hemma hos oss, lifvet igenom, lär hvarken du eller jag önska.»

»Nej! Bara hon inte kom så långt bort! Man kan aldrig veta hur hon får det,» klagade Karin.

»*Han* har inte funnit vägen för lång.»

»Nu — när han är kär — det är en annan sak. Jag vet inte,» fortsatte hon betänksamt och lade ned skjortan på hvilken hon sömmade, »det är ju en ståtlig, präktig karl, men — «—»

»Som vi aldrig hört annat än godt om,» inföll Thomas otåligt, likt den där ej är van vid motsägelser.

»Det är nog sant, men människor kunna vara så bra hvar för sig — saken är bara att de passa tillsammans.»

»Hon får väl foga sig, om det behöfs.»

Hustrun ryckte till sig sömmen och sydde med fördubblad fart, medan läpparna sammanpressades liksom för att hålla inne ord som ville fram.

»En fogar sig nog,» svarade hon efter en stunds tystnad, »men när man det gjort är det bästa inom en också borta.»

När Bernt reste hade han föräldrarnas löfte få komma igen redan på försommaren för att hämta sin brud, och han kom stolt som segerherren då han tager sina länderier i besittning.

Hans favorit, Björn, var återigen med och nu tog han honom utan tvekan in i bröllopsgården, där hvarje vrå var fejad i och för festen.

Karin teg, men hennes ögon och sammanknipna läppar talade för henne, som de alltid gjorde.

»Mor lilla,» sade han halft skämtsamt, halft trotsigt, »nu är det att välja mellan Björn och mig, blir han utvisad, går också jag.»

Hunden stannade, men också taggen i Karins hjärta.

Det uppstod, som naturligt var, meningsstridigheter i afseende på bröllopstillredelserna; men alltid dref brudgummen sin vilja igenom och aldrig med den artighet och undfallenhet, hvarmed han behandlat modern till den kvinna han ville vinna.

Karin grät också allt emellanåt och mest under själfva vigseln, men ute på kyrkoplanen såg också hon belåten ut.

Nu kunde det ej mera ändras! Dottern var strålande lycklig. Bernt såg dubbelt ståtlig ut i bröllopsdräkten, och modersfåfången smektes af den beundran båda väckte. Det var dessutom ett sådant välsignadt väder, föräringarna hade varit rikliga och inom sig bar hon det stolta medvetandet att bröllopsmåltiden skulle öfvergå alla förväntningar — hvarför skulle inte hon då vara glad som alla andra?

Redan följande dag, innan festligheterna voro afslutade, ville Bernt begifva sig af, hvilket väckte allmän uppståndelse.

»Det är inte skick och sed här i bygden att bryta laget — minst för den till hvars ära allt är gjordt — och ett par dagar till hade vi tänkt få behålla Ragnhild, innan vi lämna henne ifrån oss,» sade fadern med skärpa.

»Hon är min nu,» inföll Bernt hastigt, »och jag längtar att ha henne för mig själf.»

Det hade plågat honom, från första stunden, att hon var så mycket för de sina och i sin ordning gaf dem så mycket igen. »Först när jag skilt henne från dem alla skall hon vara helt och hållit min,» tänkte han.

*

Den tyngre packningen hade afsändts i förväg och Björn med den.

Vid middagstiden var så godt som bygdens hela befolkning samlad på stranden och aldrig ville det bli slut med afskedstagandet.

Bernt var mera otålig och förargad än han ville visa, och när han omsider lyfte Ragnhild i båten drog han en suck af lättnad.

Ut öfver fjorden ljödo hurrarop, musik och bösskott, och nu — då hvarje årtag förde honom närmare andra stranden, där häst och vagn vändade — gladdes han öfver hedersbevisningen.

Föräldrar och syskon följde med dit öfver.

Thomas Sanne rodde själf och ruskade blott på hufvudet när någon af sönera ville hjälpa honom.

»Hem få ni ro så mycket ni vill,» sade han och vände bort ansiktet för att dölja hur det ryckte kring mungiporna.

Ragnhild satt i akterstäfven mellan Bernt och Karin och höll dem båda i hand.

Såg hon på modern kommo tårarna fram och blickade hon på mannen, log hon af fröjd.

Fjorden låg blank, och längs stränderna stod landskapet på stup med de minsta detaljer afspeglade i dess grönklara vatten.

Ingen hade något att säga, men Bernt ertapade sig plötsligt med att gnola på en munter melodi.

Karin satt framåtlutad med näsduken för ögonen och dottern tryckte då och då hennes seniga, arbetsmärkta hand.

Litet hvar kände det som en befrielse då båten stötte mot land.

Väggkosten var instufvad, hästen tuggade betslat och Bernt hade svårt att hålla honom.

»Låt det gå fort nu,» sade han hetsigt, »det blir att skynda på om vi skola få nattkvarter före mörkningen.»

Det sista afskedet blef kort, och Ragnhild kom upp till honom i karran utan att veta huru det tillgätt.

Gud i himlen, att det var så svårt att skiljas!
Hon visste ej förr än nu hur mycket hon hållit
af de sina.

»Farväl, Eva och Tony! Gråt inte så, Lill-Karin! Adjö Hakon och Thorvald, glöm mig inte! Adjö, far! Tusen, tusen tack för allt! Och adjö — adjö, mor!» De sista orden drunknade i en snyftning.

Fadern, hvilken hon varit van att se upp till med vördnad, nästan med fruktan, stod med blotadt hufvud och böjde sig för henne. Hon förstod ej, att det var ålderdomen — som måste nöja sig med halfportionerna vid lifvets dukade bord — hvilken här böjde sig för ungdomen, som drog åstad att taga all världens härlighet i besittning, men det gick henne djupt till hjärtat.

Denna bild af honom, jämte moderns tärda ansikte och förgråtna, djuptliggande ögon, var det sista hon såg och det som för alltid gräfdes sig fast i hennes minne.

En klatsch med piskan, ett häftigt ryck och vagnen rullade framåt vägen. Vid första krök såg hon dem ej mera, men af barndomshemmet fick hon en sista öfverblick, där det låg inbäddadt i sol, blommor och grönska, liksom småleende emot henne.

Bakom henne låg allt hvad hon haft kärt, allt hvarom minnet hviskade och allt hvad som hitintills mött henne af glädje, godhet och öm omvårdnad; men hon kände ingen fruktan, ty det hon

öfvergifvit skulle han — för hvilkens skull offret gjorts — ensam ersätta.

Framför henne, likt löftets förlofvade land, bredde sig de skimrande fjälltinnarna bakom hvilka hon skulle få sitt nya hem — dit längtan redan gått före henne — och med hvarje ögonblick bleknade det förflutna för det hon gick till mötes.

*

Vidunderligare färd hade hon aldrig gjort.

Hans vänstra arm låg kring hennes lif, hufvudet lutade hon mot hans bröst och heta kyssar aflöste hvarandra medan hästen gick som den ville helt makligt framåt vägen.

Då åkande eller gående mötte, for hon upp, blyg och förlägen, för att så snart de voro utom synhåll, återtaga sin förra ställning.

Trefna gårdar, brusande forsar, grönskande lider och klara vatten passerades, men hon såg det dunkelt och otydligt som i en dröm.

Det led mot aftonen. Vägen gick uppåt, ständigt uppåt, och björkskogen lämnade snart rum för marig tall, som i sin ordning efterträddes af dvärgbjörk, videbuskar och tufvig renmossa.

Klippformationerna blefvo allt djärfvare, stigningarna allt högre!

»Dit upp skola vi,» sade han och visade med synbar stolthet på en stängande fjällkant.

»Det är omöjligt,» svarade hon rysande.

»Det blir väl värre,» fortsatte han leende och steg ur åkdonet för att gå bredvid hästen, som stannat och genom upprepade gnäggningar påminde om att bördan borde lättas.

Det blef kallare, snöbäckar forsade ur djupa klyftor och vatten droppade från klipphällarna.

»Tag på dig den här,» sade han och lade en sjal öfver hennes axlar, »du är ju blåfrusen.»

Af människoboningar syntes ej ett spår, och hon längtade allt ifrigare att möta andra resenärer, men vägen förblef tom och öde.

Då trädde bilden af föräldrar och syskon plötsligt fram och på samma gång samvetskvalen öfver att hon knappast gifvit dem en tanke.

Nu hade de redan gjort den tunga återfärden öfver fjorden och sutto i hemmet med alla tankar och känslor kretsande kring henne, den otacksamma.

»Du får inte se så hängfärdig ut,» sade han med ett stänk af missnöje i rösten, »då blir jag också ledsen.»

»Jag kom att tänka på dem där hemma och . . .» hon såg sig omkring med bäfvande blickar.

»Du visste förut, att allt skulle bli annorlunda. Här är inte där — det har jag sagt dig mer än en gång.»

»Det gör detsamma — bara jag har dig,» svarade hon och log emot honom.

När fjällstugan, där nattkvarter skulle tagas, skymtade fram, drog hon en suck af lättnad.

Morgonen därpå låg regntjocka öfver nejden, gifvande den ett fasansfullt, dystert tycke.

Snöfanorna, som hon länge sett på afstånd, blefvo allt större och kommo snart inom räckvidd.

»Dit upp skola vi,» sade han återigen och pekade belåtet med piskan.

Hennes ögon vidgades af fasa, när hon såg vägen, likt öfver hvarandra sig höjande terrasser, slingra fram genom ur, våta klippblock, ulliga dimtottar och smutsig snö, ända upp till fjällkrönet.

Ofrivilligt kastade hon en blick bakom sig.

»Hvad ser du efter?» frågade han med en viss skärpa.

Hon rodnade häftigt.

»Skulle du vilja vända, om du kunde?»

»Hur kan du ha hjärta att fråga så?» sade hon förebrående, »men här är så hemskt.»

»Det sade jag dig förut! Vi fjällbor tycka om det just så.»

»Jag skall försöka att älska det, jag också,» svarade hon; men ryste i detsamma till vid åsynen af ett djuptliggande fjällvatten, inklämdt mellan stenkolssvarta klippor, utför hvilka vattnet sippade.

Den skräckinjagande ödsligheten blef henne öfvermäktig.

»Här är så förfärligt tyst, ingen människa bor här och intet lefvande syns till,» utbrast hon snyftande, medan en ångestfull känsla af att vara liksom

levande begrafven och aldrig kunna komma ut igen till frihet och glädje, isade hennes blod.

Detta var hennes bröllopsresa!

*

De hade nått själfva bergsplatån och gingo hand i hand framåt vägen, hvilken låg slät som ett golf.

»'Fjällbruden' kalla vi henne, och redan första gången jag såg dig kom det för mig, att ni likna hvarandra,» sade Bernt och räckte fram en hvit, doftande, plymlik blomma, som tycktes spira fram ur själfva klippan.

»Så vacker är jag inte,» svarade hon leende, »men att den kan växa här, där det inte finns så mycket som ett grönt strå, eller litet mossa, är obegripligt.»

»Just här uppe, några tusen fot öfver hafvet, trifs hon — nere i dalen skulle hon dö.»

»Och här uppe skulle icke någon blomma från min hembygd kunna lefva,» sade hon tankfullt.

»Men *du* skall det, Ragnhild,» hviskade han och drog henne intill sig. »Du skall få det så varmt i min famn, att du inte skall frysa, utan tycka, att du först hos mig kommit på din rätta plats.»

Fjällen syntes liksom maka åt sig. Ännu några steg och framför dem bredde sig en brant, långsträckt, ofruktbar sluttning, på alla sidor omgifven af nakna, snöfläckiga åsar och skrofliga, lodräta klippor,

»Där ligger Åsen, det är en stor gård, som du ser,» sade han och pekade på några hvitmålade leksaksliknande hus nere i dalsänkan, där en fors rann fram likt ett smalt silfverband.

Utför sluttningen gick landsvägen i långa slingrande, ändlösa bukter.

Hon hade svårt att bibehålla fattningen.

Glädje och stolthet lyste fram ur hans ögon, och hon ville så gärna älska det hem han bjöd henne, liksom hon älskade honom själf; men allt syntes henne så främmande, så vidunderligt stort och på samma gång fattigt, så nedtryckande och dock mäktigt och upplyftande.

Bibelns ord »ditt land skall vara mitt land och ditt folk mitt folk» runno henne plötsligt i sinnet.

»Jag skall nog växa fast här och trivas, jag också,» sade hon och räckte fram sin hand.

Utför gick det svindlande hastigt. Hästen, som största delen af vägen gått steg för steg, satte nu af i språng och saktade farten endast i spiralernas buktande krökningar, nedanför hvilka bråd-djupen lurade.

»Det är aldrig farligt för den som är nykter och försiktig,» sade han, då han märkte hur rädd hon var.

Återigen kastade hon en blick bakom sig.

»Så långt, som jag nu är från föräldrar och syskon och så mycket som ligger emellan oss,» tänkte hon bäfvande.

Det var skymning då de kommo fram och hon var glad däråt; ty en beklämning hon ej kunde förjaga eller bekämpa hade lagt sig allt tyngre öfver hennes sinne, och mer än allt annat i världen önskade hon att han ej skulle märka det.

Det lyste i alla fönster. Hon hade aldrig föreställt sig byggnaden så stor och präktig. På baksidan däraf, stödda mot fjällväggen, lågo skjul för olika sorters åkdon samt vidlyftiga stall-längor. Något mera hann hon ej se innan Bernt lyfte henne ur kärran.

En hund sprang glädjetjutande emot henne.

»Björn! Björn!» ropade hon och tryckte honom intill sig medan tårarna osedda föllo i hans lurfviga päls.

Hitintills hade hon endast brytt sig om hunden därför att han var Bernts, men nu kom han liksom med hälsningar från hembyggd och anhöriga och blef till en personlig vän bland främlingar och nya omgifningar.

Från hotellet trängde sorl och prat. En hel karavan af resande hade anländt samma dag, och alla rum voro upptagna.

»Du får nöja dig med litet så länge,» sade Bernt och förde henne, smått skamsen, till ett par rum på baksidan på huset.

»Och nu skall du vara så hjärtligt, innerligt välkommen. Mätte jag kunna göra dig så lycklig jag vill och önskar!»

Åsens hotell var mycket besökt, hvilket var naturligt, då en vägknut liksom upplöste sig härifrån till skilda håll.

Bernt Ögård var också en omtyckt hotellvärd, rådfrågad och eftersökt af alla, och Ragnhild märkte från första stunden, att han ej skulle få mycken tid öfrig för henne.

»Endast om vintern få vi riktigt rå om hvarandra,» hade han sagt redan under förlofnings-tiden, men ehuru hon hört detta och mycket annat förut, kändes det lika svårt.

Dagarna blefvo förfärande långa, ty med husets skötsel hade hon intet att beställa. Under turistsäsongen voro nämligen kokerska, upppasserskor och öfrig betjäning lejda från skilda håll och så inne i sina sysslor, att det skulle varit löjligt af henne, som var fullkomligt okunnig i lyxens och förfiningens alla kraf, att ens erbjuda sin hjälp.

I själfva verket kände hon sig, där hon satt i sin kammare, med den stängande fjällväggen för ögonen, mera främmande och hemlös än någon af hotellets många gäster.

Bernt hade redan första dagen visat henne det nya hemmet från golf till tak, med allt hvad det innehöll af möbler, sängkläder, linne, silfver, glas, porslin och mycket annat.

»Det är ditt nu också,» sade han ömt, »och först nu gläder jag mig riktigt åt att allt är så rikligt och vackert.»

Hon förstod hvilken glädje det var honom att hafva så mycket att gifva samt att han både fordrade och väntade att hon skulle visa beundran, tacksamhet och glädje, och dock hade hon för hvarje ögonblick allt svårare att dölja sin nedslagenhet.

Hon var inte vuxen allt detta, det förstod hon, och det var inte ett hem hon kommit till, där hon kunde verka genom sin personlighet, utan ett stort hus, i hvars långa korridorer och stora salar hon kände sig borttappad och vilsekommen.

»Nå, du säger ingenting?»

»Det är alldeles för mycket, alldeles för präktigt för mig,» sade hon och smög sig intill honom med en känsla af att det nu i hela världen inte fanns mer än en plats, där hon kunde känna sig hemmastadd — hans famn.

Mellan måltidstimmarna, då hon var säker på att finna matsalen tom, smög hon sig dit in och försökte ända in i de minsta detaljer taga reda på hur bordet var dukadt och det hela ordnadt.

I föräldrahemmet hade modern varit medelpunkten eller själfva urverket, hvilket opåmint satte hushållsmaskineriet i gång och endast så kunde Ragnhild tänka sig en hustrus kall, men där hade allting varit smått, enkelt, gammaldags och afpassadt efter anspråkslösa vanor och behof.

»Jag blir aldrig hemmastadd här,» suckade hon då hon en förmiddag, medan Bernt var ute som förare vid en fjällbestigning, bläddrade i nå-

got af de planschverk, hvilka till resenärens förnöjelse voro uppradade på hyllor eller utbredda på divansbord inne i sällskapsrummen, »och hur kan jag anse något af detta för mitt, när det är ämnadt att begagnas af idel främmande människor?»

Pianot stod öppet och hon slog tveksamt några ackord, medan längtan att kunna spela därpå blef nästan till en pina.

Hon älskade musik utan att förstå den och hade en vacker ehuru oskolad röst. I folkhögskolan hade hon sjungit bättre än alla andra och stundom i skog och mark, eller inom hemmets väggar, liksom tvingats af en inre makt att sjunga ut hvad hon kände af glädje eller sorg.

»Att veta hvar Ragnhild finns, är inte svårt,» var en stående sats, Hon gaf sig nämligen alltid tillkänna genom att gnola på någon folkvisa eller för tillfället komponerad melodi.

Sedan sin ankomst till Åsen hade det aldrig fallit henne in att sjunga. Hur skulle det också varit möjligt här, där huset var fullt af folk och väggarna tycktes ha både ögon och öron.

När någon af gästerna spelade eller sjöng, smög hon sig alltid till att lyssna.

Dagligen gjorde hon sig också mera förtrogen med nejden. Det fans många vägar att gå och hon valde än den ena, än den andra, men aldrig den som fört henne hit.

Nere i själfva dalsänkan, utmed forsen, växte några lågstammiga rönnar och häggbuskar och på

den branta strandslutningen midt emot — till hvilken en smal spång ledde — kröpo dvärgbjörk, vide och enris en god bit till väders.

Forsen, hvilken sedd uppifrån fjällplatåns rand, syntes henne som ett smalt silfverband, trängde fram bred och stark med bedöfvande dån, än piskande klipporna, än stänkande sitt skum högt öfver dem, stundom svallande öfver sina bräddar, stundom åter pressande sig fram genom smala, gapande klyftor eller sammangyttrade stenblock, så långt under henne i det mörka djupet, att hon ryste när hon blickade dit ned.

Hit drogs hon dock allt mera, ty här fanns så godt som hopadt allt hvad dalen hade att erbjuda af grönska och vänlighet. Här hade hon funnit den purpurroda, fingerborgsliknande digitalis och några saftiga, blåögda förgät-mig-*ej* och här var färgspelet så underbart grant då solen kastade sitt skimmer öfver fjällkammarna och det skummande vattnet skiftade i guld, mjölkhvitt, rosa, blågrönt, brunt och svart, allt efter dagrarnas spel och klippgrundens beskaffenhet.

Ingenting lockade henne så som att lutad mot ledstången stå på den slippriga spången, hvilken darrade under trycket af den framvällande vattenmassan, och låta skumpärlorna kylande stänka upp på kinder, panna och hufvud.

Ur djupet tyckte hon sig då höra toner myllra om hvarandra, eller drunkna i hvarandra, likt mäniskoröster i en upprörd folkhop, tills det blef en stor orkester i hvilken stämmorna än bildade

skrikande disharmonier, än bortdöende, smältande ackord.

När hon stått så en stund blef hon både rädd och yr och tyckte att allt omkring henne liksom vek undan.

Då Bernt fick se henne stå så en gång, blef han både ond och förskräckt. Ropa tordes han ej och knappast närma sig, ty han visste att hon i glädjen öfver att se honom kunde göra en oförsiktig rörelse och — — —

»Du får inte stå så en gång till!» sade han när hon väl kommit på fast mark, och aldrig glömde hon hur blek han var, eller hur hans stämma darrade.

»Jag låter rifva ner spången i morgon dag,» återtog han då de gingo hemåt. »Jag har mer än en gång tänkt på att den kan vara farlig.»

»Det fins ju knappast någon resande som inte går öfver den för att se forsen från andra stranden, eller följa gångstigen i fjället — rif den då för deras skull!» sade hon ifrigt.

»Naturligtvis är jag rädd om de resandes lif och säkerhet — det är ju min skyldighet! Men om något skulle hända *dig!*!»

Det gjorde henne lycklig att se det kvalfulla uttrycket i hans ansikte.

»Jag lofvar att vara försiktig.»

»Det är inte nog! Spången skall göras starkare och bredare och till dess får du inte sätta din fot på den.»

*

Hon var inte svartsjuk; men det plågade henne att se hans förtroliga sätt mot uppasserskorna, samt den synbara beundran de ägnade honom.

De kvinnliga resenärerna tycktes också tro att han ensam kunde lämna upplysningar i stort och smått, och oftast nöjde de sig ej med mindre än att han själf tjänstgjorde som förare vid utflykter och fjällstigningar.

»Vill du gå med, Ragnhild?» frågade han mer än en gång; men ehuru hon längtade efter den friare horisont fjälltinnarna kunde skänka, nekade hon ständigt af en instinktlik fruktan, att vara öfverflödig eller till hinder.

Han talade både engelska och tyska — inte så väl, som han själf trodde, men flytande — och det pinade henne, att ej kunna gissa sig till hvad det talades om, när han stod midt i en klunga resande, som alla lyssnade till hans ord.

Hon såg att andra funno honom vacker och ståtlig, men visste ej att hennes egna blickar följde honom med så tydlig beundran, att lite hvar gaf akt därpå.

»Är den där lilla hans hustru?» hörde hon stundom främlingarna hviska sins emellan, och hon misstog sig ej, då hon trodde att de funno henne obetydlig.

Den enda tid hon rådde om honom, ensam, var natten, och dagen blef mer och mer en dröm om hvad hon då väntade, eller redan genomlevvat.

Hon såg hur solen för hvarje dag drog sig allt längre tillbaka uppåt fjällkammarna, och såg det med glädje.

De resande blefvo allt färre!

Dvärgbjörken skiftade i brinnande gult, blodrött och brunt, hägg och rönn stodo aflöfvade. Tjänstepersonalen afskedades och turisthotellet stängdes samt ordnades för den långa vintern.

Ragnhild jublade i sitt hjärta, ty nu var Bernt hennes — hennes och ingen annans!

*

Ett par gånger hade det händt att någon resande af nyfikenhet, hälsoskäl eller andra orsaker, stannat kvar öfver vintern; men oftast låg hotellet under den mörka årstiden med tillbommade fönster, afstängda rum och iskalla korridorer, bebodt endast af värdfolket samt en manlig och en kvinnlig tjänare.

Bernt och Ragnhild voro ifrigt sysselsatta med att ordna sitt hem — trenne rum på husets framsida — och hennes glada sång ekade genom den öde byggnaden.

»Det blir för präktigt för mig,» sade hon äfven nu då han från samlingsrummen ditförde en eller annan grannlåtsmöbel, som ej öfverensstämde med det hela.

»Ingenting kan vara godt nog åt dig! Och hvarför skulle inte vi, som andra, unna oss nöjet

att begagna våra egna tillhörigheter?» svarade han, och fortfor att flytta in stolar, bord och prydnadsföremål, tills hon tyckte sig ej få plats för hvarken kropp eller själ.

Hon sjöng inte mera, och han märkte att hon såg nedslagen ut.

»Du är svår att göra tillfreds, tror jag,» sade han med något hårdt i rösten, som skrämde och träffade henne nästan som en fysisk smärta.

»Det kan inte vara möjligt,» svarade hon efter ett ögonblicks besinning. »Jag är ju uppfostrad utan alla anspråk.»

»Kanske just därför! Ingenting växer så hastigt som anspråk och fordringar.»

Det var första gången hon hörde ett ovänligt ord från hans läppar och tårarna kommo henne genast i ögonen.

»Förlåt mig,» bad hon, »och tro inte att jag är otacksam.»

»När man gör allt i världen för att glädja en människa, är det hårdt att misslyckas.»

»Allt är så nytt för mig. Jag behöfver tid att vänja mig vid det.»

Hon kände sig dock allt lyckligare i dessa rum, som nu voro hennes hela värld, och när hon var därinne, glömde hon den kalla ödsliga korridoren och stora skrämmande vestibulen utanför, som hon aldrig passerade utan en rysning eller en smärtsam känsla af, att hur präktigt allt omkring henne än var — ett *hem* var det icke.

En morgon låg dalen insvept i ett enda moln af yrande snö, så att man ej såg en handsbredd framför sig.

»Nu är vintern här på allvar och man har ingenting annat att göra än sofva,» sade Bernt gäspande, sträckte på sig och somnade in på nytt.

Solen var borta och skulle vara borta i sex långa månader; men Ragnhild tänkte ej därpå, ty hon lefde i smekmånadens rus, med långa nätter och korta dagar, insvept liksom i ett enda värmande famntag.

Det plågade henne att Bernt inte gjorde stort annat än låg på soffan med en godtköpsroman i handen, läsande eller halfsofvande, och dock kunde hon själf intet företaga, ty lusten att vara honom nära, hålla hans hand, eller luta sig mot hans bröst, hade vuxit till ett öfvermåktigt begär, kufvande alla andra känslor och tankar.

När han sof, läste hon stundom i boken han tappat, eller lagt ifrån sig, och de osunda bilderna gäfvö näring åt hennes fantasi.

Från hans mun fick hon också osminkade upplysningar om allt hvad mänskligheten gömmer inom sig af synd och orenlighet — liksom det varit honom ett nöje att se de troskyldiga ögonen vidgas af bestörtning samt kinder och panna färgas af blygselrodnad.

Hon lyssnade med den oskyldigas fasa och äckel; men därför att orden kommo från hans läppar och under denna period af hennes lif, fäste de sig så mycket djupare i minnet.

Allt oftare kom det öfver henne en obestämd, aggande känsla af ånger och skam, hvilken på samma gång lindrades och ökades genom förnyade smekningar.

»Något måste vi taga oss för!» sade hon en dag. »Försök att lära mig engelska.«

Han blef genast ifrig och letade fram ett par smutsiga, flitigt begagnade läroböcker, som hjälpt honom själf till den lilla underbyggnad han ägde.

Hon var läraktig, han njöt af att visa sin öfverlägsenhet och undervisningen fortgick flitigt några veckor.

Så började han ledsna och återgå till romanerna samt nöja sig med att rätta eller besvara hennes frågor borta från soffan.

Hon däremot var ihärdig och ju mera hon lärde, dess fastare blef hennes beslut att innan sommaren kunna förstå eller gissa sig till det mesta af hvad som talades omkring henne.

Befolkningen i hennes hembygd var vaken och intelligent. Den lätta samfärdseln, både till lands och sjös, tillförde nya idéer, och dagens frågor — hvarom tidningar, böcker och broschyrer gäfvos besked — dryftades om aftnarna flitigt innan- eller utanför stugknutarna. Ragnhilds far var särskildt känd som en kunnig, beläst man, och hon hade ofta i tysthet lyssnat till hans ord. Undervisningen i folkhögskolan hade också burit frukt.

Egentligen hade hon långt större vetande än Bernt, och hennes bildning hade så att säga kommit inifrån och gifvit henne sin prägel, då han

fått sin helt och hållet utifrån, som en löst påhängd, bristfällig, af granna lappar hopsydd dräkt, till hvilken bitarna tagits än här, än där, under hans rörliga, utåtvända lif.

*

När det led öfver jul började han finna tiden lång. Nu togos skidorna fram, och båda kände det som en frisk fläkt från den stora vida världen, när de gingo tillsammans öfver skaren, han vig, stark och säker, hon ännu vacklande och tveksam.

»Jag skulle vilja komma upp på någon af bergstopparna en gång, för att få veta hvad man ser därifrån,» sade hon och blickade uppåt brädden af fjällkitteln, som sträckte sina hvita, gnistrande väggar rundt om.

»I sommar skola vi följas åt dit upp.»

»Ingen mer än du och jag!» bad hon.

»Man går inte till fjälls två och två, som till en dans.»

Skidturerna med henne tillfredsställde honom ej, ty de hade intet särskildt mål och hon var för oöfvad att kunna sträcka ut öfver snövidderna, liksom han.

»Jag måste se mig om efter hästar, innan det blir för sent. Maths Höök har ett par, som jag länge falkat på,» sade han en dag, och morgonen därpå var han resfärdig.

När han trädde ut på trappan i pälsmössa, kort skinnbrämrad jacka och höga stöflar, behöfdes

det ej förälskade ögon för att se att han var en ovanligt grann karl. Grann var också rätta ordet, ty de formsköna linierna, det svartlockiga håret, de mörka ögonen och hvita tänderna mot den brunröda hyn, förde tanken till en målning eller en staty i brons.

»När kommer du igen?» frågade hon gråtfärdig.

»Det är inte godt att säga. Maths har kanske sålt sina bläsar, och då får jag fara längre bort. Oroa dig i alla händelser inte om jag dröjer.»

»Kom så snart du kan!»

»Det behöfver du inte be mig om,» svarade han smått otåligt, men tillade försonande: »Du, Ragnhild, vet bäst hvad tid det kan ta att köpa hästar.»

»Den samma, som då kvarhöll dig, sitter ensam och väntar nu.»

»Det vet jag också; men det är på tiden att du lär dig förstå, att en man har något annat att göra än hänga efter sin hustru. Jag behöfver sannerligen komma ut!»

Att han drog efter andan, som för att blifva kvitt en tryckande börda, sårade henne mer än själfva orden.

»Jag trodde inte att det varit dig tungt,» sade hon sakta.

»Och det tror du inte; men du skall inte vara så ömtålig och känslfull, det passar inte här uppe, och smekmånaden kan inte räcka lifvet igenom.»

»Den kan nog inte det,» svarade hon dämpadt.

»Adjö nu, och låt se att du är förståndigare när jag kommer igen!»

Det låg något kallt, docerande i stämman, som kom henne att skälfva af smärta.

När han fått skidorna på och ilade öfver gårdsplanen i kapp med Björn, hvilken upphäfde långa glädjetjut, var hennes hjärta lika tungt, som hade han lämnat henne för alltid.

Med en rysning gick hon uppför trappan till det stora ödsliga huset.

»Ragnhild!»

Hon vände blixtnabbt och de sorgsna ögonen strålade upp af fröjd.

»Har du glömt något?»

»Ja.»

Hon sprang utför trappan.

»Jag glömde . . . Jag kan inte skiljas från dig så . . .»

Han svängde med mössan och stormade framåt så att snön yrde och hon sprang småsjungande in i de rum han nyss lämnat och som ännu voro liksom fyllda af hans personlighet.

*

Vintern hade glidit framåt som i en dröm. Aldrig ett ögonblick hade Ragnhild lidit af mörker, köld och ödslighet, men när Bernt var borta kände hon sig instängd likt fågeln i buren.

Hon ryckte till sig kappa och pälsmössa och skyndade ut.

Öfver henne gnistrade stjärnorna och forsen dånade som alltid — om hon blott kunnat komma dit ned!

Hennes blickar gled oöfver den branta fjällslutningen. Där — gömd af snön — låg den slingrande väg, på hvilken hon kommit, och toge hennes längtan än jättemått, kunde endast denna samma väg föra till målet.

Hon hade inte tänkt stort på föräldrar och syskon, men nu gick hon direkt in och satte sig att skrifva till fadern.

Det blef ett långt bref fullt af kärlek, och hon visste, att om Bernt varit hemma hade det aldrig blifvit skrifvet, eller åtminstone ej blifvit skrifvet så som nu.

Denna sysselsättning hade lättat hennes hjärta, men hvarmed skulle tiden nu fyllas?

De engelska läroböckerna kommo fram, med den föresats att hon skulle förvåna Bernt med hvad hon inhämtat under hans bortovaro, men hon kunde ej samla sina tankar och läslusten svalnade alltmera.

»Hurudan är denna Maths Höök?» frågade hon sig. Han hade ett turisthotell ett par skjutshåll längre bort och Bernt hade talat om honom många gånger.

»Det är en lifvad, oförarglig själ och vi ha haft många äfventyr tillsammans. När han druckit är han inte så noga med hvad han säger eller

gör, men i affärer låter han inte lura sig,» hade han bland annat sagt, och det hade ingifvit henne misstro.

Att sitta stilla och grubbla gick ej an, det kände hon, och en morgon samlade hon beslutamt nycklarna till gästrum, källare, skänkar och skåp samt smög sig till att undersöka deras innehåll, som hade hon varit en tjuf.

Så mycket af allt och så vackert!

Husmodersinstinkten vaknade med ens och med den längtan att taga alltsammans i besittning.

»Han får inte komma ännu,» sade hon sig, då hon började räkna igenom och annotera hvad hon såg.

Allt hvad hon vidrörde var isande kallt, men hon var ej bortklemad. Arbetsifvern värmdde också, liksom hvarje ny upptäckt.

Förteckningen blef färdig och genomläst gång på gång, men nu var också intresset slut.

Hvad brydde hon sig om allt detta, eller all världens skatter, när han var borta! Det var mer än två veckor sedan han begaf sig af. Hvarför kom han inte? Tänk om något händt honom? Om han låg förfrusen eller död någonstades?

Hon blef varm och kall om hvartannat af ängslan. Om dagen gick hon oroligt fram och åter i rummen eller utanför byggnaden, och om natten vred hon sig i ångest, ur stånd att få en blund i ögonen.

»Vore det inte bäst att skicka ut folk för att leta efter honom?» frågade hon tjänarinnan

gamla Malin, hvilken syntes så upptagen af sina sysslor, som hade inga andra tankar rum i hennes hjärna.

»Leta efter honom? Då blef det lagom roligt när han kom hem, tänker jag. Jag vill se den karl, som skulle tåla något sådant.»

»Skall jag då hellre låta honom förgås?»

»Förgås? Han sitter hos Hööken, naturligtvis,» svarade den gamla med ett illmarigt leende. Det var en tröst, men den var dålig.

Ångest och vrede, ömhet och grämelse, kämpade om herraväldet i hennes själ.

»Hade han glömt henne? Kunde han glömma hvad de genomlevvat med hvarandra?»

Hennes blod brände vid minnet däraf.

»Älskade han henne inte längre? Allt annat hellre än detta,» tänkte hon och fantiserade ihop långa historier, hvilka än slutade med begrafning, än med famntag och kyssar och öfver hvilka hon grät lika heta tårar.

Väntans timmar fräta på hjärtat, som ormens etter och det var första gången hon smakade deras bitterhet.

*

Hundskall?!

Där kom Björn som förelöpare och där var han själf.

Ragnhilds hjärta stod stilla af glädje och benen skälfdde under henne.

»Andreas! Hör hit!»

Den kraftiga stämman genljöd genom hela dalen, tyckte hon, samt befolkade och fyllde den med lif och värme.

Hon låg i hans famn, utan minne af hvad hon genomgått, utan tanke för annat än att hon hade honom åter.

Hans ömhet var stormande,

Han såg att hon blifvit blek och mager, och det skar honom i själen.

»Har du längtat?» frågade han.

De förflutna veckornas ångest och lidande trädde fram för att göra sig påminta och hon bröt ut i en krampaktig gråt.

»Jag kan inte — kan inte sitta här ensam — det är värre än döden. Hur kunde du stanna så länge?»

Han hade intet svar att gifva och öfverhöljde henne med kyssar.

Nu begrep han inte själf, att Maths haft en sådan makt öfver honom.

»Han kommer hit om ett par dagar,» sade han till svar på sina egna tankar.

»Hvem?»

»Maths Höök.»

Hon blef liksom förvandlad i hans armar, stel och kall.

»Och du har varit hos honom hela tiden — det är för hans skull du glömt mig?»

»Det var svårare än jag trodde, att få affären uppgjord — han är en knif — och dagarna försvunno utan att jag märkte det.»

»Jag har räknat minuterna.»

»Du är lika oförständig, ser jag.»

Det blixtrade till i hennes ögon.

»Kanske blir jag förständigare en gång, men då är det också slut med min kärlek.»

Han skrattade på sitt käcka, öfvermodiga sätt.

»Det ser inte ut som om den kunde få ett slut, Ragnhild.»

»Då kunde fjällen häromkring lika väl söndersmulas, tror jag,» svarade hon och smålog emot honom.

✽

Bernt tänkte först låta elda upp något af de gästrum som voro afsedda för vinterbehof, men ändrade sig, ty han visste af erfarenhet hur lång tid det kräfde att få rum och sängkläder varma, då kölden var så bitande som nu.

»Maths får bo i vårt förmak — det är bara att flytta in en säng,» sade han till Ragnhild, som i hemlighet hoppades, att gästen skulle uteblifva.

»Vi få honom alldeles inpå oss,» svarade hon misslynt.

»Det är mest för din skull. Bor han ofvanpå får du kanske se mindre af mig än du önskar.»

Hon hade ett ansikte, som skvallrade om hvad hon kände och han hade lärt sig att läsa däruti.

»Bjuder jag en gäst, så är det minsta jag kan fordra att min hustru inte gör några sura miner,» sade han vredgad.

»Det skall jag inte,» svarade hon ödmjukt, i känslan af att han hade rätt.

»Det blir för öfrigt ditt eget värsta, om du tar emot honom ovänligt, ty det kommer att återfalla på dig själf.»

Ett par gånger förut, då han tilltalat henne kallt och hårdt, som nu, hade hon erfarit samma plågsamma känsla af fruktan och stickande fysisk smärta.

»Hvad menar du?» stammade hon.

»Blir du ovänlig mot honom, så blir jag det också mot dig.»

Hon såg upp med häpnad, medan ett virrvarr af tankar kretsade i hennes hjärna.

Kunde han beräkna eller portionera ut sin ömhet på förhand, eller använda den som mutor för vinnandet af ett eller annat mål?

»Jag skall göra mitt bästa,» sade hon stilla och började ändra om i rummen, men hennes ansikte behöll därunder ett grubblande, smärtsamt uttryck.

Ett par dagar senare anlände den väntade.

Ragnhild hade gått i ångest för det första sammanträffandet, men det aflopp lyckligare än hon vågat hoppas.

»Egentligen är det af nyfikenhet jag kommer, ty Bernt har skrutit så med sin hustru, att jag skulle varit ett stenbeläte, om jag inte kommit för

att se och beundra,» sade han och lät orden åtföljas af blickar, som skulle antyda, att han ansåg berömmet välförtjänt. Sanningen var, att han fann henne intetsägande och färglös.

Det smickrande i hans ord och sätt samt glädjen öfver att Bernt yttrat sig så fördelaktigt om henne, dref undan missmodet, och när hon räckte sin hand till välkomst, var den ärligt menad.

Han var kort till växten och kraftigt byggd, ansiktet rödligt och bredt, läpparna fylliga, ögonen goda och lifliga samt det ljusa kindskägget välvårdadt och vackert.

Hon hade föreställt sig honom helt annorlunda och tyckte bättre om honom än hon väntat.

Bernt var nöjd, det såg hon, men när han tog henne om lifvet och ville kyssa henne, drog hon sig undan.

På eftermiddagen kom toddybrickan fram. Lamporna voro tända, i kaminen knastrade kolen och föllo genomglödgade ned mot risten. Ragnhild satt och sydde. Der stora pråliga förmaket syntes henne på en gång hemtrefligt och hon kände sig lycklig.

Maths betraktade henne i smyg.

Den mörkblå klädesklädningen, som slöt sig tätt kring det smärta lifvet, samt föll i rika veck kring höfterna och sammanhölls af blanka silfversöljor, klädde henne så väl, att han tyckte sig aldrig ha sett en vackrare dräkt.

Hon höll ögonen nedslagna; men det var något så vackert i det finformade hufvudets böj-

ning och pannans hvälfning, att han började fatta hvarför Bernt, som kunnat få snart sagdt hvilken kvinna han velat, låtit sig fångas.

Allt som det brunröda innehållet i buteljen minskades, ökades de drickandes munterhet.

Efter det tysta, enformiga lif Ragnhild fört, var det en vederkvickelse att höra skratt och glada röster.

Männen märkte det, och öfverbjodo hvarandra i att berätta anekdoter och lustiga historier.

Det kändes som en befrielse att få skratta ut, och hon skrattade tills tårarna kommo henne i ögonen, inte så mycket åt hvad som sades, ty det mesta hörde eller förstod hon ej, utan därför, att glädjen sjöd och porlade inom henne likt en glittrande, frigjord källåder.

Kinderna hade fått färg, ögonen strålade varma och fuktiga,

»Er skål, fru Ragnhild!» sade Maths och höjde sitt glas. »Det är er egen skull, om jag inte snart kommer härifrån.»

»Så han ser på mig,» tänkte hon och blef blossande röd.

Historierna blefvo allt mera vågade, och plötsligt dog leendet på hennes läppar.

»Hvad tro de om mig?» frågade hon sig ångestfullt. »Tro de att det var åt slipprigheterna jag skrattade, och är det för min skull de berätta allt detta? Har Bernt också missförstått mig?» Hon kunde inte stanna härinne längre, det kände hon, och reste sig upp.

»Kom och sätt dig i mitt knä,» sade han och drog henne häftigt intill sig.

»Nej,» sade hon och slet sig lös, med en pinsam känsla af blygsel öfver denna smekning i en främmandes närvaro.

»Kom, säger jag!»

»Inte nu och inte på befallning,» svarade hon häftigare än hon velat, ty det var något i tonfallet som retade henne och påminde om hans sätt att locka till sig Björn.

Han hade druckit mer än han tålt och sinnet rann till — skulle Maths tro, kanske, att han var en toffelhjälte.

»Gör som du vill,» sade han hårdt, »det brukar annars inte vara jag som är efterhängsen. Jag skall ha det i minnet.»

Rummet var insvept i en sky af tobaksrök och uppfyllt af spritångor. De båda männen voro blossande röda och stammade på målet.

Hon erfor en känsla af vämjelse och rent fysiskt obehag.

»Jag måste duka kvällsbordet,» sade hon i det hon sprang ut och sköt till dörren.

Ett skallande skratt ljöd efter henne och jagad af detta skratt kastade hon en schal öfver hufvudet och rusade ut på trappan.

»Far! Far!»

Hon visste knappast hvarför ordet kom öfver hennes läppar, ty tanken var ännu omedveten; men allt tydligare framträdde faderns bild och på samma gång längtan efter hans skyddande ömhet.

Hon såg honom sådan han var, sträng — ehuru aldrig mot henne — arbetsam, allvarlig, ofta med bibeln framför sig. Hvad skulle han tänkt, om han hört och sett?

Hon lutade pannan mot dörrposten och kände sig hemlös.

Om Bernt inte förstod henne? Om — om? .
hvad hade hon då i hela världen?

Fjällen reste sig i dystert majestät, kalla, själslösa och utan medkänsla, som de alltid syntes henne.

»Jag kan aldrig känna mig hemma här,» suckade hon, som en gång förut, men med mångdubblad smärta.

Stjärnorna strålade som jättediamanter mot mörkblå sammetsgrund och likt en gnista från en af dem föll en hugsvalande tanke i hennes hjärta.
»De äro de samma i evighet — de samma här som där — och samma fader där uppe för oss alla.»

*

Hvarje morgon talades det om att Maths skulle resa och hvarje afton sutto han och Bernt med toddybrickan framför sig, tills buteljen var tömd, tungorna förlamade och tankarna förvirrade.

Ragnhild höll för det mesta till i köket, där det också blifvit mycket att bestyra, ty intet var godt nog åt gästen, och om aftnarna satt hon inne i sängkammaren med sitt arbete, på hvilket dock ej mycket blef gjordt.

»Hvarför sitter du inte hos oss?» frågade Bernt ett par gånger, och hon undskyllde sig med att tobaksröken plågade henne.

»Nå, gör som du vill,» sade han och gick, synbart lätt om hjärtat, som efter en uppfylld plikt.

Ibland kom han också in utan annan anledning än att kyssa och smeka henne.

Hon slog då antingen armarna om hans hals, grät och tryckte honom intill sig, som för att hålla honom fast för evigt, eller vände sig bort med vämjelse och lät honom gå.

Då han gick till sängs låg hon redan och låtsades sofva så djupt, att hon hvarken hörde eller såg; men när han fallit i den tunga dvala, ruset för med sig, slog hon upp ögonen och stirrade ut i mörkret med en känsla af tacksamhet öfver att det dolde — hvad hon ej hade mod att se — hans kära, af orgierna vanställda drag.

Frukost äts först långt fram på dagen, och när Ragnhild gick på tå i matsalen och dukade bordet, medan Maths och Bernt sofvo i hvar sitt angränsande rum, förebrådde hon sig, att hon kunde vara så stygg och bitter i sitt sinne.

När hon sedan passade upp dem och kom in från köket med en eller annan maträtt, hände det ofta, att skratt och högljudt samspråk tystnade i samma ögonblick hon tog i låset, och då hon trädde in var hon blossande röd, som hade hon veterligen hört något anstötligt.

Maths försummade aldrig ett tillfälle att säga henne en artighet, och hon hade en plågsam

känsla af att hans ögon följde henne hvar hon gick och stod.

När han druckit, talade han helst engelska och en afton, då hon gick förbi den halföppna dörren, förstod hon att det var henne han menade, då han sade:

»Damned smart piece, wouldn't mind a slice of the same stuff.»

»Schy,» inföll Bernt, i det han böjde sig ned och hviskade något i hans öra.

Från den stunden talade de tyska sins emellan. »Det är inga hemligheter, utan för att öfva oss,» sade Bernt urskuldande, »man ligger af sig under vintern och det går inte.»

En morgon svängde ytterligare tvenne skidåkare upp på gården.

»Vi hörde att Maths var här,» ropade de öfver hvarandra, »och där åtelen är, dit församla sig ock korparna.»

Det blef spring i trapporna, ty ett af gästrummen måste eldas upp, sängkläder värmas och middag lagas.

»Visa nu att du är en husmor jag kan skryta med,» sade Bernt, som var vid briljant humör.

Ragnhild hade en förkänning af något ledsamt och gråten satt henne i halsen, men af fruktan att röja sig, svarade hon med ett leende.

»Så tycker jag om dig,» återtog han och kysste henne på pannan — en ömhetsbetygelse han visste, att hon satte särskildt pris på.

Middagsmåltiden var riklig, vinbuteljerna gingo flitigt omkring och man satt länge till bords.

Vid efterrätten höjde Bernt sitt glas och bad gästerna förena sig med honom i en skål för värdinnan.

Han talade länge med många omsägningar, utveckningar och granna ord, och den glädje Ragnhild till en början kände vid de tacksamma, berömmande orden, förvandlades snart i blygsel öfver att blifva så öfverdrifvet berömd inför främmande människor.

Skålen dracks med entusiasm och Maths satte sitt glas så hårdt i bordet att foten gick af.

*

I det stora, ljust grönmålade köket, där allt under dagens lopp varit en enda röra, stod kopparen nyskurad och hvarje sak på sin bestämda plats.

»Malin kan vara trött nu och behöfva komma i säng,» sade Ragnhild, utan att känna någon glädje öfver den ordning och renlighet, som blifvit följden af många timmars rastlöst arbete.

»Än hon själf då?» svarade Malin med en blick, som lät Ragnhild förstå, att hon ej lyckats i sina bemödanden att dölja hvad hon kände.

Från gästrummet i öfvervåningen trängde skratt, buller och högljudda röster ned i vestibulen, från hvilkens glatta, oljefernissade väggar ljuden tycktes återstudsas, mångdubblas och sprida sig

genom den stora af nattmörker och ensamhet om-svepta byggnaden.

Ragnhild var blek, händerna iskalla och skälfvande, ögonen ångestfyllda.

»Gå och lägg dig Malin,» bad hon så ifrigt som hade det gällt lifvet, och den gamla förstod att den enda tjänst hon kunde göra sin matmor var den att lämna henne ensam.

När Malin gått in i sin lilla kammare, innanför köket, utstötte Ragnhild en suck af tillfredsställelse och kastade ånyo en blick på det stora vägguret, ehuru hon mycket väl visste hvad tiden led.

En kvart på tolf!

Aftonmåltiden hade tagit en rundlig tid, ty det hade pratats lika mycket som ätits. Redan då såg hon att Bernt druckit för mycket och sedan dess hade mer än en butelj vandrat upp till öfvervåningen.

Jagad af oro gick hon in i rummen, där cigarraska, vinfläckar, kvarglömda glas och oordnade möbler påminde om dagens festligheter, och började ställa i ordning, så godt hon kunde, glad öfver att hafva någon sysselsättning för tankar och händer.

Hvad det var vämjeligt allt detta! Tänk om modern sett henne i denna stund!

På en gång fattades hon af medömkan med sig själf och brast i gråt.

Ett buller ofvanpå kom henne att spritta till och torka bort tårarna.

Var det han som kom?

Hennes ansikte upplystes af ett leende och ångesten lade sig likt stillnande vågor.

Med upplyftadt hufvud och stirrande ögon lyssnade hon i andlös spänning efter steg i trappan, men ingen kom.

Plötsligt slog henne den tanken, att lampan i vestibulen kunde slockna och att det vore farligt — inte för honom — den tanken sköt hon undan, utan för gästerna, som ej kände till huset.

Bäfvande af oro att bli sedd eller möta någon, gick hon ut. Nej, oljan skulle räcka ännu ett par timmar, om så behöfdes!

Härute hörde hon larmet på nära håll och kunde till och med urskilja rösterna.

Hade de råkat i gräl, manne? Och var det Bernt som nu talade?

Ja! Nej? — Omöjligt?

Hon led af att stå där, men kunde ej slita sig lös.

»Låt det vara slut nu! Tänk på din hustru!»

De orden hörde hon tydligt, äfvensom att det var Maths som yttrade dem.

Hennes hjärta fylldes af tacksamhet.

Snabb som tanken sprang hon in i sängkammaren, rädd att någon skulle gissa sig till hennes ängslan. Där inne brann nattlampan med matt sken och hon skrufvade ytterligare ner vecken.

Klockan slog ett.

Hennes hjärta klappade, som ville det sprängas, men ingen kom.

Hon satte sig med armarna på bordet och hufvudet lutadt däremot. Då och då häfde en snyftning hennes bröst, men småningom tyngdes hennes ögon och tankarna domnade bort — hon sof.

Det ljusa håret, som förgylldes af lampskenet, föll ned öfver pannan; händerna, som hade kvar det barnsligt mjuka obestämda i formen, sågo rörande hjälplösa ut i slapp hvila och öfver den späda gestalten, med de fint tecknade linierna, låg ännu ungdomens ljufva, flyktiga skärhet.

Det som väckte henne var ett famntag — tvenne armar som pressades kring hennes midja och tvenne läppar som sökte hennes.

»Bernt,» ropade hon, och i det enda ordet låg all den smärta, ångest och kärlek hennes hjärta gömde.

Nästa ögonblick slet hon sig lös, stötte undan mannen som låg vid hennes fötter och stod framför honom med flammande blickar.

»Hur vågar ni?»

Stämman skälfde af vrede.

Maths Höök låg ännu kvar, men hans ögon sänkte sig, då han träffade hennes.

En sådan blick, på en gång föraktfull, sträng och oskyldig, hade han ännu aldrig sett i ett människoöga.

»Förlåt,» stammade han förvirrad och ångerfull, »men jag älskar — älskar er.»

Han hade druckit, äfven han, och stämman var osäker.

Hon tänkte föga på hvad han sade.

»Hvar är Bernt?» frågade hon ångestfullt.

»I min säng.»

»Hvarför där?»

»Jag ville spara er.»

Hon sprang förbi honom.

Bernt låg fullt påklädd ofvanpå bädden, blek och orörlig, med ena handen slappt nedhängande. Ett försök att draga af rocken hade synbarligen gjorts, men misslyckats. »Han är sjuk, död!» ropade hon, i det hon kastade sig öfver honom och kysste hans panna och hår.

I det samma uppfångade hon det hånfulla uttrycket i Maths ansikte, och reste sig upp blosande röd.

»Det är ni, som lockar honom till hvad som är ondt,» sade hon vredgad, »innan han kom tillsammans med er var han en annan människa.»

»Är ni säker på det? Kanske är det...»

»Ni får inte stanna en dag längre. Innan han vaknar skall ni vara härifrån — och de andra också.»

»Som ni vill, fru Ragnhild — bäst hade varit om jag aldrig kommit hit.»

Hon tog Bernts nedhängande hand, för att lägga upp den på täcket, men ryste tillbaka öfver att finna den blytung och känslolös.

I stum ångest såg hon sig om efter hjälp.

»Tag det inte så hårdt,» sade Maths, fattad af medlidande och begär att trösta, »när han fått sofva ut är han kry igen.»

Det kom ett bittert drag i hennes ansikte, vid tanken på detta uppvaknande.

»Sådant kan hända den bäste,» fortsatte han urskuldande, »men . . .» han rätade på sig och det kom lif i de dåsiga ögonen, »hade jag en sådan hustru, skulle jag min själ hålla mig hemma och inte visa mig så där.»

En föraktfull åtbörd förtydligade orden, och smärtsammare än någonsin kände Ragnhild skammen att hafva ett vittne till mannens förnedring.

»Gå!» sade hon häftigt. »Gå hvart ni vill! Jag måste vara ensam med honom!»

Han gick utan ett ord, och hon satte sig vid bädden, medan bittra känslor jagade hvarandra.

I denna stund tyckte hon att hon aldrig älskat Bernt och att allt var slut dem emellan. Som han nu låg, med halföppen mun, ur hvilken spritångor framvällde, så dödsdrucken och känslolös, att intet kunde väcka honom, ingaf han henne endast vämjelse och afsky. »Hur skall jag ens kunna vara vänlig och dölja mitt förakt?» frågade hon sig, medan hjärtat krympte tillsammans vid tanken på att kärlekslyckan, som fyllt hela hennes tillvaro, redan var slut.

Slut? Hellre döden!

Hon började leta efter ursäkter.

Det var ju ingen vana. Dagar hade gått, då han ej smakat en droppe starkt, eller känt längtan därefter. Det var endast i sällskap han lät locka sig, och äfven det kunde förlätas.

Hon tänkte på de långa vintrarnas ensamhet, mörker och sysslolöshet. Hvad var behöfligare än ett afbrott i enformigheten, eller naturligare än att i glädjen öfver att träffa vänner slå öfver och gå för långt. Kontrasten mot sommarens rörliga lif var för stor och därigenom farlig, och hade ej hennes egen mor bland andra råd gifvit henne det: att framför allt vara öfverseende och blunda om mannen någon gång tog för mycket till bästa.

Det låg tröst för henne och absolution för honom i dessa moderns ord, och med en känsla af obeskriflig lättnad lade hon sitt hufvud på kudden bredvid hans och lät sitt hjärta fyllas af medlidande och ömhet.

Hon skulle älska ännu mer, ännu innerligare; då skulle hon också kunna förlåta mer, om det behöfdes.

*

Maths Höök hade åtlydt hennes tillsägelse och begifvit sig af, medförande de båda andra gästerna, och att Bernt ångrade och ville godtgöra, förstod hon däraf, att han ej uttryckte någon ledsnad öfver deras affärd.

Det var en lycklig tid, som nu följde, men att han gjorde våld på sig för hennes skull och led af det enformiga lifvet, anade hon.

Dagligen spände han skidorna på och jagade öfver vidderna, och när hon såg honom ila åstad blef det henne klart att för hans kärnfriska, varm-

blodiga natur en dåsig, innehållslös tillvaro var en omöjlighet eller ett fördärf.

En dag kom han in med ett öppet bref i handen.

»Jag hade bjudit Maths hit,» sade han — »bara på ett par dagar.»

Hon kände att hon bleknade.

»Men han kommer inte.» Han såg skarpt på henne. »Det ligger något under det här.»

Hon teg.

»Hans bref är så olikt honom, som om det vore skrifvet af en annan människa. Något måste ha förefallit er emellan. Du körde honom på dörren — är det inte så?»

»Jag bad honom fara.»

»Och det vågade du!» sade han uppflammande. »Nå så skall jag min själ visa hvem som är herre i huset. Redan i morgon far jag till honom, och när jag sedan kommer igen blir min sak.»

Igenom hans vrede kunde hon läsa sig till den glädje han kände öfver att ha fått en ursäkt för att begifva sig af.

»Han förolämpade mig.»

»Maths? Som inte gör en fluga för när.»

»Han . . .»

Det kostade henne ansträngning att tala ut.

»Han älskar mig.»

Bernt skrattade högljudt och hon ryste till för detta skratt.

»Det inbillar du dig!»

»Nej!»

»Du tror visst att hvarenda karl blir kär i dig — det tror fruntimmer alltid. Kanske var det af samma orsak du visade bort mina öfriga gäster. Att en herre visar värdinnan artighet är en vanlig sak och ofta gör han det mera för mannens, än för hennes egen skull.»

»Det var nog så i början.»

»Och sedan — när han var yr i mössan och inte hade reda på hvad han sade — trodde du honom.»

»Han hade aldrig behöft säga det. Jag visste det förut.»

Mer än en gång hade hon tänkt samma tanke: att en drucken mans ord var af intet värde, men hans ögon hade talat tydligare än orden och hon kände att de ej ljugit.

»Jag ville ha sett Maths göra dig sin kärleksförklaring,» återtog han skrattande.

»För din egen skull ber jag dig ej påminna om den natten.»

»Du bygger stora hus utaf små sandkorn.»

»Kanske,» svarade hon tankfullt. »Kanske blir det en gång en färdig byggnad.»

»Och du känner dig inte frestad att bli kär i honom?»

»Bernt!»

Han for morgonen därpå, men kom igen samma afton.

Hvarför han återkom, eller hvad som förefallit mellan Maths och honom, vidrördes ej.

*

Nätterna blefvo allt kortare och från öster föll ett skimmer öfver bergstopparna, bebådande solens ankomst. En morgon rann hon upp öfver fjällkammarna och lät sina strålar falla ned i dalen, där is och snö ännu lågo hopade. Ragnhild stod ute på trappan och tårar sköljde hennes kinder, utan att hon visste det.

»Bernt!» ropade hon inåt rummen, och han kom i det samma.

»Sel!» sade hon och pekade åt öster. »Sel!»

»Ja, det är grant, men nu få vi också händerna fulla med arbete.»

»Först när solen kommer igen, förstår man hvad det varit att sakna henne,» sade hon sakta.

»Har jag legat på latbänken, så blir det nu annat af,» återtog han belåtet; »nu skall jag visa, att du har en man som duger till något.»

Regnbyar piskade sjön, och solen lyste dubbelt varm mellan bergväggarna, hvilka likt brännspeglar instängde och koncentrerade dess strålar.

Ned från fjällsidorna sipprade, brusade och störtade yattnet i rännilar och larmande forsar, fyllande öfver bräddarna älfven nere i dalbotten, som ej fick nog hastigt aflopp för sitt öfverflöd. Då och då gick ett snöskred fram, förande med sig ur, stenblock och blågröna isflak.

Forsen skummade allt högre, och rundt om knastrade, brakade, klingade det af brutna istappar, rullande stenar och fallande droppar — en bullrande vårsymfoni genomad af sjudande lif och kraft.

Videbusken klädde sig i duniga, doftande hängen, dvärgbjörkens knoppar svälde, och luften blef allt mera ljum och kryddad.

Lika brådt som naturen hade med sitt vårarbete, hade ock människorna.

Bernt var i arbete från morgon till afton. Byggnader skulle målas om, åkdon och seltyg ställas i fullgodt skick, vägar repareras, tjänstefolk legas och hotellet göras fint från golf till tak.

Gårdsplanen var betäckt med sängkläder och mörkröda täcken, som voro ute till vädring i den svala, friska morgonluften, och Ragnhild kom ytterligare med en packe hvita filter som skulle upp på de utspända strecken.

»Hvar har du fått fatt i de där?» sade Bernt, som lerig och varm återvände från landsvägen, nere vid älven, hvilken skurits ut af vattnet och måste läggas om.

»I en af kistorna på vinden.»

»Så har du väl rifvit om dem allesammans?»

»Jag visste att de skulle fram och hvar de funnos också.»

Han såg förundrad på henne.

»Försök att tro, att jag också duger till något,» sade hon halft på skämt, halft på allvar.

»Med tiden, kanske.»

»Nej, nu, medan jag är ung och arbetsfrisk.»

»Du lilla,» svarade han och böjde sig ner för att kyssa henne, men hon drog sig undan.

Hans ord, »smekmånaden kan inte räcka lifvet igenom», runno henne plötsligt i minnet.

»Vore jag ful och gammal, skulle jag inte sparas,» sade hon allvarligt, »och innan jag blir det, vill jag vara mer än en leksak.»

»Inte mig emot, men tro dig inte om för mycket.»

»När jag är fru i huset vill jag också att alla skola se att jag är det.»

»Det syns bäst på din dräkt, ditt fina väsen och mitt sätt att behandla dig.»

Hon skakade på hufvudet.

»Synas och vara är inte detsamma. Jag vill göra nytta, vara dig till en hjälp!»

»Kan du ta väldet öfver kokerska, kellner och tjänstepersonal, så gärna för mig,» sade han skämtsamt, »men när jag tog dig till hustru var det sannerligen inte min mening att du skulle sköta ett hus som detta — och hvad mer — jag vill inte ens att du skall lära det.»

Filtarna voro upphängda, och hon stod och såg ned framför sig. Det glada uttrycket i hennes ansikte var borta.

»Hvarför inte?»

»Då vore du inte den Ragnhild jag älskar.»

»Men en bättre! Jag vill likna mor.»

»Och bli en fågelskrämma.»

»Bernt!»

»Nåja, det är inte så farligt menadt, men gamla käringar är nu en gång för alla min fasa.»

»Det där skulle du inte ha sagt,» svarade hon och gick före in i byggnaden.

*

Hotell Åsen låg nymåladt och inbjudande i solskenet, och Bernt, som rest till närmaste stad för att proviantera, väntades hem.

Kokerskan var redan kommen, och det stora hushållsmaskineriet kunde sättas i gång när helst några resande visade sig; men Ragnhild, som i det längsta haft ett öga på det hela, hade abdi-kerat för högre makter och måst nöja sig med att hafva uppsikt öfver linne och silfver.

Det var en glädje att ordna de nymanglade kläderna i prydliga högar och ställa det blankpolerade silfret på sina platser, och under det hon sysslade därmed sjöng hon med full röst, glad åt sin egen stämmas välljud.

Hon hade satt sig det mål före att tvätten, vid hvilken hon själf lagt hand, skulle vara vackrare än någonsin förut, och nu skeno duktyg och lakan som hvitt glänsande siden.

Arbetet hade så upptagit henne, att hon ej gifvit sig tid att sakna Bernt, men nu, när han kunde väntas hem hvad stund som helst, steg hennes längtan med hvarje ögonblick.

Linneförrådet förvarades på vinden, och solen som strömmade in genom de stora takfönstren gjorde det kvaft och hett.

Först när hon stängde dörrarna till de massiva skåpen, kände hon hur varm och trött hon var.

Med en plötslig längtan efter frisk luft kom också tanken, »jag skall gå ut och möta honom.»

Det var en af de sista dagarna i maj, och hon hade snart varit gift ett helt år. Därpå tänkte hon när hon gick längs forsen, som hon knappast kände igen, så lerig och våldsam störtade han ännu fram mellan klyftorna.

Bernt skulle komma utför de stora liderna, och hon började gå uppåt i den tanke att hon kunde åka hem med honom. Sparsamt naggigt gräs spirade vid vägkanterna. Här och där låg snö ännu kvar.

Hon såg sig omkring.

Luften var hög och ren, himlen klarblå, och fjällen förtonade i olika färger. Det var mäktigt och vackert, som en tafla, men värmde ej hennes sinne.

Hon stannade tvärt.

»Maj? Slutet af maj? Hur såg det nu ut där hemma?» Hon satte sig vid vägkanten och blickade ut öfver nejden.

Sommaren stod för dörren, och våren, som med sitt trollspö väckt allt till lif, hade gått fram äfven här, men lämnat föga spår efter sig, gått förbi liksom hade han haft intet att uträtta.

Hvar voro de doftande gräsmattorna, där liarna skulle gå fram med fioler och dans i släptåg? Hvar åkertegarna, där rågen satte ax? Hvar granskogen med sina friska årsskott och rödglänsande kottar, eller trädgården med sin blomsterskörd?

Hon började leta i gräset, leta som för lifvet efter en enda liten blomma, men fann ingen.

Solen sken brännande varm, och hon lade sig ned på marken, blundade och tyckte sig vara i föräldrahemmet.

Hon såg fadern och bröderna vid sitt arbete ute på fältet, där vårsåden lyste grön, och modern i stugdörren skuggande med handen för ögonen, spejande efter hvar flickorna höllo till.

Utanför husknuten, mot söder, stodo halm-täckta kupor i en lång rad och hon tyckte sig höra bien svärma däromkring, eller i fruktträdens blomsterhöljda kronor — —. Syren och guldregn blommade visst redan! Gud i himlen skulle hon aldrig mer få se allt detta?!

Tårar störtade ur hennes ögon.

Framför byggnaden sträckte sig sammetslena gräsmattor, på hvilka smärta björkstammar kastade sina skuggor, under takåsen flögo svalorna ut och in, med ett svirrande ljud, och i trädgården voro Eva och Tony i färd med att så och plantera, medan Lill-Karin stod bredvid i tyst beundran, eller jagade undan hönsen, som också ville agera trädgårdsmästare.

Och allt detta hade hon lämnat! I detta ögonblick syntes det henne ofattligt.

Hon slog upp ögonen och tog liksom mått af de praktfulla, kalla, förstenade omgifningarna. »Jag måste slå rot här, liksom 'fjällbruden',» snyftade hon, »och jag *skall* göra det.»

Rullandet af ett åkdon afbröt hennes tankegång, och hon reste sig spänstig, som en fjäder. Det måste vara Bernt och han kunde ej vara långt borta.

Hon tyckte sig känna igen bläsarna, han köpt af Maths, men det satt två i åkdonet och det gjorde henne tvehågsen.

I svindlande fart gick det utför branterna och hon ryste vid att se därpå. Om tömmarna inte sköttes ordentligt och hästen snubblade, skulle det vara ett ögonblicks verk att ligga krossad därnere.

Fågelvägen var afståndet kort nog, och där hon stod kunde hon se att det var Bernt som körde och att han hade en kvinna bredvid sig.

Hvem kunde det vara?

Med rullandet af vagnen, som hördes dubbelt skrällande mot den hårda berggrunden, blandade sig ljudet af skratt och muntert samspråk.

»Han har inte längtat, han!» tänkte hon och drog sig undan bakom ett döljande klippblock.

En stund därefter for åkdonet förbi — långsamt och varligt, ty det var nära en af spiralernas krökningar, med tvärdjup under — och Ragnhild såg att det var en ung, kraftigt byggd, mörklagd

kvinnan han hade bredvid sig och att båda voro helt och hållet upptagna af hvarandra.

»Hon är för kär att inte vilja allt hvad jag vill,» hörde hon honom säga, just som de foro förbi.

»Så mycket mindre tycker hon väl då om att jag kommer.»

»Jag kan få henne till hvad som helst genom — —»

Ragnhild hörde ej mera; men hennes händer knöto sig krampaktigt medan hon stod och såg efter åkdonet, hvilket hastigt närmade sig det hem dit han för mindre än ett år sedan fört henne, just samma väg.

Solen stod redan bakom fjällkammen, och mörkret föll på då hon gick utför lederna.

*

»Men hvad har hon egentligen här att göra, personalen är ju fulltalig?» sade Ragnhild där hon stod framme vid fönstret i sängkammaren, som återigen blifvit förflyttad till husets baksida.

»Ha uppsikt öfver det hela.»

»Min plats!»

»Hon har skött hotellrörelse i flera år, och du kommer så godt som från barnkammaren.»

»Jag tror att om du ville låta mig försöka,» sade hon med skälfvande stämma.

»Det vore ett för dyrbart experiment.»

»Hon har väl också haft en lärotid.»

»Var nu förnuftig! Det är af sommarens inkomster vi skola lefva och jag tror mig om att förstå min sak.»

»Då kan hon så gärna ta hand om silfver och linne också!» sade hon uppbrusande.

»Som du vill, men hon har nog ändå att sköta.»

»Jag kan inte tåla henne!» ropade hon häftigt.

»Det låter du bli att visa. Hon är ingen vanlig tjänarinna, och jag beror af henne — kom ihåg det!»

»Ack, att hon aldrig kommit hit! Det skar till i mig redan när jag såg henne på långt håll — hon är vacker!»

»Ah, är det där skon klämmer, lilla barn?»

De ömma orden och det veka tonfallet gingo henne till hjärtat.

»Vacker?» återtog han. »Inte i min smak — hon är ju så olik dig som möjligt.»

»Du såg ut att vara mycket intresserad,» sade hon blickad.

»Artig kommer jag att vara, som mot alla fruntimmer, det kostar ingenting och det får du finna dig i. Att bli kär är en annan sak. Det blir jag minst i henne — hon är för stor och klumpig. Hvem jag älskar, vet du,» sade han med af skilsmässan upptänd lidelse.

»Hvar fick du fatt i henne?» frågade hon och drog sig undan hans famntag.

»Jag hade hört henne berömmas.»

»Men aldrig sett henne?»

»Jo — för ett par år sedan — men låt oss nu glömma allt annat än hvarandra. Har du längtat, tös?»

»Det vet du att jag alltid gör.»

»Se här,» sade han och tog fram ett litet paket ur fickan, »har du bevis på att jag tänkt på dig medan jag varit borta.»

En ring med turkoser, i form af en förgät-mig-ej, blänkte emot henne.

»Tack!» sade hon glädjestrålande. »Tack och förlåt att jag blef så häftig.»

Han provvade ringen på hennes lillfinger.

»Den skall du bära alla dagar.»

»Det skall jag,» svarade hon och smålog emot honom.

Han stod och höll henne i handen — »och så lofvar du att vara vänlig mot henne.»

Hon drog efter andan.

»Är det därför jag fått den?»

»Jag har aldrig sett någon så ömtålig och misstänksam som du,» sade han i vredesmod.

»Det är därför att — —»

Hon drog af sig ringen och lade den i fodralet.

»Det är godt och väl att du älskar mig, Ragnhild — det är jag tacksam för — men akta dig för efterhängsenhet och svartsjuka, det ledsnar ut en man. Och så en sak till — sedan tala vi inte vidare om det. Var vänlig mot fröken Möller, så skall jag också vara vänlig mot dig och bära dig på mina händer.»

Hon hade hört liknande ord en gång förut när det gällde Maths och nu förstod hon fullkomligt hans yttrande på hemvägen: »Jag kan få henne till hvad som helst genom — —»

Ja, så var det! Hon stod vapenlös gent emot honom och han visste att han hade henne i sina händer samt kunde tvinga och plåga henne till hvad han ville, därför att det fanns ingenting i världen han var så säker på som hennes kärlek.

*

Resenärer kommo och foro, turistströmmen var större än något föregående år, och Bernt var i selen från morgon till afton.

Sådan tyckte Ragnhild om att se honom!

Det rörliga, växlande lifvet ryckte äfven henne in i sin strömfåra och lämnade föga tid för grubblerier.

Det kunde ej nekas att Alma Möller fyllde sin plats och att ingen förstod att göra gästerna — helst de manliga — så till lags som hon; men när Ragnhild hörde henne skratta och prata — och om så behöfdes svänga sig med misshandlade franska och engelska glosor — jämförde hon henne med de fina damer hon dagligen såg och fann henne simpel.

Att Bernt satte henne högt och sökte hennes sällskap var uppenbart.

När det var brådt hjälpte Ragnhild till hvar helst det behöfdes och förvånade lite hvar genom

sin duglighet. Endast Bernt behandlade henne som ett okunnigt barn och misstrodde hennes förmåga.

Det hade kommit något förfinadt, själfvullt i hennes väsen, och mer än ett öga följde henne när hon gick och kom, men gästerna trodde i allmänhet att Alma var fru i huset, så säkert förde hon sig och så stor var hennes myndighet.

»Låt mig få genomgå räkenskaperna med henne,» bad Ragnhild en natt då Bernt kom in senare än vanligt och hon gått af och an i rummet, ett rof för svartsjuka och tvifvel.

»Kassan för dagen har jag själf tagit emot allt sedan hotellet blef mitt och jag tänker fortfarande göra det,» svarade han häftigt.

»Men du har så mycket annat att sköta och du vet att jag kan,» bad hon.

»Hur skall jag veta det?»

»När jag gått i folkhögskolan. Tror du kanske att Alma lärt så mycket som jag?»

»Teori och praktik äro skilda saker. Det är möjligt att hon inte kan räkna efter bok, men boklärdom sätter jag inte heller högt och jag vill se den som är så säker i sina stycken.»

»Ja, säker är hon.»

»Det har blifvit en fix idé hos dig att klandra allt hos henne.»

»Så har hon åtminstone den som tar hennes parti.»

»Kunde vi inte komma öfverens att tala om någonting annat, eller sofva,» sade han gäspande.

Han hade för princip att afhålla sig från starka drycker under turisttiden; men ehuru det var blott ett par glas han förtärt märkte hon att han svikit sin föresats. Alma var ingen kostföraktare — säkerligen hade de pokulerat tillsammans.

Han kastade af sig kläderna och låg redan innan Ragnhild klädt af sig till hälften.

Det var en fråga som brände hennes läppar och hon kunde ej hålla inne därmed.

»Var du tillsammans med henne hela tiden?»

Hon visste att han skulle bli ond och rösten darrade.

»Jag har varit i stallet också, om du vill veta det, men jag står inte ut med din misstänksamhet — tag dig i akt.»

»Bernt!»

Det veka, ömma tonfallet förfelade sin verkan.

»Låt mig åtminstone få vara i fred om nätterna, din efterhängsenhet blir outhärdlig.»

Hon var van att somna på hans arm, men han vände sig ifrån henne. Nästa ögonblick sof han.

Hvilka dagens stridigheter än varit, hade försoningskyssen aldrig uteblifvit förr än nu, och hon grät, som hade hon drabbats af en olycka.

*

På gårdsplanen stodo turister gruppvis, under gladt samspråk, alla i mer eller mindre pittoreska dräkter och med stafvar i händerna.

En fjällvandring, ämnad att räcka ett par dagar, med öfvernattning i en turiststuga, skulle företagas, och man väntade blott på Bernt, för att begifva sig af.

Ragnhild skulle med och var klädd i en kort, mörk kjortel samt veckrika, mjuka benkläder, som gingo ned till de vid ankeln tillknutna, vattentäta bondskorna. På hufvudet bar hon en hvit filthatt, och dräkten i sin helhet gaf henne tycke af en spänstig, finlemmad yngling.

Maths Höök, hvilken var en vida berömd fjällvandrare, hade stött till med några af sina gäster och skulle tillika med Bernt tjänstgöra som förare.

Ragnhild och han hade hälsat på hvarandra, som om de råkats för första gången; men gömd bakom turistflocken iakttog han henne och tyckte att hon var vackrare nu än någonsin, men blekare och allvarligare.

Trenne handfasta karlar, lastade med ytterplagg och rep, yxor och proviant, kommo utför trappan och efter dem Bernt och Alma.

»Fröken Möller har ännu aldrig gjort någon fjällstigning och har bedt att få vara med,» sade han så högt att det hördes öfver hela gården.

Ingen hade något att anmärka, men Ragnhilds första tanke var att stanna hemma — nästa ögonblick insåg hon att det var omöjligt.

De bleka kinderna öfvergötos af en purpurström och Maths såg det.

»Äro vi färdiga nu?» frågade Bernt medan hans ögon särskildt sökte henne.

Himlen var högblå, utan ett enda moln och det låg glädje i själfva luften, men Ragnhild, som längtat efter denna dag, drog sig efter de andra och gick med nedslagna ögon, upptagen af sorgsna tankar.

Det kom för henne, att allt hvad hon gladde sig åt eller hoppades på, gick om intet eller förvandlades till ett sorgeämne och att det var som om välsignelsen vikit från hennes lif.

Bernt gick i spetsen för hela tåget och fruntimren i synnerhet höllo sig så nära honom som möjligt.

Att den med röda uppslag kantade, spetsiga klädeshufvan klädde honom, visste han lika väl som att ingenting kunde bättre frambålla den smärta figurens kraft och skönhet än den korta jackan och de till fotknölen gående tätt åtsittande skinnbyxorna.

Ragnhild kunde se en skymt af honom då och då, där han vig och lätt hoppade mellan stenar och ur, redo med en hjälpande hand till alla — helst de unga och vackra. Hon hade hela följet framför sig och betraktade nyfiket och med stigande intresse den brokiga samlingen, hvaribland funnos flera utländingar, lifliga, eleganta fransmän, godmodiga tyskar, engelskor i mera praktiska än vackra dräkter af waterproof, samt engelsmän i kortbyxor och damasker som gingo upp till knäna. Alla voro glada och förväntningsfulla, och den

rådande språkförbistringen gjorde sitt till att höja stämningen.

Alma tog sig präktig ut i en tätt åtsittande gråblå dräkt, som framhöll hennes vackra byst och välformade skuldror, och Ragnhild såg att hon gick ovanligt väl och hade högvristade fötter, hvilka hon försmått att gömma i de misspydande bondskorna.

Vägen gick ännu nere i dalbotten på en stenig hålväg längs forsen; men vid en svängning till vänster öppnade sig ett trångt bergpass med stup på båda sidorna, genom hvilket det gällde att tränga fram i en smal remna.

Solen skymdes undan, och mer än en drog sig för att fortsätta färden samt skulle gärna vänt, i fall det gått för sig.

»Är du trött?» sade Bernt till Ragnhild, som stannat stödd på sin fjällstaf.

»Det är för tidigt, tänker jag.»

»Du förstår att jag inte kan hjälpa dig, så gärna jag än ville.»

»Det förstår jag,» svarade hon med en blick på Alma.

»Men jag skall säga till Maths.»

»Jag vill inte ha hans hjälp.»

»Är du rädd för hans lugn, eller för ditt eget?» sade han skrattande. »Tycker du han ser förälskad eller farlig ut där han står?»

Hennes ögon följde Bernts och hon smålog mot sin vilja när hon såg Maths' undersätsiga

figur och rödletta, hvardagliga ansikte afteckna sig mot fjällväggen.

I hans dräkt fanns intet, som var anlagdt på att behaga, och det flärdlösa i hans väsen slog henne.

»Jag har misstagit mig på honom, tror jag,» sade hon tankfullt.

»Ser du, att jag fick rätt,» inföll Bernt triumferande.

»Du förstår aldrig hvad jag menar,» svarade hon sorgset.

Turistföljet framträngde långsamt mellan de nakna, vattendrypande klipporna på den uppblötta, af flyttblock betäckta sluttningen.

Maths hade småningom saktat sina steg, och när Ragnhild stod tveksam vid en rännil, som skulle passeras, sträckte han ut handen utan ett ord och hjälpte henne öfver. Sedan gick han strax före henne och ledde henne vid hvarje mötande svårighet.

Båda voro tysta, försjunkna i tankar.

»Se er väl för och var inte rädd,» bad han, då de kommo in i ett tunnelliknande pass, hvilket föreföll ännu hemskare genom dånet från ett skummande, osynligt vattenfall.

Sceneriet förändrades på en gång, och utrop af förvåning och undran aflöste hvarandra.

I fjärran utbredde sig ett stort fjällpanorama med skarpa konturer, sönderrifna, gråsvarta dioritberg, stupande hållar och höga, enstaka toppar i förtonande gråblått, med en obestämd dragning åt

gult. I förgrunden störtade ett vattenfall lodrätt ned i en fjällsjö, på hvilkens svartpolerade spegel en and sam fram och åter ensam och, som det tycktes, fredlös. Från strandbrädden flögo några beckasiner upp.

»Stackare!» sade Ragnhild ofrivilligt.

»Hvarför så? De ha en gång vant sig vid omgifningarna och lefva jämförelsevis skyddade.»

»Här är vackert,» sade hon drömmande, »men man skall vara många för att kunna njuta däraf. Nu förstår jag Bernts ord, att man inte går till fjälls två och två.»

»Jag har gått ensam mer än en gång.»

»Har Bernt det också?»

»Det tror jag inte.»

Hon såg det ironiska leendet på hans läppar, och när hennes ögon föllo på Bernt, där han stod omgifven af turister, hvilka sågo upp till honom, medan han talade om fjällvärlden, som vore den hans privategendom, gissade hon sig till hvad Maths tänkte.

»Ni måste inte vara rädd af er,» återtog hon.

»Inte i allmänhet, men jag har varit det en gång och just här. Det var på sensommaren . . .»

Ragnhild, som iakttagit Alma och sett att hon från att hafva hållit sig i eftertruppen, småningom närmat sig Bernt och nu gick bredvid honom, lyssnade endast med halft öra.

Maths stannade midt i meningen och hans blickar gingo i samma riktning som hennes.

»Har ni sett henne förr?» frågade hon, som om de tänkt samma tanke.

»Ja.»

»Hvar?»

»Hon hade samma plats hos mig, som nu hos Bernt.»

Hon såg att han rodnade.

»Och han var ofta hos er då?»

»Vi voro mera tillsammans förr än nu.»

Hon brann af begär att veta allt, men skämdes att fråga.

»Ni berättade aldrig hvarför ni blef så rädd den där gången?» sade hon mera af artighet än intresse.

»Det var på sensommaren,» återtog han, »jag hade gått ut med bössan på axeln för att skjuta vipor nere på myren och hörde redan deras entoniga pip. Vädret var vackert när jag gick ut; men det hade mulnat medan jag vandrade genom hålvägen, och när jag kom hit upp var ovädet färdigt att bryta löst.»

Hon lyssnade med spändt intresse, och han såg att han vunnit sitt mål: att leda hennes uppmärksamhet från Bernt och Alma.

»Ni kan inte nu, i bländande solsken, föreställa er hur naturen ter sig i sådana ögonblick,» fortsatte han, »det är rent af som om den skiftade färg af förfäran. Hvad som varit blått blir svart och själfva det skimrande hvita grått. Så bryter det löst, dundrar och brakar som vore det världens sista dag, medan regnet störtar ner och

tjällbäckarna svälla, så att man inte kan komma öfver dem.»

»Men nu är det väl säkert att vädret blir vackert?» frågade hon ängsligt.

»Det tror jag mig om att kunna lofva.»

»Hade ni svårt att ta er hem?»

»Jag var säker om att det var min sista stund.»

Man hade gått uppför en jämn sluttning och stod vid foten af ett fjällstup.

»Hur skola vi nu komma fram? Hvar går vägen?» frågades på olika tungomål, och Bernt visade med stolthet uppåt klippväggen, där trappsteg voro uthuggna.

Det var en vågsam färd som nu började. De flesta hade tåg om lifvet och bildade kedja, under vandringen uppåt den i sicksack gående stigen.

Bernt ledde Alma, som visade sig vara den räddaste af alla.

»Svindlar ni?» frågade Maths, som såg att Ragnhild bleknade.

»Nej!»

Hon stödde sig mot klippväggen och andades tungt.

»Var inte ledsen,» bad han.

»Det skulle vara ett lätt slut att kasta sig härutför,» sade hon och lutade sig framåt.

»Låt bli att se dit ned!» ropade han och fattade henne om handleden.

»Illa läser den sin bibel som tänker på något sådant, och blef jag än så olycklig skulle jag inte göra det.»

»En vet så litet hvad som händer en här i lifvet — det har jag själf fått erfara,» svarade han han dystert.

»Här var det!» återtog han och stannade vid en fördjupning i fjällväggen.

»Hvilket?» frågade hon förströdd.

»Det är en barnlek att gå här nu,» sade han, »men fjällvandraren har en dödsfiende — dimman — och råkar han ut för den kan det gå honom illa. När jag stod här, såg jag den komma vält-rande som en tjock rök, allt närmare och när-mare, tills jag inte kunde skönja en handsbredd framför mig och måste stå kvar där jag stod.»

»Huru länge?»

»Det vet jag inte — mig föreföll det som en evighet. Jag blef stel och kall och vågade inte röra en lem. Så klarnade det under mig, och det var som att gå fram i en trollvärld; men af rännilarna hade blifvit bäckar och af bäckarna leriga strömmar, som gingo mig ända under armbågarna. Jag vill inte göra om den färden och var glad att hvarken ha hustru eller mor, som sutto och väntade på mig.»

»Ja, det är kanske ännu värre för den som är hemma. Mätte jag aldrig behöfva vare med om en sådan väntan!» sade hon rysande.

Fjällheden låg öfvergjuten af gyllene solsken, och därur reste sig majestätiskt högfjällens klippbastioner, moräner, snöbetäckta jökelfält och praktfulla i blått skimrande glacierer.

Den gråbruna, af lafvar och mossor täckta marken var mjuk som en matta samt luften stark och lätt, så att den liksom lyfte själ och kropp.

Bernt gick bredvid Ragnhild och utvecklade all sin älskvärdhet för att komma henne att glömma, att han under besvärlighet och fara ej ägnat henne en tanke, men hon lyssnade ej till hans ord.

Något så grant som detta fjäll-landskap hade hon aldrig sett, och nu började själfva den nakna gråbruna heden skifta i gult och rödt.

Hon trodde ej sina egna ögon!

Likt oaser i öknen eller öar i ett stelnadt haf, stucko tufvor upp öfversållade med blommor, och för hvarje steg blef rikedomen allt större, doften allt härligare.

Där funnos, bland många andra, röda saxifragor, azaleor och veronikor, gula lysande potentillor, blå campanula, hvita fjällsippor, ranunkler och fjäderlätt vaggande ängsull, samt violett rhododendron; men alla lågväxta, hopgyttrade och tryckta intill hvarandra för att söka skydd mot den köldlastade fjällvinden.

Turistföljet spridde sig rundt om för att plocka eller samla i medhafda portörer, ty på sådana bördiga fläckar, där klipporna gifva skydd mot noranvinden, är det botanisten finner de rara växter

med hvilka fjällheden belönar hans möda och lockar till förnyade ansträngningar.

Ragnhild kastade sig ned på marken, gråtande och skrattande om hvartannat. Först nu, när all hennes hopsparade längtan gaf sig luft, visste hon huru mycket hon saknat växtvärldens smekande skönhet.

När hon såg den lysande milsvida blomstermattan träda sig till mötes, skulle hon velat tillägna sig dess hela rikedom, plocka hvarenda blomma och föra den med till det glädjelösa hemmet, men hon rörde ej en enda, bara såg och såg.

Fadern hade berättat henne om fjällflorans kamp mot köld, storm och is. Nu först förstod hon den.

Växt- och blomstertiden var så kort, lifsvillkoren så knapp tillmätta, och det gällde att spara på resurserna, men på samma gång lefva dubbelt, lefva rikare och mera intensivt. Under brännande sol och dagklara nätter utvecklade också hvarje växt en mångfald af blommor och hvarje blomma en färgrikedom, kraft och doft som är fjällvärlden egen.

»Hur underbart är ej allt afpassadt efter den strid som skall föras,» tänkte hon, då hon böjde sig ned för att undersöka växternas grenar — hvilka lågo pressade mot den varma fuktiga jorden — och de små, stundom hoprullade bladen som oftast stå gröna år från år för att genast vara färdiga då solen väcker till nytt lif och ej behöfva taga kraft

från de spirande unga skotten, af hvilka många äro dömda att förfrysa midt i lifvet, innan blomstring och frösättning ännu börjat.

Hur skulle hon nännas taga en enda af dessa blommor som kämpade en så hård kamp för tillvaron? Nej, se dem lefva sitt eget lif, föra med sig minnet af deras fågring och doft var mer än att för en kort stund hålla dem i handen och kasta bort dem som visset strå.

Fjärilar flögo fram och åter, och njutningslystna insekter surrade kring de vackraste exemplaren. Plötsligt fattades hon af en längtan efter någon att meddela sig med, någon som kunde förstå hur djupt och varmt hon i denna stund kände.

Alma kom med hela fångnet fullt af blommor och började repa af gula, blå och röda i hennes närhet.

All den vrede svartsjukan alstrat i hennes hjärta fyllde och liksom hotade att spränga det.

»Har ni inte nog? Rör dem inte!» ropade hon och sprang emot henne.

»De äro lika mycket mina, som någon annans.»

»Rör dem inte! Bernt!» ropade hon. »Säg henne att hon inte plockar flera — jag kan inte lida det!»

»Är du från dina sinnen?» frågade han bistert.

»De äro så vackra, det är som att mörda att repa af dem så där.»

»Här finns ju till tusental.»

»Men i alla fall, hvar och en är ett lif för sig.»

»Bah! Du gör dig löjlig!»

»Du förstår mig inte,» sade hon ångestfullt.

»Maths gör det kanske — ni tycks komma bra öfverens.»

Han skrattade och svängde med fjällstafven, så att blommorna mejades af som hade lien gått öfver dem. Hon stod och såg på, så vände hon sig bort och gick framåt heden.

*

Jökelsen, som betäckte fjällryggen, danade höjder och dalar samt sände sina armar ut öfver heden och på en af dessa gällde det att vandra fram för att nå den höjdpunkt från hvilken en öfverblick af högfjällspanoramata kunde nås.

På en ojämn stenig mark, med refflor och fåror, där skreden gått fram, gick vägen i skarp stigning, tills snön, som fyllde sprickor och remnor, hörjade ligga tät och jämn.

Luften var kylig och frisk, solen blodröd, skuggorna långa och oformliga. En renhjörd aftecknade sig skarpt mot det skimrande snötäcket och väckte allmän förtjusning. Ett ögonblick stodo djuren lystrande, vädrande fara, så satte de af som en blix och voro borta.

Bernt hade dragit sig tillbaka, och Maths gick först med rep om lifvet och järnskodd fjällstaf i handen.

»Se du till att alla gå i linie efter mig och inte för nära,» sade han varnande.

»Är det farligt?» frågades i korus.

»Inte det ringaste,» svarade Bernt lugnande.

»Mer än för den som går först,» sade Ragnhild så sakta att endast han hörde det.

Den af solen genomvittrade snön, som bildade bryggor öfver de gapande remnorna, bar bättre än man vågat hoppas, och snart nog var bergsplatån nådd, från hvilken man ämnade gå ner en annan lättare väg, till Nedalens fjällstuga, där natt-härberge skulle tagas.

Det var hit upp Ragnhild längtat och härifrån hon hoppades få se en skymt af hafvet; men hon såg intet annat än tindrande isiga toppar, hvassa tinnar och mäktiga fjällkäglor, hvilka reste sig öfver hvarandra i ett oändligt perspektiv i vid cirkel från norr långt, långt bort mot sydväst.

»Är det däråt fjärden ligger?» frågade hon ifrigt.

»Nej, åt det hållet,» svarade Bernt, som stod bredvid henne.

»Jag hade hoppats få se en skymt af den,» sade hon nedslagen.

»Här?! Hur har du kunnat tänka något så enfaldigt? Skulle det gjort dig lycklig?» tillade han då han såg det sorgsna uttrycket i hennes ögon.

»Mer än allt annat!»

»Jag har tänkt — —. Vill du resa hem och hälsa på de dina?»

Hon stod tyst, medan hennes längtan liksom fick vingar så gled hennes blick öfver till Alma.

»Nej,» sade hon med ett hårdt tonfall, »inte nu.»

»En annan gång bjuds det kanske inte.»

Ett fjällpanorama är så öfverväldigande stort, så olikt allt annat i världen, att vid dess åsyn allvarliga frågor och tankar oafvisligt tränga sig in på själen.

Ragnhild satt med knäppta händer, betagen af skönheten i det mäktiga sceneriet; men tankarna kunde ej hålla sig fast därvid, de fladdrade oroliga — som tankar ständigt göra — till hvad som närmast rörde henne själf.

Hon tänkte som alltid på Bernt och deras inbördes förhållande; men gjorde intet försök att dölja för sig själf att de för hvarje dag kommo allt längre från hvarandra.

Hon hade redan länge vetat att de ej hade en tanke gemensam och att han ej förstod henne, aldrig kunde förstå henne, därför att de fina nyanserna, skiftningarna i känslolifvet voro honom främmande, men nu först erkände hon att så var.

Hon tänkte på det kärleksrus i hvilket de lefvat och förstod att när det var slut, hade han intet mer att gifva och att det endast varit kroppen, ej själen hos henne han eftersträfvat.

Och nu! När denna själ utvecklats, när hon längtade efter och behöfde förståelse samt visste med sig att hon ägde skatter af trofast hängif-

venhet, af varma spirande tankar och nyväckta, skära känslor, då stod hon ensam — ensam.

Rundt om sträckte sig de iskrönta fjälltopparna i snöhvita mantlar, på hvilka solen kastade gyllene bräm och gnistrande diamanter, men hur kall var ej denna prakt!

När hon böjde sitt hufvud inför naturens gripande, tysta ensamhet, kände hon att intet är så tröstlöst bittert som ensamhetskänslan i ett människohjärta.

*

Turistsäsongen led mot sitt slut. En och annan resenär, som ville se högfjället i höstdräkt, samt några renjägare och laxfiskare voro de sista gästerna på hotell Åsen, där allt ordnades för vintern.

Behållningen hade varit större än något föregående år, Bernt var vid strålande lynne, och Ragnhild, mot hvilken han aldrig varit ömmare, gick omkring, uppfylld af stilla lycka.

Den långa vintern stod för dörren. Ännu en gång skulle hon ha mannen helt för sig själf, och hoppet hviskade om att lyckan skulle blifva bofast i hemmet och hela lifvet gestalta sig annorlunda och bättre genom den varelse hon bar under sitt hjärta.

Bernts förmaningar att hon skulle vara rädd om sig och öfverdrifna ängslan vid så godt som allt hvad hon företog, kunde hon ej fatta; ty det

var som om fördubblad lifskraft genomströmmat hennes ådror. Det var ljuft att vara så omhuldad, och för att blifva det skulle hon varit färdig att låtsa en svaghet hon ej kände.

Höstdagarna voro underbart sköna med hög himmel, ren stark luft och af frostkristaller öfverpudrad mark. Ännu orkade solen upp öfver fjällkammen, men stannade endast helt kort.

Ragnhild hade sin förnöjelse af att gå ned till forsen för att se på det yrande vattnet och på bergsslutningen midt emot, där rönn, hägg och dvärgbjörk prunkade i sjukligt granna färger.

Bernt sade en dag att han skulle hämta henne där och hon fick för sig att det var något särskildt han ville henne.

Medan hon väntade på honom började hon att med nya materialier och nytt mod återuppbygga de luftslott, som nyss legat i grus och spillror.

Hon såg honom redan på afstånd och gladde sig åt hans kraftiga, hurtiga väsen och ännu mer åt att hennes eget hjärta klappade honom lika varmt till mötes som någonsin.

Han satte sig bredvid henne, tog af mössan och strök sig öfver pannan, medan hon följde hvarje hans rörelse med kärleksvarma, beundrande blickar.

»Det är inte många dagar kvar nu innan solen är borta,» sade han och pekade uppåt fjällkamrnas yttersta rand, hvilken glödde i guld och purpur.

»Nej,» sade hon, och suckade ofrivilligt.

Båda sutto tysta.

»Det är något du vill säga,» sade hon med plötslig beklämning.

»Jag ville fråga hur du tänkt dig vintern?» svarade han dröjande.

»Jag gläder mig åt att vi två återigen få vara tillsammans och hoppas...»

Hon rodnade vid minnet af den föregående vintern, men tordes ej tala ut sin förhoppning om att denna skulle blifva annorlunda, ty det kunde tagas som ett klander och hon var rädd för allt, som kunde störa det goda förhållandet mellan dem.

»Förstår du inte, att det är omöjligt att under dina omständigheter lefva här utan kvinnligt sällskap?»

Hon satt tyst, medan hennes ögon fingo ett bäfvande, ångestfullt uttryck.

»Jag skulle förgås af ångslan ifall något kom på,» fortsatte han.

Hon smålog matt.

»Jag är ju så frisk och stark, och hvem skulle vilja stanna här?»

»Å, det är väl minsta svårigheten.»

»Jag vet ingen mer än mamma, jag skulle vilja ha hit.»

»Vid själfva tillfället vore hon lämpligast, men om hon också kunde komma ifrån, skulle hon inte trifvas här.»

»Hos mig?»

»Det skall vara en yngre, gladare människa, som kunde lifva upp dig och på samma gång göra nytta för sig. Här måste väfvas, spinnas och ställas om hvarjehanda till nästa sommar.»

»Jag har både tid och krafter.»

»Du? Nej, liten, nu mindre än någonsin, därtill är jag allt för rädd om dig.»

»Men jag är skapad för att arbeta, det vet och känner jag, och utan det kan jag inte vara lycklig,» sade hon ifrigt.

»Framdeles.»

»Hvem vet hvad jag då duger till, eller om jag då arbetar så gärna som nu? Säg hellre rent ut, att du inte har nog af mitt sällskap.»

»Ska vi då aldrig kunna talas vid i lugn?»

»Jag är lugn,» svarade hon med tillkämpad fattning.

»När jag är tvungen resa bort i affärer, får jag inte en glad stund om jag vet dig sitta här ensam.»

»Och hvem har du tänkt på?»

»På både den ena och andra.»

»Gör inga omvägar. Det är Alma du menar. Det visste jag genast!»

»Någon som skulle passa bättre känner jag inte.»

»Det blir inte hon,» sade Ragnhild, som rest sig upp och stod framför honom med skälvande läppar och vredeblixtrande ögon.

»Men om jag nu vill det!»

»Så stannar inte jag.»

Hon brast i krampaktig gråt, och han blef ängslig. »Lugna dig,» bad han. »Det blir naturligtvis som du vill, men...»

Det kom ett hårdt, kallt uttryck i hans ögon. »Jag är rädd du gör det du ångrar.»

*

Ragnhild hade ordnat vinterhemmet, de tre rummen på husets framsida, efter egen smak, enkelt och hemtrefligt, utan praktmöbler. I deras ställe hade pianot, hvilket hon var angelägen att skydda mot kölden, kommit in.

Bernt hade bedt henne styra och ställa bäst hon ville och hon gjorde det med tungt hjärta.

Han var vid dåligt lynne och höll sig mest utomhus. Från stall, vagnbod, källare och visthus hörde hon svordomar och vredgade ord och förstod att vreden gällde henne själf, ehuru andra fingo umgälla den.

Alma hade rest på samma gång som den öfriga tjänstepersonalen. Mörkret föll allt tätare öfver nejden, vädret var ännu vackert samt vägarna hårda och lättkörda.

»Jag reser till staden på några dagar,» sade Bernt en morgon. »Det är åtskilligt som behöfver köpas och så skola penningarna in på banken.»

Han visade belåtet på en af sedlar späckad plånbok och några påsar silfvermynt.

»Låt mig resa med!» bad hon med blossande kinder.

Hon kände att hon rodnade och förargade sig däröfver, ty hon var rädd att han skulle taga hennes begäran som en yttring af misstroende, och ehuru tanken på ett möjligt sammanträffande med Alma ögonblickligen genomkorsat hennes hufvud, var begäret att komma ut tillsammans med honom den förhärskande känslan.

»Du, i ditt tillstånd! Det är omöjligt!»

»Jag har aldrig varit friskare än nu — ensamheten kunde göra mig sjuk.»

»Det är tolf mil att fara på ett skrangligt åkdon.»

»Vi taga fjädervagnen. Låt mig fara!»

Han satt med böjdt hufvud och trummade på bordskifvan.

»Jag behöfver också köpa en del saker,» fortsatte hon.

»Det kan jag uträtta. Skrif bara en liten lista på hvad det skall vara. Jag hittar nog på något mera att öfverraska dig med.»

»Det är inte hälften så roligt. Besinna att jag ännu är ung och att...»

Stämman kväfdes af gråt.

»Du måste lära dig att blifva förståndig,» han klappade henne på kinden, »och vara förnöjsamare än du är.»

»Jag kan vara förnöjsam i mycket, tror jag,» sade hon varmt; »det är bara af ditt sällskap jag inte får nog.»

»Det vore roligt att ha dig med,» sade han lamt, »men jag måste ha förstånd för oss båda, och du är skyldig att vara rädd om dig.»

»Mor och alla kvinnor i min hembygd gingo i arbete ända till förlossningstiden och hade aldrig ondt af det. Det är så mycket som skall köpas till den lilla, och ingen annan än jag kan göra det.»

Hennes ögon glänste och det jungfruligt blyga, rena i hennes väsen, som fångslat honom vid första sammanträffandet, framträdde starkare än någonsin.

»Nå så far med då, liten,» sade han, på samma gång glad öfver att få hennes sällskap under den långa färden, som rädd för det tvång, det skulle pålägga honom.

»Tack!» sade hon jublande. »När fara vi?»

»I öfvermorgon — men kom ihåg en sak. Jag vill vara alldeles fri att komma eller gå, som jag behagar. Jag har mycket att uträtta, och du får inte hänga efter mig.»

Hon stod med sänkta ögon och skälfvande läppar.

»Du skall inte ta det som en ovänlighet. Det kunde skada dig att gå så mycket. Jag har en moster, hos henne skall du bo och hon skall taga hand om dig, och så träffas vi allt emellanåt.»

Ett ögonblick tänkte hon på att stanna hemma, men det var allt för mycket som lockade — allt för mycket att frukta också — och så började hon med tungt hjärta ordna ett och annat för denna resa, åt hvilken hon ej längre glädde sig.

När Ragnhild satt bredvid Bernt i den ny-lackerade fjädervagnen, och bläsarna — ifriga efter några dagars stillastående — trafvade framåt den hårda af froststjärnor glittrande landsvägen, kände hon sig lätt om hjärtat.

Nya scenerier framträdde för hvarje ögonblick — likt bilderna i ett diorama — och medan hon såg och såg, började hon göra sig den frågan, om ej fjällnaturen var skönare än allt annat och om hon skulle kunna lämna den utan saknad.

Bernt var glad, öm och uppmärksam, aldrig hade de haft så mycket att säga hvarandra, och hon tyckte att det var som gjorde hon först nu sin bröllopsresa.

Det var många misräkningar, mycket styggt och sorgligt som låg emellan denna dag och den, då hon satte sig upp bredvid honom i kärran för att lämna de sina och följa honom, men i denna stund var det glömdt och förlåtet. Hon älskade för varmt att ej tro på framtiden.

Allt som de närmade sig målet för färden kände hon sig mer och mer betryckt. Han teg också och hade förlorat sitt goda lynne.

Fjällnaturen följde envist med hela vägen; men bergsidorna täcktes af i höstskrud prunkande löfskog och synkretsen vidgades.

Hon andades med djupa drag, likt den som från den instängda cellen kommer ut i friska luften.

Plötsligt skar en järnvägshvissla rymden.

Hon hade hört det ljudet förr, utan att fästa sig därvid. Nu trängde det liksom genom hvarje nerv och kom henne att brista ut i gråt.

»Men Ragnhild! Hvad är det?»

Hon snyftade spasmodiskt och smålog på samma gång.

»Visste jag inte att du borde stannat hemma!»

»Det är bara af glädje — det gör så godt att höra . . .»

Det var henne omöjligt att förklara hvad hon kände — han skulle inte förstå och bli ond därtill.

»Är det nödvändigt att jag tar in hos din moster?» frågade hon då de hunnit in på stadsgatorna.

Han dröjde med svaret.

»Det blir nog bäst,» sade han tveksamt. »Jag har många bekanta och affärer af alla slag att uträtta. Det kunde hända att du fick sitta ensam, och det är inte behagligt på ett hotell. Moster Beata kan också bättre än jag hjälpa dig med dina uppköp — och så bör du besinna hur mycket billigare det blir.»

Han kände sig lättare om hjärtat när det var sagt, men hon önskade att hon aldrig följt med.

Mostern ägde ett litet hus i en utkant af staden, och när vagnen stannade där utanför, kom hon ut på trappan, Hon var stor och grof och såg simpel, men på samma gång godmodig ut. Vid första ögonkastet såg Ragnhild, med en känsla af obehag, att Bernt liknade henne.

»Det var länge sedan du var här sist, din skälm,» sade hon och dunkade honom i ryggen. »Jag trodde gamla moster var rent af glömd, jag. Ha! ha! ha!»

»Jag kommer för att presentera min hustru.» svarade han och hjälpte Ragnhild ur vagnen.

»Att hon skulle se så ut, tänkte jag inte — du har ändrat smak, ser jag,» sade mostern med ett skallande skratt och bredde ut sina armar till ett famntag.

Ragnhild rodnade häftigt och drog sig undan.

»Nej, så fin och fager hade jag själf aldrig drömt mig henne,» sade han med ett plötsligt utbrott af känsla.

Det kom lif i Ragnhilds ögon, och den motvilja hon från första stunden känt för denna stora, lunsiga kvinna, som skrattade åt allt hvad hon själf sade, gaf med sig så att hon gick fram och räckte henne handen.

»Stig in, stig in!» bad hon; »hästarna har jag inte rum för, men om ni själfva vill hålla till godo — min äktenskapliga säng står ledig.»

Ragnhild märkte ej längre det råa skrattet, som ledsagade orden, hon tänkte endast på att Bernt också kunde bo här, och om han stannade, hvad brydde hon sig då om att rummen voro kvafva och otrefliga samt värdinnan simpel och rå.

Han såg den bönfällande blicken i hennes ögon, men kunde ej låta bli att skratta åt det löjliga förslaget, att han skulle bo här liksom i

gossåren, då han följt med fadern till staden och skulle hållas i okunnighet om det lif denne förde.

Det stack till i Ragnhilds hjärta när hon hörde honom skratta — det var icke bara till utseendet han liknade mostern.

»Nej, tack, moster lilla! Jag kan inte vara så långt från mina bläsar, men jag kom just hit för att be att Ragnhild skulle få kvarter här på några dagar.»

»Gärna, gärna, om lilla frun inte tycker att du är artigare mot bläsarna än mot henne.»

Ett skallande skratt skar Ragnhild i öronen.

»Jag är rädd om henne och vill ha henne i goda händer, moster skall veta . . .»

Han böjde sig ned och hviskade något i hennes öra.

»A, är det på det viset. Jo, jo! Gratulerar! Ha, ha ha!»

Ragnhild gick ut och ställde sig på trappan, med en känsla af att hon skulle kväfvas, om hon stannade inne.

»Jag far och sätter in hästarna,» sade Bernt, i det han svängde sig upp i vagnen och fattade tömmarna, »men jag kommer igen om ett ögonblick och sen gå vi ut tillsammans.»

Ragnhild stod och såg efter honom, och när han svängt om gathörnet lyssnade hon ännu efter hjulens rassel mot stenläggningen.

»Packa upp dina grejor och gör dig hemmastadd, medan jag kokar lite kaffe,» sade mostern, i det hon kom in med Ragnhilds läderkappsäck, hvilken i hennes händer föreföll lätt som en pappask.

»Tack! Det där borde jag gjort själf.»

»Bernt skulle gjort det; men det är ingenting att tala om, jag är minsann inte rädd för att ta i. Här är dammigt, ser jag,» fortsatte hon och for med förklädet öfver bord, spegel och byrå. »Friskt vatten felar också, det skall jag skaffa.»

Ragnhild var ensam i rummet och drog en suck af lättnad. Ännu ljud mosterns skratt i hennes öron, men det blef åtminstone några minuters ro.

Hon gick fram till fönstret och försökte öppna det, men det brukade synbarligen aldrig öppnas och hade bulnat igen.

Utanför låg en helt liten, vanvårdad trädgårdstäppa, i hvilken tvenne i gult skiftande björkar samt ett äppelträd, med kartig frukt, trängdes om rummet mellan snöbärsbuskar, frögångna nässlor och kardborrar.

Uppe i fjällen var det så godt som vinter — eller kunde blifva det hvad dag som helst — och här stod allt i skiftande brokig höstskrud. Hon mindes hur granna liderna i hennes hembygd voro vid denna tid och att nötskörden just nu pågick. Om det varit dit hon rest! Om hon fått träffa de sina, tala med fadern, skratta och prata med

syskonen — eller gråta med modern — gråta sig riktigt mätt!

»Du har inte packat upp ännu, ser jag. Jag glömde säga, att de två öfversta byrålådorna äro tomma, nyckeln sitter i, men låset tar inte. Nå, du har väl inga hemligheter,» sade mostern, i det hon satte ner vattenkaraffinen, hvilken ej blifvit klar oaktadt upprepade sköljningar.

»Jag ville så gärna öppna fönstret, om jag får.»

»Är du inte rädd för drag? Tänk på den väntade, han kunde förkyla sig.»

»Det är kanske bäst att låta det vara,» sade Ragnhild, ur stånd att bemästra sin otålighet. »Jag gör alldeles för mycket besvär.»

»Strunt i det,» svarade mostern och dunkade med sin stora knutna hand på fönsterramen, tills fönstret ändtligen for upp med en skräll.

Ragnhild snörde upp kappsäcken och fick med stort besvär upp öfversta byrålådan, som bulnat till, äfven den.

»Här är inte tomt, men jag kan lika gärna ha mina saker kvar i kappsäcken,» sade hon och började ifrigt skjuta på byrålådan, hvilken ej ville gå igen. Fick hon in den till höger, sköt den ut till vänster, eller tvärt om.

»Det var då märkvärdigt, jag kan nästan svära på, att jag tömde lådorna,» sade mostern, och började rifva fram tyglappar, strumpsockor, ljusbitar, gamla bref, begravningskonfekt, brödkanter och mycket annat.

När hon tagit upp allt utom smulor, damm, mal och unken lukt, började Ragnhild damma ur lådan och lägga in sina tillhörigheter, hvilket hon gjorde med en känsla af äckel och afsmak.

Hon hade ett medfödt skönhetsinne och pinades lika mycket af de tarfliga oljetrycken, granna pappersblommorna och klumpiga toalettpjeserna, som af de halfsmutsiga gardinerna och tillskrynkade öfverdragen på soffå och stolar.

»Här ha vi kaffet,» sade mostern och satte ner brickan, så att bordet knakade.

»Kanske vi skulle vänta på Bernt,» föreslog Ragnhild blygt.

»Du skulle aldrig släppt honom ifrån dig. Gör dig inte för säker på, att han kommer — jag kände far hans.»

»Å jo — i kväll kommer han nog.»

Kaffet var så starkt, att det kändes beskt, samt småbrödet torrt och gammalt, men Ragnhild var hungrig och doppade flitigt, hur illa det än smakade henne.

Allt emellanåt irrade hennes blickar ut i den lilla trädgårdstäppan, i hvilken det fanns en smal, ranglig bänk, och medan hon försökte höra på hvad mostern sade och svara någorlunda sammanhängande, önskade hon att hon setat därute. Därifrån kunde hon också bättre än här inne se Bernt komma.

»Är du färdig nu?» frågade han, där han stod i dörren, röd och varm. Han hade blifvit fördröjd af några bekanta, som ville dricka ett välkomstglas

med honom, och hade halfsprungit, för att ej låta vänta på sig.

»Följer moster med?»

»Tokstolle! Jag har annat att sköta och ni ä' väl helst ensamma, tänker jag.»

»Ensamma bli vi inte i alla fall. Jag har redan lagt af ett bord för fyra hos Kronmarks, där jag träffade ett par gamla prissar, som nödvändigt vill göra din bekantskap, Ragnhild.»

Hon kom sig ej för att nämna sina egna planer — en promenad i någon plantering eller park — och fann sig själf löjlig, som ens för ett ögonblick kunnat tänka att han skulle vilja gå med henne bland träd och buskar, när det fanns så mycket annat som lockade.

»Tag på dig det bästa du har,» sade han, och nu först märkte hon den ljusgrå hatten och handskarna han bar i handen, samt den nya halsduken, i hvilken en nål med oäkta stenar lyste fram.

»Jag har inte mycket att välja på, som du vet,» sade hon sakta.

Han rodnade till.

»Det är sant! Du är ju här för att köpa litet af hvarje.» Han öppnade plånboken, bläddrade i sedelbuntarna och tog betänksamt fram en femtiokrona.

»Där har du. Gör dig nu fin, men köp med förstånd och var sparsam. Moster Beata hjälper dig nog.»

»Jag behöfver många saker, Bernt, både underkläder, helgdagsdräkt, skodon och . . .»

Det kändes så pinsamt att repa upp allt detta och taga emot penningarna som en nådegåfva. Det var så mycket smätt hon önskat och tänkt skaffa och hon visste alltför väl, att hvad hon fått ej skulle räcka till hälften, men hellre att bedja om mer, ville hon afstå från alltsammans, tyckte hon.

»Räcker det inte, får du väl säga ifrån,» sade han och knäppte igen plånboken, »men femtio kronor är inte litet, om det användes med förstånd — åtminstone för ett fruntimmer.»

»Det är inte åt mig ensam jag skall köpa,» svarade hon rodnande.

»Ja, det få vi talas vidare om. Gör dig nu färdig!»

Hon stoppade ner sedeln och tog på sig hatt och kofta.

Han såg pröfvande på henne.

»En hatt köpa vi på vägen och handskar också. Så där kan du inte gå!»

Det var många och trånga gator de hade att passera, för att komma in i de finare kvarteren, där hvarje bodfönster var en ny frestelse till mer eller mindre onödiga utgifter, och Ragnhild tänkte att hon aldrig skulle lära sig hitta tillbaka genom denna labyrint.

»Tag märke på hus och gathörn och på Birgittakyrkans tornspira och kom ihåg att alltid vika af åt vänster, så är det inte svårt,» förklarade han.

Några musikanter gingo förbi med sina mäsingsinstrument.

»Hvar skola de spela, tror du?» frågade hon ifrigt.

»Hvad vet jag. På Tivoli, troligen.»

»Kunna vi inte gå dit?»

»Inte i kväll. Någon annan dag, möjligen.»

»I morgon?»

»Då är jag upptagen.»

Hennes ansiktsuttryck förändrades.

»Inga sura miner — kom ihåg, hvad jag sagt.»

»Hvar skall du vara i morgon?» frågade hon gråtfärdig.

»Tillsammans med några vänner.»

»Du går väl ut med mig på förmiddagen?»

»Det är troligt, men är jag inte hos dig före tolf, skall du aldrig sitta hemma och vänta. Hvar och en sköter sig — och var nu munter, eljes får du se ännu mindre af mig — tårar är det värsta jag vet. Här ha vi hattbutiken!»

Ragnhild var rödögad då hon kom in och tämligen likgiltig för den nya hatten, men allt eftersom fler och fler togos fram till profning blef hon lifligare.

»Frun har ett ansikte, som allting klär,» sade butikfröken artigt, »men jag skulle råda till att ta den här.»

»Den är mycket vacker, men jag skulle helst vilja ha en enklare.»

»Hvarför det?» sade Bernt skarpt och lyfte upp hatten, som var klädd med spetsar och skära rosor.

»Tycker du att den passar hos oss?»

»Den passar *här*, och jag vill att min hustru skall vara *fin*.»

»Har du sett hur dyr den är?» hviskade hon.

»Det är inte du som betalar.»

»Hvad kostar hatten?» frågade han högt.

»Tjugo kronor.»

Han ryckte ofrivilligt till, men behärskade sig genast.

»Blir det inte billigare så här sent på året?»

»Det är en modellhatt, var god se på spetsarna, men den kan ju få gå för aderton för herrskapets skull.»

»Kasta af skrollan du har och sätt på den,» sade han och lade fram pengarna. »Finns här handskar också?»

»Nej, men i butiken bredvid!»

Där fanns både handskar, smycken, broderier, parfymer och mycket annat.

»Hvilket skall jag ta, svarta eller mörkbruna?» frågade Ragnhild, när handsklådorna stodo framför henne.

»Tag ett par af hvarje!»

»Tack!» sade hon glädjestrålade.

I en glaslåda på disken låg en mängd olika smycken, från hvilka Bernt ej kunde slita sina ögon.

»Du har ju intet armband!»

»När skulle jag begagna det?»

»Hvad kostar det här med röda stenarna?»

»Tio kronor.»

»Låt mig få det — och så den här satsen skjortknappar.»

»Ska vi inte gå nu?» bad Ragnhild och ryckte honom i rocken. Han hade köpt en spetshalsduk,

som fästs ofvanpå hennes kofta, och tycktes hågad att köpa allt som fanns i butiken.

»Strax! Jag skulle bara ha litet parfym. Se där har du en flaska för din räkning.»

Ragnhild kände en barnslig glädje öfver det hon fått, men kunde ej låta bli önska, att hon haft pengarna i stället. Hon räknade i tysthet öfver, att det han köpt henne gått till jämt fyratio kronor, och hur mycket af det hon önskadé eller behöfde, kunde hon ej skaffat sig för denna summa.

»Nu skall jag bara ha några cigarrer, vänta ett ögonblick,» bad han och sprang in i en butik. När han kom ut, såg hon att han köpt ett bernstensmunstycke också.

Hotell Kronmark var intet första klassens etablissement, men så mycket mera besökt. I undervåningen låg en stor sal för aftonunderhållningar, och när Bernt och Ragnhild trädde in voro de flesta af de små borden upptagna af drickande, rökande, pratande och skrattande människor.

Ute hade skymningen börjat falla, och skenet från gaskronorna skar i ögonen. Uppe under taket låg tobaksröken i tunna, sväfvande lager.

Med sänkta ögon gick Ragnhild efter Bernt, som tycktes högre än vanligt, då han kryssade sig fram mellan borden, nickande till höger och vänster.

För henne var det en pina att veta sig beskådad af så många ögon. Den nya hatten blef

med ens tung, och instinktmässigt gömde hon vänstra handen, så att armbandet ej syntes.

Ändtligen voro de framme vid det aflagda bordet, längst fram i salen, helt nära estraden för de uppträdande. Tvenne herrar, som setat där förut, stego upp och bockade sig och hon hälsade utan att se upp och svarade enstafvigt och osammanhängande på hvad de hade att säga.

Bernt var förargad, ty han ville skryta med sin hustru, och ehuru hon var mycket täck där hon satt, visste han bättre än någon annan, att hon först blef riktigt intagande när hon log och småpratade om allt som föll henne på tungan.

»Hvad vill du ha?» frågade han.

Hon spratt till vid den hårda klangen i hans stämma.

»Ingenting.»

»Du kan inte sitta här, utan att förtära något. En glace eller ett glas punsch, kanske!»

Hon hade inte ätit något ordentligt mål på många timmar och såg sig omkring med skygga blickar, men borden voro täckta af glas och buteljer — något ätbart syntes ej till.

»En glace då,» sade hon, »eller litet vin.»

»En glace och ett glas vin, och så det beställda, men oförfalskad vara och låt det gå fort.»

Hade han mer än en gång fått svälja sin förargelse öfver en eller annan gäst på hotell Åsen, som uppträdt hänsynslöst och pockande, betalade han igen med samma mynt, så snart han själf trädde in på någon restaurant.

Medan herrarna flitigt smuttade ur sina glas och glömde henne för historier om hästar, hundar, personer och saker, hon ej kände till eller kunde intressera sig för, såg Ragnhild sig förstulet omkring.

I början tänkte hon ej däröfver, men med ens såg hon upp och lät blickarna vandra från bord till bord.

Icke mer än hon och två fruntimmer till i den stora salen.

Orkestern stämde i detsamma upp ouverturen till Muntra fruarna. Det var icke första klassens musikanter heller, och hon hade ett fint öra, men melodierna voro smältande vackra, hon hade icke hört musik på långa tider och blef så öfverväldigad, att hon var nära att brista i gråt.

Det var som hade en flod af känslor brusande slagit upp öfver hennes hufvud. I samma stund kände hon, att musiken var hennes halfva lif, att hon först genom den kunnat blifva en hel harmonisk människa och att det bästa inom henne skulle ligga dödt, ofruktbart och utan användning, när hennes anlag därför ej blifvit utvecklade.

»Skoja upp dig,» sade Bernt och stötte sitt glas mot hennes.

Hon tog det mekaniskt och drack i botten.

»Det tycker jag om! Kypare, tag hit en flaska vin åt frun — och slå upp din språklåda.»

Om det gällt hennes lif kunde hon ej funnit på något att säga.

Ekvilibrister och jonglörer trädde fram på estraden, och hon stirrade på deras prestationer, på samma gång road som förvånad och förskräckt öfver det onaturliga i att det kunde finnas människor, som offrade lif och lemmar till andras förlustelse.

Munterheten var allmän, men öfver sorlet rundt om höjde sig ett bullersamt och på samma gång godmodigt skratt, hvilket träffade hennes öra som något hon hört förut.

Hon vände sig om och såg Maths Höök ett par bord längre bort, halft skynd af en pelare.

I samma stund möttes deras ögon, och hon förstod, att han ej haft en aning om hennes närvaro. Det blossande ansiktet bleknade märkbart, och han reste sig häftigt, men satte sig igen, oviss om han skulle våga gå fram eller ej. Han var ej drucken, men hade fått nog för att ej vara fullt säker på sig själf.

Med en häftig rörelse sköt han bort toddyglaset och tömde ett glas vatten.

Hon blef glad öfver att se honom bland alla dessa främmande människor och på samma gång rörd öfver det välde hon ägde öfver honom.

»Se där sitter Maths!» sade hon ifrigt och lade handen på Bernts arm.

»Maths?! Ha ni blifvit du nu också?» sade han och blickade förvånad på hennes glada, upplifvade ansikte.

Tonen var skämtsam, med en bismak af bitterhet, och då Maths kom fram, kände Ragnhild

instinktligt, att hon ej fick hälsa honom så hjärtligt hon ville.

Det hade så småningom, utan någon synbar orsak, blifvit ett allt kyligare förhållande mellan Bernt och Maths och aldrig hade det framträdt tydligare än i denna stund.

»Slår du dig ner hos oss?» frågade Bernt mera formelt än hjärtligt.

»Nej tack, jag har sällskap.»

»Hur länge stannar du?»

»Det vet jag inte så noga.»

Maths, som varit i staden öfver en vecka, hade tänkt resa morgonen därpå; men utan att han gjort det klart för sig, visste han, att han skulle stanna så länge Ragnhild var kvar.

»Skulle vi inte supera tillsammans?» frågade Bernt, som bättre än de flesta kände till hur liberal Maths kunde vara.

»Gärna!» svarade denne, som tyckte sig läsa i Ragnhilds ögon att hon blef glad öfver förslaget.

När han gick tillbaka till sin plats och omärkligt flyttade på stolen för att bättre kunna iakttaga henne, var han en lycklig man.

Tvenne lätt klädda, i rödt och hvitt sminkade sångerskor kommo fram på estraden och mottogos med skallande applåder, hvarpå djup tystnad följde.

Röster hade de så godt som inga, och Ragnhild kunde blott urskilja ett ord här och där,

men skrattsalfvorna blefvo allt högljuddare, och till sist stampade åhörarna takten och sjöngo med.

Ragnhild blef aldeles varm och kände sig illa till mods. Detta var synbarligen intet ställe för fruntimmer.

»Låt oss gå!» bad hon, men Bernts ögon hängde fast vid kvinnorna på estraden, han hörde och såg ingenting annat än dem.

Maths hade hört samma sång många gånger förut och sjungit refrängen också, men nu först — när han hörde liksom med Ragnhilds öron — märkte han det simpla, tvetydiga i orden.

Att hon skulle sitta här, blef honom för hvarje ögonblick allt mera motbjudande, och en dof vrede mot Bernt, som ägde en sådan skatt och ej bättre vårdade den, uppsteg i hans hjärta.

»Låt oss gå!» bad hon ännu en gång, men Bernt hörde henne ej.

Tobaksröken, värmen, ljusskenet och sorlet rundt om, i förening med hunger och trötthet efter resan, gjorde henne illamående. Det ringde för öronen, och hela rummet gick liksom i vågor. Hon drack ett glas vin och blef genast bättre.

Nu följde ett dansnummer. Musiken var lekande och hon lyssnade därtill med nedböjdt hufvud, tills bifallsstormen omkring henne blef allt häftigare och tvang henne att se upp.

Tre unga kvinnor i triå — med fjärlsvingar på skuldrorna och silfverfransar öfver höfterna — hvilka gjorde de mest vågade språng samt

sparkade och gjorde osköna, utmanande gester med ben och fötter — se där, hvad hon såg.

Som en blixtnedslag slog det henne, att hon ej hade rättighet att sitta kvar och se allt detta, ej för sin egen skull, utan därför, att inom henne spirade ett människolif — ett gudsbeläte — som ej fick oskärmas och för hvilket hon var ansvarig.

»Bernt!»

Han klappade i händerna, utan att vända ögonen från estraden.

»Bernt! Jag kan inte stanna här!»

»Mår du illa?»

Ett ögonblick frestades hon till att svara jakande och skaffa sig en förevändning.

»Nej — inte nu!»

»Hvad är det då, som felar?»

»Jag kan inte se det där.» Hon pekade föraktfullt mot de dansande.

»Hvad trodde du dig få skåda på en variété?»

»Något som en man kan visa den kvinna han aktar.»

Hennes ord och sätt imponerade på honom, men att gå innan föreställningens slut, föll honom aldrig in.

»Det bästa återstår — vi skulle ju supera.»

»Det får vara.»

Hon gick beslutsamt genom salen, och han följde henne, blek af vrede.

»Förlåt mig,» sade hon ute i vestibulen, »och var inte ond.»

Själsspänningen hade gått öfver, och hon darade i hela kroppen.

»Låt oss skynda,» bad hon, ifrig att komma ut i friska luften, ty hon kände sig åter illamående.

»Vaktmästare!» ropade han, så att det ekade i trapporna, »skaffa en droska, fruntimret får inte riktigt bra och vill hem.»

Medan hon väntade på vagnen stödde hon sig mot dörrposten i trappuppgången och lät den kalla höstvinden svalka de heta kinderna.

»Förlåt mig,» bad hon ännu en gång.

»Ja — men undra inte på, om det är sista gången vi äro ute tillsammans!»

Hans misshumör var borta. På det hela var det bäst, att hon for hem.

»God natt,» sade han, då hon stigit in i vagnen.

»Följer du inte med?» frågade hon ångestfullt.

»Hvarför skulle jag då låtit dig åka — vi träffas i morgon.»

Åkdonet rullade bort, och han gick, utan att se sig om, uppför trappan, in i salen, där dansnumret just nu togs da capo.

Ragnhilds hufvud föll tillbaka mot vagnsdynorna — hon hade förlorat medvetandet. Vagnens skakning och den friska luften väckte henne dock snart till besinning och på samma gång till en känsla af gränslös sorg och bitterhet.

Vagnsdörren öppnades utifrån, och hon förskräcktes vid att se Maths Hööks upprörda,

rödflammiga ansikte. Han hade sprungit efter åkdonet och flämtade häftigt.

»Förlåt!» sade han ödmjukt, i det han hjälpte henne ut, »men -- men — jag ville se att ni kom ordentligt hem.»

»Tack!»

Det kändes så godt just nu, att någon tänkte på henne med vänlighet och omtanke.

»Jag ville också säga det — det — det finns ingen jag aktar så högt.»

»Om Bernt inte får tid,» fortsatte han tveksamt, »kunde jag kanske få visa er omkring i staden. Ni skulle själf helt och hållet bestämma hvad ni ville se.»

Hon förstod att hon aldrig kunde få en bättre ciceron och kände en brinnande lust att begagna sig af tillbudet.

»Tack för er vänlighet, herr Höök, men om Bernt inte har tid, sitter jag helst hemma, eller går ut med hans moster.»

»Med fru Beata?»

»Känner ni henne?»

»Ja — till utseendet.»

»Hur är hon ansedd?»

»Som duglig och rifvande — hon har haft mathållning nere vid hamnen — men något sällskap för er, fru Ragnhild, är det inte.»

Vagnen hade vändt, och de stodo på stenläggningen, utanför mosterns hus. Det duggade smått och var så mörkt, att man knappast såg två steg framför sig.

»Är det ingenting, ingenting alls, jag kan göra för er?» frågade han, när hon räckte honom sin hand.

»Nej!» svarade hon och skakade på hufvudet.

»Hvad det än vore skulle jag göra det,» sade han allvarligt.

*

Klockan var tolf, och Ragnhild hade allt sedan hon slog nio räknat minuterna och väntat att Bernt skulle komma.

»Äter du middag här, eller ute med din man?» frågade mostern, och Ragnhild, som fått kasta en blick i det tomma skafferiet, rodnade och svarade att hon inte visste hur Bernt ville; men att hon skulle tala med honom då han kom och att hon trodde det var hans mening att de skulle äta på någon restaurant.

Om han bara ville komma! Hon var så innerligt trött på moster Beatas frågor och grofkorniga skämt och på att se henne gå omkring okammad, i sölig klädning och nedhasade skor.

Vinden fejade undan molnen, solen sken varm, gatstenarna voro redan torra, och hon längtade ut, men fann det allt mera motbjudande att gå tillsammans med mostern helst denna gång på gång berättat att hennes skodon voro borta till lagning och att hon aldrig gick ut annat än om söndagarna.

»Är det fru Ögård?» frågade en springgosse och räckte fram en slarfvigt hoplagd brefflapp.

Ragnhild slet upp och läste den.

»Oförutsedda hinder. Kommer klockan ett i morgon förmiddag. Roa dig så godt du kan.

Bernt. »

Den illa skrifna, telegramlika biljetten väckte mera vrede än ledsnad och tillika ett plötsligt begär att ta honom på orden och roa sig efter bästa förmåga. Maths skulle inte begära bättre än att offra tid och pengar för hennes nöje.

Tanken hade varit ögonblicklig, men hon förskräcktes och blygdes öfver sig själf.

»Nå, hvad skrifver han?» frågade mostern, som kom in med en stekpanna i den ena och en disktrasa i den andra handen.

»Att jag skall möta honom.»

Orden voro ej utsagda förr än hon ångrade sig, men taga dem tillbaka var ej möjligt. De hade sprungit fram liksom utan hennes vetskap eller vilja från någon af de fördolda brunnar till ondt eller godt, hvarje människa bär inom sig.

»Hvar ska ni träffas?»

Hon tvekade ett ögonblick, men en lögn föder alltid en annan, och det var med full öfverläggning och för att bevara skenet hon svarade: »utanför hotellet».

»Han följde dig hem i natt. Jag hörde er prata på trappan. Hvarför gick han inte in, den stollen?»

Ragnhild låtsade ej höra och sprang in i kämmaren för att taga på ytterplaggen; men spetshalsduken och armbandet lades undan, och den nya hatten utbyttes mot den gamla, kasserade.

Femtiokronan vägde hon länge i handen. Skulle hon taga den med, eller ej? Utan pengar kunde hon inte vara, men det kunde vara farligt att bära så mycket på sig. Hon hade en krona i silfver och några kopparslantar, det borde vara nog? Uppköp tordes hon ej göra på egen hand — åtminstone skulle hon först se sig för.

Det är bäst lämna den hemma, tänkte hon och stoppade in sedeln mellan bladen i psalmboken, hvilken hon gömde bland linneplaggen i den olåsta byrålådan.

*

När hon gick framåt tänkte hon mera på hur hon skulle komma lyckligt tillbaka än på hvart hon egentligen gick. Det gjorde ju också i grunden detsamma.

Hon vek af till vänster och tog sikte på Birgittakyrkan, som Bernt sagt; men gatorna blefvo allt smalare och husen allt mindre, och hon förstod att hon gått vilse, redan i början.

»Är det långt till Kronmarks hotell?» frågade hon omsider en förbigående.

Denna fråga hade länge legat på hennes läppar, men hon hade ej haft mod att framställa

den. Människorna hade så brådt och sågo så tvära och ovänliga ut, tyckte hon.

»Det ligger i en helt annan stadsdel. Gå rakt fram till stora torget, vik sedan af till höger och fortsätt tills ni kommer till ett annat torg, så är ni framme.»

Hon var trött och började ångra att hon gifvit sig ut på egen hand; men när hon kom in i staden, där butikerna lågo tätt, stannade hon så godt som utanför hvarje fönster och försökte gissa sig till hvad det ena eller andra kostade eller göra öfverslag för att se hvad hon hade råd till.

»Skall jag gå upp och söka honom?» frågade hon sig när hon kom till hotellet. Lusten att göra det blef allt större — men hvad skulle han säga? Kanske var han ej där? Hvem skulle hon vända sig till för att få upplysningar? Nej, hon vågade inte.

Ett hemligt hopp att möta honom, höll henne kvar, och hon gick så länge fram och åter utanför hotellets fasad, att människorna vände sig om och sågo efter henne. När hon märkte det fick hon brådt att komma därifrån.

Nu gällde det att skaffa sig något att äta. Hon gick villrådig hit och dit, utan att veta hvart hon skulle vända sig; ty till ett ordentligt mål skulle pengarna ej räcka, och hur lätt kunde hon ej komma in på ett ställe dit fruntimmer ej brukade gå.

I ett fönster voro de härligaste blommor och frukter utställda, och utan ett ögonblicks tvekan gick hon in och frågade efter priset på en klase blå drufvor.

»En krona.»

Det var ej att tänka på.

Mörkröda och blekgula rosor — de sista för året — lågo på en fuktig mossbädd framme på disken.

»Hvad kosta rosorna, då?» frågade hon med en känsla af att kosta hvad som helst, en af dem skulle hon ha.

»Femtio öre stycket.»

Hon tog en djupt svartröd, lade pengarna på disken och gick utan att ångra hvad hon gjort.

Hur den doftade! När hon sista gången såg en ros, var hon en glad, oerfaren ung flicka!

»Hushållshandel», läste hon öfver ingången till en källare och gick dit ned samt betalade förnöjd sina femtio öre, då hon druckit ett par glas mjölk och ätit sig mätt af smörgås med kallskuret.

Hem trodde hon sig med säkerhet kunna hitta; men innan hon visste ordet af var hon inne på en med stora, prydliga hus kantad bred aveny, hvilken tycktes mynna ut i en park.

Solen var i sin nedgång, och tunga vattensjuka moln stego upp vid horisonten.

Nu hade hon ingen annan önskan än att komma hem fortast möjligt och skulle just fråga

en förbigående om vägen, då ljudet af instrumentmusik tonade henne till mötes.

Hon gick framåt och började urskilja melodierna. Det var tydligt att en orkester spelade inne i parken.

I ett nu tändes de elektriska bågglamporna och på samma gång lefnadslusten inom henne.

Hvad var det för ett ställe männe och passade det sig att gå dit? Hur som helst, ingen kände henne och hon skulle hålla sig afsides från mängden!

Ett järngaller och en port, utanför hvilken människorna trängdes, stängde vägen. Hon väntade tills det skulle blifva hennes tur att komma igenom och lyssnade så godt hon kunde till de lockande tonerna.

Plötsligt föllo hennes ögon på inskriptionen öfver ingången.

Tivoli, stod det med stora gyllene bokstäfver.

Hvarför hade Bernt ej tagit henne med sig hit.

Hon såg män och kvinnor gå in arm i arm, skrattande och pratande med hvarandra, och här stod hon ensam, rädd och ängslig, som vore hon på väg att begå något ondt.

Skramlet af penningar kom henne att spritta till. I samma ögonblick förstod hon att det skulle betalas entré.

»Om jag inte har så mycket som fordras?» tänkte hon blek af oro.

»Tjugufem öre», stod att läsa på ett tryckt plakat, och hon ägde endas tjugutre, det visste hon alltför väl.

Bedröfvad och skamsen drog hon sig bakom mängden, helt nära järnstaketet. Musiken fortfor att locka; men pratet och sorlet rundt om hindrade henne att sammanhålla melodierna, och ännu värre blef det, när en vagn då och då rasslade öfver stenläggningen.

Omöjligheten att komma innanför det genombrutna, luftiga gallret, bakom hvilket hon såg människor röra sig mellan blomstergrupper och buskager, gjorde endast längtan därefter ännu mera brinnande.

Hon hade ingen aning om hvad som spelades, men det var underbart vackert. Just vid ett pianissimo, då hon ansträngde sig till det yttersta att uppfånga hvarje ton, kom en åkardroska i full fart från avenyn och körde ända fram till porten.

Hon såg upp och ryckte till. Var det inte Bernt som steg ur och — — --?

Hennes krafter fördubblades och hon blef hänsynslös i sin ifver att tränga igenom folkhoppen.

»Bernt!» ropade hon. »Bernt!»

Ett ögonblick tyckte hon att den person hon tagit sikte på, vände på hufvudet, liksom hade han hört; men i det nästa slängde han en krona — hon såg tydligt att det var så mycket — till den som tog emot inträdesafgiften och var innanför.

Genom gallerverket såg hon ännu en gång en skymt af honom och af ett fruntimmer i helgrön dräkt och hvitprickigt flor, som gick bredvid honom.

»Om det dröjer än så länge, skall jag stanna kvar, för att få visshet,» tänkte hon och hakade sig krampaktigt fast vid järngallret.

Hur länge hon stått så, visste hon ej, då någon fattade henne i armen.

»Ni här, fru Ragnbild?» sade Maths Höök, häftigt, och förde henne ur folkträngseln.

»Kommer ni därinifrån?» frågade han, som hängde lif och död på hans svar.

»Ja.»

»Mötte ni dem?»

»Hvem skulle jag ha mött?» sade han så lugnt att hon ej längre trodde sina egna öron.

»Bernt och — — —»

»Hade han funnits därinne, skulle jag ha sett honom. Ni har tagit miste.»

»Omöjligt!»

»Den man håller af, tycker man sig se öfverallt.»

Hon var inte öfvertygad, men hennes upphetsning, lade sig för hvarje ögonblick.

»Vill ni gå in och se efter?» frågade han, rädd för svaret.

Nyss hade hon inte haft någon högre önskan, men nu reste sig alla ädlare instinkter inom henne — kanske var hon också rädd för att få visshet.

»Nej!» svarade hon beslutsamt.

»Ni ser så medtagen ut,» sade han oroligt, och det var som hade dessa ord först väckt henne till full känsla af hur trött hon var.

»Sitt ner,» bad han och förde henne till en soffa i en afsides liggande plantering.

Hon slöt ögonen och glömde att han fanns, men han såg oafvändt på det fina, bleka ansiktet. Hur olik hon var sig mot då han såg henne första gången, upprymd och skrattande.

Hans händer knöto sig i vanmäktig vrede.

»Ni är god emot mig, herr Höök,» sade hon plötsligt.

Han svarade ej.

»Tror ni att Alma är här?» frågade hon skyggt.

»Då hade jag sett henne. Hon skulle ju resa åt helt annat håll.»

»Det var kanske en förevändning?»

Det hade börjat blåsa, och molnbädden steg allt högre.

»Vi få oväder,» sade han betänksamt, »laga att det blir hemresa af, så fort som möjligt, fru Ragnhild. Jag misstar mig inte på att det är snöyra i våra bygder.»

»Gud gifve jag vore härifrån, men Bernt lär väl vilja stanna.»

»Han vet lika väl som jag, hvad det vill säga att taga sig hem genom storm och snö.»

Hon hade sina tankar på annat håll.

»Berätta mig hvad ni vet om henne,» bad hon.

»Det är inte mycket och egentligen ingenting dåligt, hon är en ovanligt duglig kvinna.»

»Har det varit något — något förhållande — emellan Bernt och henne?»

Hon märkte att han inte rätt visste hvad han skulle svara.

»Om så varit skall ni inte fästa er vid det. Er älskar han på ett helt annat sätt. Han kom ofta hem till mitt, då jag hade henne i huset, och hon gjorde allt för att fånga honom och bli fru på Asen. Bernt är ju en karl som har framgång hos fruntimmer, och visst tyckte hon om honom; men hufvudsaken för henne var att bli gift, och ännu i denna stund skulle den som gjorde henne ett hederligt anbud slå alla andra ur brädet.»

Han tystnade och stirrade framför sig.

»Var ni aldrig själf kär i henne?»

»Jo — som man blir i ett sådant fruntimmer!»

»Och ni tänkte aldrig på att gifta er med henne?»

»Kanske vore det redan gjort om inte Bernt kommit emellan.»

»Hon skulle gjort er olycklig.»

»Inte då, fru Ragnhild! Då hade jag inte sett någon kvinna som — — någon kvinna af finare slag, menar jag, och hon var god nog åt mig.»

»Säg inte det, herr Höök, ni kan både känna och tänka fint.»

»Tack, för det ordet, fru Ragnhild, men om jag det kan, är det först nyss jag lärt det.»

En regndroppe föll i detsamma på hans hand.

»Det börjar regna,» sade han och steg upp.

Hon satt kvar, medan en tanke hon länge burit på mognade till full klarhet.

»Hon skulle passat bättre till hans hustru, än jag,» sade hon sorgset.

»Jämför er inte med henne!»

»Det skulle varit bättre på alla sätt,» återtog hon. »Hon skulle inte haft honom så kär, och ju mera man älskar, dess mera ömtålig och fordrande blir man. Kanske är det lyckligare att börja ett äktenskap med mindre kärlek och hoppas på att den växer sig större, än att se den dö bort dag för dag.»

»Kanske,» svarade han allvarligt.

När hon, från regndusket ute, kommit in i den otrefliga, råkalla kammaren och började kläda af sig, smålog hon bittert vid åsynen af den svartröda rosen, hvilken hängde slapp och bruten med vissnade blad.

*

Ragnhild gjorde sina uppköp med omtanke och förstånd. Åt den väntade köpte hon en omgång modellkläder att sy efter samt tyg, spetsar, garn och diverse, och så länge hon höll på därmed var intresset i stigande.

För egen del hade hon ej längre några önskingar och skaffade endast hvad som var ytterst nödvändigt. Pengarna räckte ej heller till något mera. Just som de voro slut, kom hon till en korgmakarbutik, där det skyltades med den näpnaste lilla korgvagn med sufflett öfver.

På en sådan hade hon ej tänkt, och det var dock det viktigaste af alltsammans!

När hon kom hem bredde hon ut sina inköp på sängen och tröttnade ej att betrakta hvarje sak om och om igen.

Klockan närmade sig ett, och hennes hjärta klappade allt häftigare.

Skulle hon våga fråga honom hvar han varit föregående afton och hvad skulle han svara?

När hon hörde honom gå i förstugudörren och stanna i gången, för att prata med mostern, öfverfölls hon af mattighet, och när han kom in vågade hon ej se upp.

»Du undrade väl hvarför jag inte kom i går,» sade han raskt, »men det var fråga om att köpa en vagn och jag måste resa ut för att se på den.»

»Resa ut? Hurudags?»

»Å, vid middagstiden — väglaget var dåligt, och jag kom inte igen förr än det var nära mörkt.»

Hon satt och såg ned, med en beklämmande känsla af att alltsammans kunde vara uppdiktadt, och dock ville hon så gärna tro honom.

»Jag var utanför Tivoli,» sade hon och såg honom rätt i ögonen.

»*Utanför?* Hvad hade du där att göra?»

»Jag ville höra musiken, men hade inte tagit pengar med.»

»Då gå vi dit i afton!»

»Inte dit! Jag har fått nog af det stället.»

»Nå, som du vill. Jag borde vetat förut, att om jag föreslår något, vill du raka motsatsen. Kom emellertid ihåg, att jag *velat* ha dig med,» sade han med en hemlig glädjekänsla öfver, att det var hon som fått orätten på sin sida.

»Vill du se mina uppköp,» sade hon, för att byta samtalsämne.

»Det är ju rakt ingenting du fått för dina pengar,» sade han och vände på tygstycken, band och spetsar.

»Det ser så ut, men det har gått till mycket i alla fall.»

»Fruentimmer plottra alltid bort sina slantar på småsaker, i stället för att köpa något reelt.»

»Det har jag inte gjort! Du skall få en förteckning på hvad hvarje sak kostar.»

»Hvad skulle det tjäna till? Jag skulle inte läsa igenom den, och det är ditt eget värsta, om du gifvit ut dina pengar utan att få någon valuta för dem.»

Hon kom plötsligt att tänka på enkronan, som kastats bort vid ingången till Tivoli — om hon bara varit säker på, att det var han som ödslade så? Hon tänkte äfven på hvad hans lif på hotellet kostade och hur hon knappast åt sig mätt.

»Jag begär ingenting för mig själf,» sade hon stolt, »men jag vill köpa en korgvagn till den lille. Den kostar femton kronor. Vill du lämna mig dem nu?»

»Visst vill jag det!»

När hon stod framför honom med anletsdragen präglade af det tärda, lidande uttryck moderskapet gifver, blef han varm om hjärtat.

»I dag skola vi vara tillsammans,» sade han, »och sen resa vi hem så fort som möjligt.»

*

Ragnhild satt och sydde och var så intresserad af sitt arbete, att hon ej märkte att det gick i förstugudörren.

»Hvem är det?» ropade hon, då det knackade, och kastade en hastig blick kring rummet, där morgonstädningen just nu var gjord.

»Maths Höök.»

För att förkorta tiden hade hon dagligen ströfvat omkring i staden, men hvar hon än gick, alltid mötte hon Maths och till sist vågade hon sig ej ut, af fruktan att träffa honom.

»Stig in,» ropade hon och reste sig upp.

Det var alltid något blygt och tafatt i hans sätt, och nu framträdde det tydligare än någonsin.

»Ni är väl inte sjuk? Jag har inte sett till er de sista dagarna,» sade han oroligt.

»Jag har inte varit ute.»

»Är det? Har jag kanske varit för efterhängsen?»

Hon teg.

Hans ögon fingo ett sorgset uttryck, och det gjorde henne ondt om honom; men hon kunde ej säga rent ut att hon trodde, att Bernt kunde bli svartsjuk för så godt som ingenting, och att han då var förfärlig.

»Jag borde inte ha kommit hit,» sade han tungt, »och jag kommer inte för annat än att bedja er förmå Bernt att resa härifrån så fort som möjligt.»

»Tala hellre själf med honom!»

»Det är inte mellan oss som det varit.»

»Han skyller på ouppgjorda affärer. I går såg jag honom inte på hela dagen,» sade hon bittert.

»Så här dags är han troligen hemma.»

»Ni menar att jag borde uppsöka honom?»

»Vägarna börja blifva lifsfarliga. Jag är rädd för hvarje timmes uppskof.»

»Säg honom det. Ni förstår det bäst!»

»Kunde vi inte följas åt?»

»Hvarför inte?» svarade hon efter ett ögonblicks betänkande.

»Ni skulle aldrig följt med, fru Ragnhild.»

»Nu vet jag att det är bättre att sitta hemma i ensamheten — det är alltid en vinst.»

»Jag har hört att Bernt funderat på att köpa en vagn, men att handeln gått om inte,» sade han dröjande.

Att det var därför att pengarna förstörts på annat sätt, teg han med.

Hennes ansikte ljusnade upp. Det var då sant, hvad Bernt sagt, och hon hade haft orätt i att misstro honom.

»Jag har köpt den,» återtog Maths. »Den är litet tung, och jag tänker bedja Bernt göra mig den tjänsten att begagna den på hemvägen.»

»Då är den bättre än vår. Ni narrar mig inte, herr Höök,» sade hon skämtsamt.

»Det är bläsarna som äro bättre än mina kampar,» svarade han i samma tonart.

»Det får ni mig inte att tro. Bernt säger, att ingen har bättre hästar än ni.»

Han stod och besåg den lilla tröja, hon söm-mat på och kastat ifrån sig då han kom in.

Hon märkte det och försökte få fatt i den, men han lade sin ena hand på hennes och lyfte med den andra varsamt upp det lilla plagget.

»Bernt förstår inté, hvilken lycklig man han är,» sade han sakta, »men kanske skall den, som kommer att begagna det här plagget, lära honom det. Herre Gud, jag tycker man skulle kunna bära hvad som helst, fru Ragnhild, och blifva en annan människa, om man hade en liten varelse af eget kött och blod att älska och ta hand om.»

*

Det var med bäfvande hjärta Ragnhild gick uppför hotell Kronmarks trappor, ty hon var ej

säker på att bli välkommen, och med tvekan när-
made hon sig Bernts dörr för att klappa på.

»Han är kanske utgången,» sade Maths, som
fattats af en plötslig ångest för, att besöket på något
sätt kunde vålla Ragnhild ökad smärta.

»Nej — jag hör honom tala!»

»Herrn är utgången,» sade en uppasserska
och rusade fram, liksom ville hon ställa sig fram-
för dörren.

»Låt oss gå, fru Ragnhild!»

»Nej!» svarade hon med blixtrande ögon
och klappade i detsamma på dörren.

Det blef alldeles tyst därinne, och hon klap-
pade ännu en gång.

»Är det Sophie?»

»Nej, det är jag — Ragnhild!»

Det blef några ögonblicks tystnad.

»Jag är inte uppstigen ännu, men skall öppna
om ett ögonblick.»

Hon stod i andlös spänning och tyckte sig
höra brådiskande steg därinne samt ljudet af en
dörr, som försiktigt stängdes.

»Kunna vi inte gå ett slag, medan vi vänta?»
föreslog Maths. Hon hörde ej på honom och
vred förtviflad på dörrlåset.

»Var då inte så otålig,» ropade Bernt barskt.
»Jag kan väl inte visa mig oklädd, helst när du
är i herrsällskap.»

Ändtligen öppnades dörren.

»Hvad står på, efter du kommer som om

elden stode i knutarna?» frågade han, och hon tyckte att rösten skäljde.

Hon hade glömt hvarför hon kom och lät sina blickar irra omkring i rummet, där det lukade af tobak, sprit och pomada. På divansbordet stodo tomma flaskor och söliga glas, säng och stolar voro betäckta af klädesplagg och diverse, och själf såg han så ruslig och olustig ut, att hon förstod, att han varit drucken aftonen förut.

Det hela ingaf henne en sådan vämjelse, att hon kände sig illamående.

»Jag förstår att du kommit för att spionera på mig,» sade han hånfullt. »Hvar har du din förtrogne? Hvarför kommer han inte in?»

Hon kände sig skyldig och på samma gång djupt beklämd.

»Herr Höök har följt med för att tala om hemresan.»

»Hvad angår honom vår hemfärd? Låt honom fara bäst han vill!»

»Det är något angående en vagn.»

Hon såg så bedröfvad ut, att det skar honom i hjärtat.

»Ragnhild, du! Nu skall du ha dig en riktigt rolig dag!»

»Låt mig bara komma härifrån. Jag önskar ingenting annat.»

»Men det var ju en hel del saker du ville ha och som du inte köpt. Det är inte för sent ännu, se där har du.»

Han räckte henne en sedel, och när hon öppnade den var det en hundrakrona.

»Om du gifvit mig den då — när jag bad om pengar — skulle det gjort mig större glädje än jag kan säga,» sade hon och gaf honom den tillbaka. »Nu kan jag inte.»

»Dig blir man aldrig klok på.»

»Och ändå är det lätt att förstå. Jag tar aldrig mutor.»

Hon ångrade sig i samma ögonblick, men nu var det sagdt.

Hon såg ej uttrycket i hans ansikte, ty han öppnade dörren och ropade på Maths.

»Nå, hur var det med den där vagnen?» frågade han spefullt.

»Det är densamma som du spekulerade på — den är min.»

»Är det för att skryta med att du har ett täckt åkdon, du berättar det?»

»Nej, för att fråga, om du vill begagna den under hemfärden — men då måste du resa i morgon dag.»

»Jag reser hur och när jag vill.»

»Då kan du få mer att svara för, än du kan bära.»

»Jag kan reda mig utan din hjälp.»

»Kanske och kanske inte,» sade Maths, i det han ref till sig ett svartprickigt flor, som fallit ned på golvet, alldeles bredvid Ragnhild, där hon stod vid fönstret och stirrade ut. »Nå, kan du vara färdig att resa i morgon bittida, Bernt?»

»Ja — och tack! Tacka du också Ragnbild, jag gissar att det är för din skull den där vagnen kötps.»

*

Det var i slutet af mars; men snön bredde ännu sitt jämnande täcke öfver marken, och de broar skaren slagit öfver djup och klyftor voro lika fasta, som när midvinterkölden började sitt nivelleringsarbete.

Ragnbild väntade sin nedkomst i början af april, och Bernt skulle fara för att hämta barnmorskan.

Han hade denna vinter gjort många resor på skidor eller kappsläde, och Ragnbild var aldrig säker på att färden gällt den plats han uppgifvit, ty hon litade ej längre på hans ord.

»Hvart for han?» frågade hon sig gång på gång.

Att han aldrig besökte Maths, visste hon. Denne kom ej heller till Åsen, och hon saknade honom.

Det hade kostat många dagars kamp mot snö och is att komma hem från staden, och hur lång och tung denna vinter — öfver hvilken intet af smekmånadens skimmer dröjde — än varit, tackade Ragnbild Gud att hon satt fastlåst i sitt hem, utan möjlighet att komma därifrån.

Hon hade vant sig vid att Bernt for bort och börjat finna ersättning i sina egna tankar, men

denna dag ängslade hon sig öfver att blifva lämnad ensam.

»Låt Andreas resa!» bad hon.

»Jag måste fara själf. Det är ett annat ärende också.»

Han hade fått ett bref dagen förut, som uppört och förargat honom mer än han kunde eller brydde sig om att dölja, och Ragnhild såg att han ej återvunnit fattningen.

»Är det för det där brevets skull?»

Han skrattade till.

»Var det något ledsamt?»

»Nej! Du hör ju att jag skrattar.»

»Vi ha bra lite gemensamt, Bernt.»

»Mina penningtransaktioner är du väl inte svartsjuk på.»

»Jag är aldrig svartsjuk, nu mera.»

Det var något så hopplöst tungt i stämman, att det träffade honom.

»Det skulle du aldrig behöft vara, om du förstått att skilja mellan kurtis och kärlek och inte sett spöken på ljusa dagen — svartsjuka, någonting både löjligt och dumt...»

Han skrattade och det påminde henne om mostern.

»Låt inte uppehålla dig,» bad hon. »Jag är rädd att vara ensam och utan hjälp.»

»Jag skall vara tillbaka långt förr än det behöfs.»

Bredsläden höll nedanför trappan, och när bläsarna otåligt skakade sina manar, klingade dom-

bjällrorna vida omkring i den lätta, frostklara rymden.

»Adjö!» sade han och kysste henne. »Låt se att du håller dig kry! När jag kommer igen, skall du få höra något roligt.»

Hon nickade bifallande, utan att lyssna till hans ord. Hennes enda tanke var om hon skulle våga att ännu en gång bedja honom stanna hemma.

»Skall jag hälsa din vän Maths — den räfven — när jag far förbi?» ropade han, just som släden satte sig i gång.

Hon svarade ej och gick med tungt hjärta och tunga steg långsamt uppför trappan.

*

Bernt tog en lång omväg för att uppsöka Alma, som under vintermånaderna slagit sig ner i en kyrkby några mil från hotell Åsen.

»Hon för härifrån i går,» sade kvinnan hon hyrt af, hvilken mötte på trappan. »Har inte brefvet, hennes, kommit fram?»

»Jo, för fan, men jag ville sagt henne ett förståndigt ord.»

»Det hade inte tjänat till något.»

»Nå, så må hon dra till helvete — inte mig emot.»

Blåsarna ilade framåt, men han gaf dem rapp på rapp, så att det syntes långa, skarpa streck

efter piskslängarna på den löddriga, svettdrypande huden.

»Nå, vill ni skynda er, era djäflar, annars skall jag . . .»

Förnyade rop och förnyade svordomar omväxlade med hvarandra, och när släden stannade utanför barnmorskans bostad, stodo bläsarna själfvande och tröttkörda, insvepta i ett moln af ånga.

Bernt dundrade på dörren och en flickunge med ett förskrämdt ansikte störtade ut.

»Bed mor Märtha göra sig i ordning, så fort som möjligt — det är bud från Åsen — hon vet af det på förhand.»

»Från Åsen?» sade flickan, gapande af förvåning. »Hon for dit i morse.»

»Hvad står du här och pratar?»

Hon blef skrämmd af hans häftighet och visste ej rätt hvad hon skulle svara.

»Nå! Hvart var det hon for? Jag hade skrifvit och bedt henne hålla sig hemma.»

»Drängen på Åsen — Andreas heter han — kom hit på skidor, för att det skulle gå fort, och fick häst här — frun därborta är mycket sjuk.»

Det svartnade för Bernts ögon och den starke mannen sjönk tillsammans under en känsla af rent kroppslig svaghet. Med förtviflan såg han på de tröttkörda, flämtande hästarna, öfver hvilka han kastat värmande täcken — ryckte af dem, svängde sig upp i släden och for åstad.

Allt annat var glömdt. I hela världen fanns intet mer än Ragnhild, och här satt han, medan . . .

Ångestsvetten trängde fram, och händerna knöto sig krampaktigt.

Han hade kunnat vara hos henne nu, om inte... Och för hvems skull hade han offrat henne?

Bläsarna fingo åter ett rapp och stegrade sig otåligt.

Han hade varit rent galen.

Där skymtade hotell Dalen fram, där Maths bodde och dit han svurit att aldrig sätta sin fot.

Där kunde han få skidor! Uthvilade hästar — hvad han ville — men? Nej, han kunde inte!

Allt hvad han felat mot sin hustru trädde fram för att anklaga honom. Om hon bara fick lefva, skulle han godtgöra, men... »Ragnhild, min kära, lilla Ragnhild!» stönade han och svängde upp till hotellets trappa.

Maths kom ut. De forna vännerna voro lika upprörda.

»Ett par skidor, Ragnhild är sjuk!» flämtade Bernt.

Maths bleknade, men kom själf med skidorna samt hjälpte honom på med dem samt af med resskärp och päls.

»En tjänst till,» sade Bernt, utan att se Maths i ögonen, »tag min släde och dina hästar och far till Backliden...»

»Ja — jag förstår! Jag skall göra det själf. Andra hästar skola möta på återvägen — det skall gå så fort som möjligt.»

»Tack!»

De båda människors händer möttes i ett handslag, och Bernt ilade bort med svindlande fart.

Maths stod kvar och såg efter honom — så ropade han på stalldrängen och gaf sina befallningar samt skyndade in och satte hela huset i rörelse genom underrättelsen att han skulle fara bort.

*

Bernt jagade fram öfver snön i kapp med sina egna tankar, och när han stannade vid hotell Åsen kunde han ej få fram ett ord.

Andreas, som rusat fram från flygelbygganden, förstod hans ängsligt spörjande blickar.

»Det är illa, men det går nog.»

Ett genomträngande klagoskri svarade på samma gång, och Bernt sprang uppför trappan och in.

Det drog ett leende öfver Ragnhilds ansikte, när hon fick se honom, men då plågorna återkommo, glömde hon allt annat.

»Hjälp mig, hjälp!» ropade hon och såg bönfallande upp i hans ansikte.

Han kastade sig på knä vid sängen och grät så att han skakade.

»Håll mig i handen,» bad hon, och han reste sig upp och höll henne i sina armar, medan smärtan ristade den späda kroppen.

Det var förfärligt att se henne lida, och dock kände han det som en nåd, han ej gjort sig för-

tjänt af, att ha kommit fram i tid. Men så hon pinades! Skulle det då aldrig ta slut?

Ett klagoskri, längre och skarpare än någonsin, skar honom i hjärtat, så blef det tyst, och ur tystnaden trängde den svaga jämmer, hvarmed en människovarelse hälsar tillvarons första ögonblick.

Matt, sönderbråkad, tillintetgjord, orkade Ragnhild ej känna något mer än glädje öfver att det var förbi, och när mor Märtha upplyste om, att det var ett gossebarn — Bernt hade önskat sig en son — var det honom alldeles likgiltigt. Han skulle gärna ha varit barnlös i alla sina dagar för att bespara Ragnhild sådana lidanden.

*

Bernt hade en afgjord motvilja för präster och religiösa ceremonier och skulle helst sett att gossen blifvit odöpt.

»Så många människor, så många religioner — det är min religion,» var hans stående sats; men Ragnhild behöll sin barnatro och med den fruktan för synden och vördnaden för alla kyrkans läror, dogmer och bruk, och det fanns intet, hvori han ej skulle gjort henne till viljes, där hon låg, blek och rörande älsklig, som en bruten blomma, men lycklig, — ousägligt lycklig.

I korgvagnen, hvilken hade sin plats bredvid hennes säng, låg Thomas — gossen kallades så efter morfadern — och sof bort sin halft omed-

vetna, själlösa tillvaro, och kring mor och barn sysslade en mager, åldrad kvinna, med skarpa drag och djupa, sorgmodiga ögon, som Ragnhild aldrig kunde se sig mätt på.

»Det är en sådan glädje att ha dig här, mor, och jag skall aldrig glömma att Bernt tänkte på att få dig hit,» sade hon och smekte den gamlas blåådriga, skrupna händer.

De hade ej mycket att säga hvarandra, mor och dotter, men blickarna gingo spörjande fram och åter, medan tankarna sökte gissa sig till genomgångna sorger och fröjder.

Modern hade åldrats, Ragnhild såg det, och det undgick ej modersögat, att det glada, sorglösa i dotterns väsen gifvit plats för ett drag af vemod och resignation.

Hennes ögon glänste upp så fort Bernt trädde in i rummet, men hon undvek att tala om honom, och det gaf modern mycket att tänka på.

»Hon är inte lycklig,» tänkte hon med stigande ängslan, »men hvarför?»

Bernt var så öm och uppmärksam, så rädd om sin hustru och ifrig att uppfylla hennes minsta önskan, att Karin Sanne suckade vid tanken på sitt eget lif och de fordringar som ställts på henne.

»Om du visste, mor, hvad jag sätter far högt,» sade Ragnhild en gång, liksom till svar på dessa moderns tankar.

»Ja — han är en hel karl!»

»Jag har aldrig förr än nu förstått hvad han är.»

Ragnhild rodnade, rädd att ha sagt för mycket, och Karin dröjde med svaret.

»Så är det, barn,» sade hon allvarligt, »en skall komma på litet afstånd för att kunna mäta en höjd, eller se hvad en människa är värd — det kan vara så mycket smått, som ställer sig emellan.»

»Det är nog så, mor, och det betyder ingenting bara — bara det finns en höjd att mäta eller se upp till.»

Ragnhild visste ej själf att dessa ord och den trötta, hopplösa tonen gifvit modern svaret på alla tysta frågor.

*

»Jag har ett bref till dig, som jag inte skulle få lämna fram förr än du är riktigt stark,» sade Karin en dag, då Ragnhild hämtat nog krafter att börja ordna ett och annat i hemmet.

»Från hvem?»

»Maths Höök. Du vet att det var han som hämtade mig. Det är något med den karlen, fast han inte ser mycket ut för världen. I honom har du en riktigt vän.»

»Det vet jag,» svarade Ragnhild sakta, men när hon tog brefvet, var det som hade alla bittra minnen stigit fram och gjort sig påmind, och som gjorde hon orätt mot Bernt att bryta det.

»Hvarför skrifver han?» frågade hon sig.

Gossen sof under den gröna suffletten och Björn på sin vanliga plats, framför kaminen. Den första vårstormen svepte genom dalen, och brevet knastrade mellan den unga moderns hvita, afmagrade händer, då hon läste.

»Fru Ragnhild!

»Ni vet nog hur högt jag skattar er och att det skulle kosta på mig, om ni tänkte ännu sämre om mig, än jag förtjänar. Döm därför så mildt som möjligt öfver mitt handlingssätt, när ni får veta att jag gift mig med Alma Möller.

»För er, med edra fina känslor, synes det kanske ofattligt, ty att jag inte är hvad man kallar kär, förstår ni nog; men ni har själf sagt att det kan vara lika godt att börja med mindre kärlek och hoppas på att den växer sig större. Kanske händer det lika ofta som att de heta känslorna hålla i sig.

»Hvad som än kan sägas om min hustrus föregående lif, är det rent i jämförelse med mitt, och jag har ingen rättighet att döma. En annan hustru kunde kanske gjort mig till en annan man, men *hon* hade troligen blifvit olycklig — det är inte för klumpiga händer att röra vid fjärilsvingar — och det ville jag inte haft på mitt samvete.

»Alma hyser aktning för mig, tror jag, och något mera begär jag ej. Jag är inte den man i hvilken kvinnor förälska sig.

»Jag ger inte mycket och kan därför inte fordra mycket, och på samma sätt är det med

henne. Det är litet att bygga sin lycka på, tycker ni väl, fru Ragnhild, och det har ni rätt i, men det ger i alla fall en viss säkerhet för att undgå olycka.

»När, eller om, ni någon gång tänker på mig, så gör det utan medlidande, men också utan missaktning. Jag behöfver inte det första och förtjänar inte det sista.

»Jag har rustat om nog i mina dagar för att längta efter ett stilla lif. Ensamheten under de långa vintrarna frestar till mycket ondt, och så, fru Ragnhild — det kunde ju hända att också jag fick en liten varelse att skydda och vårda. Finge jag det, skulle det kanske ha samma inverkan som om en kvinna, jag älskade och ärade öfver allt på jorden, lefde under mitt tak.

»Det är troligt att det dröjer innan vi träffas. Måtte er gosse växa sig stark som fadern och klok och god som modern samt blifva hennes ögons ljus och glädje!

»Om jag kan taga bort en enda stöttesten från er väg, fru Ragnhild, har jag nog af lycka, och behöfver ni en vän, så kom ihåg att det ej finns någon trofastare än

Maths Höök.»

Vårregnet slog mot fönsterrutorna. Björn snyftade till under sömnen, sträckte på sig, förändrade ställning och somnade in på nytt, så började gossen sakta kvida.

Ragnhild hade läst om brevet ett par gånger och satt med det i handen. Hon förstod att det var för att taga bort den värsta stötestenen från hennes lif Maths gift sig med Alma; men hon kände också, med stigande ångest, att offret ej skulle hjälpa henne och att det som en gång söndrats aldrig blir riktigt helt igen.

*

Åtta år, med korta bullersamma somrar och långa glädjetomma vintrar, hade gått om. Ragnhild hade blifvit blek, tunn och mager och såg vissnad ut, men klagade aldrig öfver trötthet, fast hon arbetade dagarna igenom, utan att någon tänkte på att spara henne. Hon var också helst i rörelse, ty när hon satt vid söm eller spinnrock var det som hade hon sytt eller spunnit på en evighets-tråd af kretsande tankar, hvarmed hon aldrig blef färdig.

»Måtte jag kunna göra dig så lycklig jag vill och önskar!» hade Bernt sagt då han förde henne in i det egna hemmet. Han, liksom hon, hade börjat med goda föresatser — och ändå?!

Hon hade älskat honom utan tanke på hvarför hon gjorde det — endast därför att hon ej kunde annat. Älskat honom så högt, att hon ansett sin kärlek lika grundfast som fjällen rundt om, och nu var den lika sväfvande och väsenlös som dunstmolnen däröfver.

Hon *ville* älska, *ville* hålla fast. Hon hade bedt Gud på sina knän om att kunna göra det. Hon hade kallat fram för sitt minne all den ömhet och godhet han visat henne, alla hans goda egenskaper, allt hvad hon hade honom att tacka för, allt hvad plikt och moral bjöd, men intet hjälpte.

Det var detta hopplösa arbete, som tagit hennes ungdomsfriskhet.

Hon anklagade sig själf och sökte försvara honom, men bära sig åt hur hon ville, döko fram ur minnet småsaker, hvarmed han sårat och pinat henne, äfven den tid då hon ej såg några fel.

Hon mindes hans ord till modern: »Nu, mor lilla, gäller det att välja — blir Björn utvisad, går jag också», och hon mindes att han velat muta henne själf med smekningar, när det gällt att få en önskan uppfylld.

Det stora, det egentliga hon hade att förebrå honom sjönk till en bottensats, som skymdes bort af de småsaker, hvilka lagda tillsammans bildade sten på sten af den mur som skilde dem åt och som var byggd af glömska, ovänlighet, misräkningar, brist på förståelse, förolämpningar, försumlighet, kränkningsar — hvar och en i och för sig af mindre betydelse, men som hopsummerade utgjorde en lista, hvars minsta bokstaf ristat sig i hennes hjärta med outplånliga drag — därför att smärtan fört ritstiftet.

Med sin varelses finaste trådar hade hon omfattat honom, och han, som gjort sig allt besvär för att vinna och binda henne, hade dagligen —

om ock övetande — arbetat på att söndra henne ifrån sig.

När en planta tagit fäste djupt i jorden — med alla sugrötter — är det smärtsamt och svårt att rycka upp henne, men det går — om än långsamt — och sedan tar hon aldrig fäste igen.

*

Sommaren led mot sitt slut; men ännu korsade resenärer hvarandra på vägarna, träffades vid sevärd punkter och fyllde turisthotellen.

En flock gäster hade nyss anländt till Åsen för att erhålla supé och nattkvarter.

»Hvar är frun?» frågade Bernt, som kom från flygelbyggnaden på gården, där kuskarna brukade hålla till.

Han hade helt och hållet gått ifrån sin föresats att aldrig smaka något under turisttiden och trufdes bättre i gårdsbyggnaden än i källarsalen.

»Uppe på vinden och lägger in kläder, tror jag,» svarades honom.

»Det är också fan att hon aldrig är till hands.»

Det hade så småningom blifvit hon som styrde med allt, ehuru han förbehöll sig äran däraf.

Han hade blifvit tung och ovig och sprang ej uppför trapporna, som förr.

»Ragnhild!»

Hon satt alldeles stilla med nedböjdt hufvud och knäppta händer.

»Sofver du?»

Hon spratt till och reste sig upp, som en sömngångerska. Rundt omkring lågo högar af oordnad linne, och han var så van att se henne i arbete att han stod handfallen.

»Är du sjuk?»

Det var något af den forna ömheten i stämman och hon var känslig för minsta återklang däraf.

»Nej, men litet trött kanske, och . . .»

Den skära, spröda klangen från en violin svarade i hennes ställe.

»Spelar han nu igen, den där birfilaren?»

»Ja, han spelar,» sade hon drömmande, och i hennes ögon lyste en varm stråle.

»Och för det glömmar du dina skyldigheter och låter allt gå på sin hals.»

Hon såg upp i hans ännu vackra men pussiga ansikte, och det glada, vackra uttrycket i hennes eget slocknade med ens.

»Jag visste ju att *du* fanns,» svarade hon skarpt.

»Jag kan inte räkna till öfver allt.»

Hon gissade sig till hvar han tillbragt sin eftermiddag, och bittra ord stego henne ånyo på läpparna, men denna gång höll hon inne därmed. Det lyckades ej alltid, och hon låg i ständig strid med sig själf för att hålla tungan i styr, men när hon det gjorde, rotade sig bitterheten så mycket fastare inom henne.

»Nå, kommer du, eller skall du fortfarande höra på det där gnället?»

Hon skyndade före honom utför trappan, och inom kort voro gästerna inlogerade. Hon talade

både engelska och tyska numera. Det enda hon ej hade hand om var kassan.

Hotellet var lika besökt som alltid, men de resande vände sig helst till henne för att få upplysningar och råd. Bernt var inte längre så eftersökt och omtyckt som han varit.

Hans affärsställning var ej heller densamma som förr, ty flöto pengarna lätt in, gingo de också hastigt sin kos på misslyckade spekulationer, hästköp och stadsresor.

Under de år som gått hade han haft mer än ett kärleksäventyr, och Ragnhild trodde sig ha upphört sörja däröfver; men för hvarje nytt svärmeri refs det gamla såret upp, och kring munnen kom ett allt hårdare, bistrare drag.

Hon tyckte själf att hon blifvit kall och skarp och grämde sig däröfver.

»Du börjar likna mor din,» sade Bernt allt oftare, och hon såg att hennes ögon fått samma tunga, sorgmodiga uttryck.

»Jag känner mig som en gammal kvinna och gläder mig åt det,» svarade hon.

Gossen hade blifvit ett tvistefrö mellan föräldrarna, och Ragnhild hade en känsla af att Bernt och hon — som börjat med att ha allt gemensamt — stodo som tvenne fientliga makter gent emot hvarandra, kämpande för skilda rättigheter.

Thomas var vacker, kraftig och liflig som fadern och slöt sig mera till honom än till den sorgsna, allvarliga modern, som var så noga med allt hvad han sade eller gjorde.

Bernts far hade varit en älskvärd, lättsinnig rumlare, och utan att ha läst eller hört stort därom grubblade Ragnhild ständigt på ärftlighetslagen.

Voro goda eller onda anlag ärftliga? Ja, då hade ingen människa rättighet att förhäfva sig öfver den andra, men så mycket mera att iakttaga på sitt eget lif och ansvara för. Var det ärftligt? Ja, hvartill tjänade då alla försök? Eller kunde uppfostran leda och förändra anlagen? Var ej detta dess ändamål?

Hennes bemödanden gingo ut på att gifva gossen lust för arbete, och med glädje såg hon att hans anlag lågo åt det praktiska hållet samt att han hade handlag med litet af hvarje.

Bernt afgudade sin son, men var ojämn i sitt sätt emot honom, hade honom den ena tiden ständigt i sin närhet och vårdslösade honom när andra intressen kommo emellan.

»Han rifver ner allt hvad jag bygger upp,» tänkte Ragnhild med förtviflan, när gossen varit tillsammans med fadern och använde hans talesätt, eller yfdes öfver att ha bevistat dryckesgillena nere i hållstugan.

Det var om vintrarna Ragnhild utförde sitt egentliga uppfostringsarbete, ty då var Bernt oftast på resor och då hade hon sin lyckligaste tid.

När hon följt honom ut samt stod på trappan och såg efter honom, grät hon ej öfver att han for, utan öfver att hon kände det som en lättnad att han var borta.

Solen glimmade till uppe vid fjällkanten och försvann — nu skulle hon inte visa sig på flera månader.

Ragnhild stod ute på gårdsplanen för att se sista skymten af det gyllene klotet. Hon hade ett stort förkläde framför sig och en hvit duk på hufvudet, under hvilken det ljusa, silkeslena håret stack fram.

Inne på matsalsbordet, som sträckte sig efter hela rummet, stod glas, porslin och silfver upp-radadt till tvättning och polering, och uppasserskor-nas prat och glam under arbetet trängde genom de öppna fönstren.

Öfver allt i gästrum och korridorer skurades det, och gården var full af sängkläder, täcken och möbler, som voro ute till vädring. Dagen därpå skulle hotellet stängas och tjänstepersonalen afskedas.

Uppför vägens krökningar arbetade sig bläsarna, dragande på liggfjädevagnen, i hvilken kokerskan och kellnern redan foro sina färde.

Ragnhild kunde aldrig — fastän många år förgått sedan dess — se någon fara den vägen utan att tänka på hur tungt det var då modern till-vinkat henne sitt sista farväl därifrån, och hennes ögon fingo ett drömmande, sorgset uttryck.

»Människans hela lif är längtan.»

Hon spratt till och vände sig om. Det hade legat värme, klang och framför allt vemod i stäm-man, och orden träffade henne som ett eko af egna tankar. Hon förstod också genast att den

som uttalat dem var ingen annan än Luigi Serra, som tagit in på hotellet för en månad sedan och ännu dröjde kvar. Hon hade läst hans namn i »främlingsboken» och sett honom mer än en gång, när han gått ut på vandring — stundom med fiol-lådan under armen — men han hade aldrig tilltalat henne, utan vändt sig till Bernt när han haft något att önska.

Han var liten till växten, ryggen något kullrig samt högra axeln uppskjuten, och det tycktes som var kroppen för vek att bära hufvudet, hvilket föreföll stort och mäktigt genom det rika håret, den breda pannan och de djupt liggande, mörka ögonen. Hyn var matt gulbrun och profilen skarpt skuren, men draget kring läpparna veckt och känsligt.

Hans ålder var synbarligen ej stort öfver trettio år, men han såg tård och trött ut, som hade den tid han genomlevvat varit tung och lång nog.

Han talade helst tyska, ehuru med främmande brytning, men hade rest i de flesta Europas länder och tillägnat sig så godt som alla språk.

»Det som hägrar framför oss, är det som egentligen ger lifvet värde,» återtog han, mera för sig själf än till henne. »Har man intet att skåda framåt till, är stunden arm och intresselös.»

Hans blickar irrade bortåt fjällkammen, där guldkimret ännu dröjde.

»Ni vet hvad längtan är, det såg jag på edra ögon,» sade han och vände sig till henne.

Hon stod tyst, med skälfvande läppar.

»Jag förstår hur man kan längta efter att se solskifvan sticka fram där öfver fjällkammen, när vintern är förbi — en sådan längtan skulle jag vilja vara med om,» fortsatte han.

»Var glad att ni slipper!»

»Säg inte det! När man står ensam i världen, träder naturen närmare och blir till en personlig vän, hvars alla skiftningar man lär sig förstå och älska.»

»Ni har det som är ännu bättre — musiken.»
Han skakade på hufvudet.

»De sår den slagit mig har naturen helat.»

Solglansen var borta, mörkret sänkte sig hastigt öfver fjälldalen och med det kölden.

Serra ryste till och gick inåt byggnaden, utan en hälsning eller en tanke på Ragnhild, som stod kvar, glömsk af att silfver, glas och porslin skulle räknas och sättas in i skänkar och skåp.

*

Thomas sof redan i sin lilla järnsäng och Ragnhild stod böjd öfver honom. Han var så vacker och så lik fadern, och hon visste ej om hon skulle glädja sig eller sörja däröfver.

Hon älskade sitt barn; men moderskärleken fyllde ej hennes hela varelse, eller gaf ersättning för den missräkning hon lidit. Som hon älskat Bernt kunde hon aldrig älska någon levande varelse, och det var som hade denna kärlek, i sin bittra dödskamp, tagit med sig allt det bästa inom

henne. Hon hade varit god och öm — nu var hon det inte längre. Detta var hennes största sorg och det hon framför allt annat tillräknade honom.

Bibeln låg framme på nattduksbordet, som alltid, men hon läste sällan i den. Om dagen hade hon ej tid och om aftonen var hon för trött och ohågad att kunna samla sina tankar. Hon bläddrade i den äfven nu, men fann ingen tröst. Hon och hennes Gud hade blifvit främmande för hvarandra.

Hon tog kassakladden i stället, där hon förde in inkomster och utgifter för dagen, och fördjupade sig snart däruti. Behållningen hade varit mindre än året förut och utgifterna till underhåll och inköp af husgeråd och linne större. Hvad Bernt gaf ut för egen del, hade hon ingen aning om.

Hennes ansikte fick ett bekymradt uttryck. Då klockan slog elfva, spratt hon till och slog igen journalen.

Det var så tyst rundt om, att tystnaden blef liksom något verkligt, något att taga fasta på.

Hon steg upp för att börja kläda af sig, men stannade med ljuset i handen, då hon tyckte sig höra hviskande röster i korridoren.

Det drog ett fult, bittert leende öfver hennes ansikte.

I detsamma hörde hon Bernts tunga steg närma sig dörren. Då han kom in, stod hon vänd ifrån honom, letande efter något i sin byrå.

»Har du inte lagt dig ännu?»

Hon hörde på rösten att han var vid godt lynne och hade något att berätta, men hon svarade ej och fortfor att leta i byrålådan.

Han drog upp sin klocka och gnolade där- under sakta på en visstump — som han alltid gjorde, då han ville visa att han var fullt redig och visste hvad han gjorde.

Att det plågade och retade henne mer än allt annat, anade han ej.

»Jag reser med till staden i morgon,» började han, medan han knäppte upp krage och manschetter.

Hon rodnade häftigt.

»Som kusk åt Siri, förmodligen, som du nyss skildes ifrån?»

»Inte för den skull, utan för att jag har att utträtta, som alltid vid turisttidens slut.»

»Det hastar väl också med att sätta in pengarna?»

Hennes skarpa blick och tonfall sade, hvad hon tänkte: att han hade brådt med att förstöra dem.

»Vill du resa med?»

»Som förkläde åt er?»

»Jag trodde du vuxit ifrån sådana barnsligheter som att vara svartsjuk på uppasserskor.»

»Det har jag, Bernt — men du skall tänka på gossen där — han börjar se och förstå.»

»Nå, han skall ju bli karl, han också, och jag har lofvat honom —»

»Hvad?»

»Att resa med.»

»Det sker inte!»

De stodo midt emot hvarandra, liksom mätande sina krafter.

»Det sker inte,» sade hon ännu en gång, »då finner du inte mig vid hemkomsten. Han är det enda som håller mig kvar.»

»Och hvart skulle du gå?»

»Jag kunde gå till de mina och bli emottagen med öppna armar — men det vill jag inte. Jag kan arbeta — du har sett att jag kan arbeta. Nu är jag inte för fin eller vacker eller ömtålig till det, i dina ögon.»

»Men i någon annans kanske — Maths till exempel?»

»Kan du inte upphöra att pina mig med honom?»

»Vore du inte känslig för det, träffade det inte.»

»Har du att förebrå mig en blick eller ett ord, jag under dessa år gifvit någon annan än dig?»

»Det har jag inte, Ragnhild.»

»Vänta då med att plåga mig, tills du får någon anledning.»

»Det var inte meningen att vi skulle gräla igen, och pojken får väl stanna hemma ett par år ännu,» svarade han godmodigt. »Det var något annat vi skulle tala om. Artisten Serra — birfilaren — vill stanna här öfver vintern.»

Hon vände sig hastigt emot honom med något spändt, frågande i blicken.

»Stanna! Hvarför det?»

»Sådana där herrar äro alltid mer eller mindre vurmiga. Han vill se en vinter här uppe och vara i ro för att komponera.»

»Och hvad svarade du?»

»Att han inte var den förste som stannat öfver till våren, och att om min hustru inte hade något emot det . . .»

»Tack för det ordet, Bernt. Jag ser helst att han reser.»

»Det kan inte vara din mening, det vore att sätta hotellet i misskredit, att köra någon på dörren, som vill stanna, och så är det alltid en inkomst.»

»Tvärt om! Att krusa för en enda person, skaffa mat och ändra vanor, blir dyrare, än om vi lefva ensamma.»

»Det tror jag mig om att kunna bedöma bättre än du. Saken är i alla fall afgjord.»

»Du svarade ju, att det skulle bero på mig.»

»Det kan han gärna tro. Jag inbillade mig, du skulle bli förtjust.»

»Har du betänkt hur litet du är hemma och att jag oftast blir ensam med honom?»

»Än sedan? *Jag* har inga anlag för svart-sjuka! Jag tänker på dig mer än du tror och gaf mitt löfte mest för att du skulle få höra honom spela så mycket du ville.»

»Om jag så aldrig finge höra musik, såg jag hellre att han for.»

»Du får ursäktas, att jag tror du säger så där, för att reta och motsäga mig. Hade jag bedt honom fara, hade du säkert önskat att han stannat. Gör nu emellertid allt för hans trefnad. Han skall ha de båda sammanhängande gästrummen en trappa upp samt äta middag och kväll nere hos oss — frukosten bärs upp till honom.»

Ragnhild blundade och försökte somna ifrån de oroliga, skiftande tankar som jagade hvarandra i hennes hjärna, men det lyckades ej.

Plötsligt reste hon sig upp på armbågen och lyssnade.

Genom mörkret och tystnaden trängde violinens klagande, vemodiga toner, och söfd af dem drömde hon att hon vandrade öfver vida blomsterhöljda slätter och att från hvarje blomma klingade en harpoton.

*

Ragnhild hade flyttat pianot från matsalen in i förmaket, där hon satt en soffa i ena hörnet, med bord och stolar framför, samt tagit bort ett par oljetryckstaflor, som länge pinat henne.

»Hur tycker du om det så här?» sade hon till Bernt, som kom in för att säga farväl.

»Jag tyckte bättre om det förut, men gör som du vill.»

Han hade blifvit mer och mer likgiltig för hvad till hemtrefnaden hörde, och äfven hon hade börjat tycka att det ej var så noga med ett och annat, då han aldrig såg eller var tacksam för hvad hon gjorde till hans trefnad; men nu hade hennes bästa kvinnliga instinkter vaknat ur sin dvala, och det var med lif och lust hon ordnade det lilla hemmet.

Det glada, lifliga uttrycket i hennes ansikte slog honom.

»Du ser inte vidare ledsen ut öfver att jag far.»

»Hvartill skulle det tjäna? Har du inte själf otaliga gånger uppmanat mig, att vara förständig. Se här är listan på hvad som skall köpas — glöm ingenting.»

När han rest, återtog hon sitt arbete och gnolade därunder på den melodi hon hört utanför Tivoli och som hon aldrig kunde glömma och inte heller få riktigt fatt i.

»Hvarför klär mamma sig så fin?» frågade Thomas, som satt och snickrade inne i sängkammaren, då Ragnbild tog på en dräkt afsedd att begagnas under turisttiden.

»För att herr Serra skall äta med oss till midagen,» svarade hon rodnande.

»Skall han äta här alla dagar, då pappa är borta?»

»Ja — och när pappa är hemma, också.»

»Och spela för oss om kvällarna?»

»Kanske, om han vill.»

»Och så skall mamma sjunga?»

»Aldrig för honom — aldrig en ton.»

Serra höll på att sluta en större komposition samt hade ej tankar för något annat, och Ragnhild kände med en viss bitterhet att hon gjort sig mycket besvär och att han inte stort visste hvad han åt och ännu mindre hur hon var klädd eller rummen möblerade.

När han fick se pianot, öppnade han det och spelade några löpningar efter hela klaviaturen.

»Ostämndt!» sade han, slog igen det och gick upp till sig. Strax därefter såg hon honom gå ut med fiollådan under armen, och på aftonen, då Malin kom med matbud, svarade han, att han ingenting behöfde och ville vara i fred.

Ragnhild satt vid sitt handarbete, och Thomas läste innantill i abcboken; men hennes tankar sysslade med främlingen ofvanpå, och hennes öron uppfångade girigt de rapsodiska stroferna från violinen.

*

Det regnade tröstlöst, utan afbrott, och Ragnhild greps af mjältsjuka. Lika mörk och trist som naturen, syntes henne lifvet. Hvad hade hon egentligen att hoppas på? Det kunde aldrig bli bättre — bara sämre — och hon själf också — det var det allra värsta. Gossen skulle kanske göra henne glädje; men det var så långt att vänta

på, och han kunde lika väl bli en lättsinnig rumlare, som far och farfar.

Hon gick af och an i rummen, utan rast eller ro.

»Kommer herr Serra inte ned till middagen, i dag?» frågade Thomas.

»Jag vet inte.»

»Hvarför spelar han natt och dag?»

»Jag vet inte — pina mig inte med dina frågor.»

»Får han pengar för att han spelar?»

»Pengar?! Ja!»

»Annars spelade han väl inte.»

»Kanske han inte kan låta bli.»

»Jag är så hungrig! Kommer han inte snart?»

»Jag vet inte.»

»Får jag springa upp till honom?»

»Nej! Ja — du kan ju gå lika väl som Malin.»

Gossen sprang uppför trappan, så det ekade i hela huset.

»Han ber att få upp litet mat — hvad som helst,» förkunnade han, då han kom ned uppspelt och varm efter att ha hasat sig utför ledstången.

Ragnhild lagade i ordning på bricka, så fint och godt hon kunde, men erfor därunder en beklämmande känsla af att vara förbisedd och missaktad.

Dagen syntes henne oändligt lång, och alltjämt regnade det lika trööstlöst. När Thomas läst sin aftonbön och somnat, kände hon det som en befrielse att vara ensam med de egna tankarna.

Från öfvervåningen trängde violinens toner, otydliga och dämpade, och begäret att höra dem på nära håll blef allt häftigare.

Hon smög sig ut i vestibulen och upp för trappan — steg för steg — likt nattfjärilen, som drages allt närmare ljuslågan.

På öfversta trappsteget satte hon sig, glömsk af mörkret, hvilket fyllde den stora byggnadens vinklar och vrår liksom med en kompakt massa.

Nu hörde hon tonerna jubla, sjunga, springa likt gnistor öfver strängarna, klaga, bedja, förtvifla, snyfta och dö bort likt aftonvinden, för att höja sig på nytt till jublande kraft och klarhet. Och allt som hon hörde, stego underbara syner fram för hennes inre blick, i hvilka mörker, köld och ensamhet ej hade någon plats.

Dörren till rummet bakom henne rycktes upp, och ljusskenet därifrån strömmade ut öfver henne.

Musiken hade tystnat, utan att hon märkt det.

»Hvem är det? Är det någon som gråter?»

Hon reste sig förvirrad, utan att veta hvad hon sade eller gjorde.

»Ah, är det ni — med de där ögonen! Edra händer äro iskalla och ni skälfver i hela kroppen. Har ni setat länge här ute?»

»Jag vet inte — kanske!»

Han förde henne in i rummet och fram till soffan.

»Ni måste dricka ett glas vin,» sade han och tog fram en flaska, öfverspunnen med korgflätning. »Det är äkta drufva.»

Hon tog glaset ur hans hand, tömde det och reste sig.

»Tack! Nu skall jag gå.»

»Hvarför kom ni upp?»

Hon kastade en blick på fiolen, som han lagt ifrån sig på bordet.

»Ni älskar musik. Det borde edra ögon sagt mig. Och här satt ni hela tiden. Vet ni att det är öfver midnatt?»

»Öfver midnatt!» upprepade hon, skrämmd af tanken på det opassande i att vara här uppe vid denna tid.

»Ni är den första som hört mitt nya arbete. Det är färdigt nu, och jag är ännu under skaparglädjens rus. I natt blir det ingen sömn af. Nu skall jag spela om det för er.»

»Nu? Här? Så sent på natten?»

»Pryd! Det borde jag också sett. Dag och natt äro för mig detsamma. Är det mera orätt, kanske, att höra på mig nu än på en konsert, eller klockan tolf på dagen nere i ert förmak, där det inte låter hälften så bra?»

Hennes ögon sågo bönfallande upp i hans.

»Jag vet inte. Ack, att ni ville spela om det i morgon!»

»Gör som ni vill. Det kan hända att jag spelar det då, men det är mycket troligt att jag inte gör det. Hvad vet jag om mig själf? Det enda jag vet är, att jag måste spela det *nu* — antingen ni hör på eller inte.»

Han grep fiolen och for med stråken öfver strängarna.

Hon satte sig på en stol vid dörren, och han nickade till henne, på en gång skälmaktigt och segergladt, liksom för att säga att han visste sig ha makt att tvinga henne,

Återigen sprang det liksom gnistor öfver strängarna. Återigen jublade och klagade violinen och försatte henne i andlös spänning som förut; men det var som hade de syner, musiken nyss lockat fram, upplösts likt vattenångorna öfver forsen och omslutit konstnären med sin prisma.

I en folkhop hade han troligen gått fram opåaktad och förbisedd, men med stråken i handen, som nu, skulle han öfver allt dragit uppmärksamheten till sig.

Hennes blickar hängde fast vid hans hvita, smidiga händer och vid ögonen, hvilka dystert lidelsefulla glimmade fram under det mörka håret, som fallit ner i pannan och skakades undan med ett energiskt kast på hufvudet.

»Ja, nu är jag lycklig. Så lycklig en människa kan bli här på jorden,» sade han, då han lade ner stråken, »men det kommer en morgondag.»

»Den kan ni aldrig behöfva frukta,» svarade hon entusiastiskt.

»För mig kommer det aldrig att klinga som det klingat i natt. Att jag haft er till åhörarinna gläder mig. Tack!»

»Det är jag som skall tacka.»

»Att ömsesidigt ha något att tacka hvarandra för är det bästa här i lifvet. Skattade ni inte åt konvenansen, skulle vi nu talas vid som två människor, rätt och slätt. Ni skulle berätta om ert lif och jag om mitt. I natt skulle jag kunna tala lika bra som jag spelat, och det vill inte säga lite — eller hur?»

Han såg strålände lycklig ut, och öfver hennes ansikte låg ett skimmer af glädje, som gjorde henne vacker.

»Som ni nu står liknar ni själfva Sankta Cecilia,» sade han och lyfte upp lampan, så att skenet därifrån föll öfver hennes ljusa hår och af själsrörelsen genomandade drag.

När hon kom in till sig slog klockan två. Hon hade genomlevvat en af lifvets bästa stunder, men kände sig illa till mods som hade hon begått en dålig handling.

*

Termometern sjönk, och regnet förvandlades till yrsnö. Så frös det på och klarnade allt mera.

Ragnhild och Thomas öfvade sig att gå på skidor nere vid landsvägen, med Andreas som läromästare. Snölagret var ännu tunt och skaren

bristande svag, men gossen ville ej gifva sig till tåls.

Björn, hvilken lidit af ålderdomsskröplighet och måst skjutas, fortlefde i en sonson, en kraftig, liflig valp, som ständigt sprang Thomas i hälarne, nafsande och skällande.

»Nu mamma, nu skall jag hoppa, se hur bra det går!» ropade han, men det gick inte. Han stupade öfver en ojämnhet i marken, tumlade omkring i snön tillsammans med hundvalpen och reste sig för att börja om på nytt.

»Det skall gå,» sade han med sammanbitna tänder. »Nästa vinter har pappa lofvat att taga mig med på sina långturer.»

Det gick en skugga öfver hennes ansikte.

»Om jag ber dig, stannar du nog hemma,» sade hon allvarligt. »Försök att tänka dig hur ensam jag då blir.»

Hon såg att det föregick en strid inom honom. »Om pappa vill att jag skall fara och mamma att jag skall stanna — hur skall jag då göra?»

»Det du tror vara rätt.»

»Hvarför är han själf så mycket borta?»

Hon dröjde med svaret. Det var så lätt att förebära samma ursäkt som han själf — affärer — men var det rätt mot gossen? Var det ej att från barndomen uppmuntra honom till samma nödlögn?

»Därför att stackars pappa aldrig fått lära sig att arbeta — arbeta med händer och hufvud,» svarade hon med fasthet, »blir tiden honom så

lång, att han inte vet hvar han skall göra af den. Det är en stor olycka för en människa.»

»Hade han ingen mor, då?»

»Kanske lydde han henne inte.»

»Kunde inte mamma lära honom nu?»

»Det skall läras från barndomen, annars går det inte.»

Andreas spände om skidorna, gossen blef allt säkrare och sköt allt raskare fart, men i det barnsliga ansiktet hade kommit ett tänkande, allvarligt uttryck.

Ragnhild gled sakta framåt landsvägen, utmed forsen, medan hon grubblade på, om hon gjort orätt i att rubba gossens blinda beundran för fadern och öfver hur hon skulle handla, om plikterna mot man och barn kommo i strid med hvarandra.

Den friska, kalla luften slog henne i ansiktet, kroppsrörelsen kom blodet att pulsera lifligare genom ådrorna, tankarna gledo undan likt dimman för solskenet, och hon kände intet annat än lyckan att vara till, som människan kan känna den någon gång, intensivt — omotiveradt — kanske — men som en uppenbarelse från själfva den gudomliga lifskällan.

När hon kände djupt — och var ensam — klädde hon gärna sina känslor i toner, och medan hon ilade framåt, i allt raskare takt, sjöng hon med half röst och egna ord melodien från Tivoli, som objuden kom henne i öronen.

När hon nådde spången såg hon Serra stå på den och stirra ned i djupet, som hon själf brukat.

Han såg upp och smålog emot henne, men mötte ett blekt, förskrämdt ansikte.

»Stå inte där!» bad hon ångestfullt.

»Det har jag gjort många gånger.»

»Jag också, men spången är inte säker.»

Han gick långsamt emot henne.

»Så, ni sjunger. 'O nuit d'amour! Ciel radieux!
O douces flammes! Le bonheur silencieux . . .»

»Känner ni till den?» frågade hon gladt öfverraskad.

»Det gör så godt som hela världen, det är kärleksduetten ur Faust.»

»Faust?!»

Hon rodnade öfver sin okunnighet.

»Det är forsen som lockat mig att stanna öfver vintern,» sade han, utan att svara på hennes indirekta fråga, »och det är också den jag har att tacka för min sista komposition. Hvad är vattenmassan här annat än millioner fallande droppar, som förenade bilda ett mäktigt helt? Och hvad är min symfoni annat än toner, som i årtusenden ljudit från naturens eget strängaspel?»

Han blickade uppåt fjällkammen.

»Kan det finnas något mäktigare än detta?»

»Det tar liksom bort andedräkten,» svarade hon dämpadt, och han förstod med ens hvad hon lidit af inre och yttre tryck.

»I vår skall jag spela för er, med forsen som ackompanjemang, det är en orkester som duger,» sade han med en plötslig längtan att göra henne glädje.

»Är det här ni spelat, när ni tagit fiolen med er?» frågade hon lifligt.

»Ja, ute på spången. Se inte så förskräckt ut — oftast har jag setat helt beskedligt här på stenhällarna.»

Han satte sig ned.

»Spänn af er skidorna, så bli vi mera jämlika,» bad han, »och sätt er sedan bredvid mig.»

Hon satt på samma ställe som när Bernt föreslog att taga Alma i huset, och tänkte därpå.

Han betraktade henne med nyvaknad intresse. Den mörkblå, uppvikta klädesmössan bröt sig mot det ljusa håret, och den korta, åtsittande jackan lät den ungdomligt smidiga figuren komma till sin fulla rätt. Kinderna hade fått färg, och munnen log, men de djupa, sorgmodiga ögonen talade sitt eget språk.

»En konstnär är alltid mer eller mindre skald. Jag skulle kunna skriva er historia,» sade han.

»*Min?* Jag har ingen upplefvat!»

»Det är inte det man upplefvat, utan det man burit inom sig, som är hufvudsumman af ett människolif. Först om den räkningen lämnar öfverskott, kan det sägas om lifvet varit värdt att lefva.»

Hon satt och såg upp i hans magra, skarpt modellerade ansikte, som i hvila föreföll strängt och kallt, men då han talade skiftade uttryck, liksom med hvarje ord.

»Ni undrar väl hvad det är för sorts människa, som kommit i er väg?» frågade han med ett leende, som kom honom att se ung och god ut.

De rodnande kinderna svarade för henne.

»Af de yttre konturerna skall ni få del, sedan får ni fylla i skuggor och dagrar så godt ni kan. Jag är inte meddelsam af naturen — kanske därför, att jag inte haft någon att meddela mig med — men jag har aldrig träffat någon, till hvilken jag känt mig så dragen som till er.»

Forsen skummade bredvid dem och gjorde naturens högtidliga tystnad liksom mera förnimbar.

»Det är som om tankarna inte orkade stiga öfver, eller bortom, fjällkammarna nu mera och som funnes intet annat än det närvarande och intet annat lefvande än vi två i hela vida världen,» återtog han drömmande.

Ett muntert skratt från fjärran svarade honom.

»Jag glömde er gosse. Ett barn kan fylla hela tillvaron.»

»Eller borde fylla den — men ni skulle ju berätta!»

»Kan ni tro, att jag inte rätt vet hvar jag är född, eller hur gammal jag är?»

»Men ni är väl italienare?»

»De flesta tro så — nej, böhmare! Egentligen är jag kosmopolit. Att vara människa har utgjort min hela sträfvan. Min far spelade fiol och min mor harpa. Till att börja med — innan jag föddes — uppträdde de på konserter och vunno både guld och bifall. Min far var en stor konstnär och en slarf som människa. Min mor hade en vacker talang, men var fåfång och njutningslysten. Det gick utför och utför — hur eller

hvarför kan jag inte säga — ni vet själf hur fort det går i utförsbackarna. Om den goda tiden var jag inte med. Af den onda fick jag mer än nog. Mina första minnen äro: dammiga eller uppblötta landsvägar, solhetta, köld, trötthet, hunger, smutsiga kyffen, osämja och tårar. Allt emellanåt dryckeslag och öfverflöd — som det är ännu svårare att minnas. Ni har kanske någon gång sett sådana där stackars kringvandrande 'konstnärer' med ett förfeladt lif — börjadt med berättigade förhoppningar om storhet och ära — bakom sig. Det finns ingenting sorgligare! . . .

»Det upptäcktes snart, att jag med fiolen under hakan kunde uppträda som underbarn. Det gjorde jag också, tills jag vid fjorton års ålder rymde från alltsammans.»

Hans ansikte hade fått ett hårdt, bittert uttryck.

»Återsåg ni aldrig era föräldrar?» frågade hon andlöst.

»Aldrig, men det arf af minnen de lämnat mig, har satt sin prägel på mitt lif.»

Båda sutto tysta.

»Berätta mera,» bad hon.

»Jag fortsatte ungefär på samma sätt på egen hand från by till by, från stad till stad; men hvad jag förtjänade var *mitt*, och jag gömde hvarje öfverflödigt slant, tills jag samlat nog för att kunna börja ta lektioner. Begåfningen låg i blodet. Jag behöfde inte arbeta mycket, men gjorde det och det gick hastigt framåt. Jag slet ondt — det må Gud veta — men det var ändå den bästa tiden

af mitt lif, och mången gång sedan, då jag bott, ätit och färdats efter första-klass fordringar, har jag tänkt, att så lycklig som då jag sof under stjärnhimmeln, vandrade framåt landsvägarna, njutande af friheten och naturen, eller åt min brödkant på en solbelyst trappa, har jag aldrig varit. Kanske till stor del därför, att jag ännu hade allt att hoppas.»

»Och nu har ni världsrykte?!»

»Världen är mycket stor, och millioner veta ej ens att jag finns,» svarade han vemodigt. »Det kommer aldrig att finnas en dödlig så stor och berömd, att hans namn når till allas öron. Den tanken borde bättre än allt annat skydda mot öfvermod. Jag har inte kommit i frestelse,» hans ögon blefvo ännu mörkare genom den skugga sorgen kastade öfver dem. »Kanske har jag fått det arvet också efter mina föräldrar, att inte kunna göra mig gällande — eller har jag inte begåfning nog?»

Hans vänstra hand hvilade mot klipphällen, och hon kände ett vemodigt begär att taga den i sin och säga att hon förstod hans lidande och ville trösta, men hans ansikte fick i detsamma ett helt annat uttryck.

»Det är också något mer än stundens bifall jag åtrår,» sade han eldigt. »Jag vill fortleva som Mozart och Beethoven — utan det hoppet vore lifvet inte värdt att leva.»

Hans ögon gnistrade, och han tycktes växa, liksom då han spelade.

»Nu är det på min nya komposition jag bygger — så är det alltid. Jag hoppas alltid mest

på mitt sista opus — och ännu mer på det, som skall följa efter.» Hans stämma fick en sorgsen klang. »Hvem vet? Mer än en konstnär har öfverfallits af natten innan middagssolen nåtts.»

»Mamma! Mamma!» ropade Thomas, som kom springande, »klockan är öfver två!»

Hon reste sig blixtnabbt, med en känsla af ånger öfver att hafva glömt gossen och allt annat.

De gingo hastigt hemåt. Thomas och hundvalpen förut, under lek och ras.

»När kommer er man igen?» frågade Serra.

»Jag vet inte. Han trifs inte hemma.»

»Det förstår jag. För att finna sig här måste man vara mera själ än kropp.»

»Om ni visste hvad jag lidit af ensamheten!»

»Ensam är människan alltid.»

»Inte så länge man är älskad.»

»Säg hellre så länge man älskar — det är vår egen känsla som fyller oss — tag bort den, och allt är tomhet.»

De voro framme på gårdsplanen vid hotellet.

»Våren här måtte vara storartad,» sade han.

»Om inte hvarje dag här redan vore en kostlig pärla, skulle jag inte göra annat än längta efter den.»

*

»Jag har stämt pianot för er skull,» sade Serra en afton, då han kom ner till Ragnhild, som satt med sitt handarbete nere i förmaket, där hon

numera höll till om kvällarna. »Ni skall sjunga en skala, om inte mer.»

Hon brann af begär att få veta om det var något med hennes röst, men fick hjärtklappning af förskräckelse, så snart det blef fråga om att ta en ton.

Thomas satt och ritade hästar och hundar och lyssnade emellanåt till hvad som sades. Hon hade honom alltid i sin närhet, både ute och inne.

Nu såg han upp.

»Mamma sjunger inte för er — inte en ton, det har hon sagt.»

Serra skrattade och klappade honom på hufvudet. Gossen och han hade blifvit goda vänner.

»Bed henne då att hon sjunger för dig och att jag får höra på.»

»Jag skall sjunga,» svarade Ragnhild, rädd att låta tillfället gå sig ur händerna.

Han slog några ackord och sjöng med i början, men allt eftersom hon blef säkrare, tystnade han.

»Sjung ut, var inte rädd,» hviskade han. »Håll på den där tonen så länge ni kan. Tag den nu *forte* och låt den dö bort — så — bravo!»

Hans fiol hade lärt henne dessa fina, snabba öfvergångar, och hans blick sade henne att hon lyckats.

Hon stod väntande på att få höra hans om-döme, men han gick bort till Thomas och tog honom om hufvudet. »Nå, hur tycker du din mamma sjunger?»

»Bra, men hon skulle sjunga visor.»

»Ni säger ingenting?» frågade hon, ur stånd att behärska sig.

»Om ni också ägde både röst och konstnärsgäfvning, skulle det inte göra er lyckligare.»

»Det skulle ersätta mig allt!»

»Äfven pysen där?»

Hon svarade ej.

»Hade jag träffat er för tio år sedan skulle jag bedt er öfvergifva allt för att blifva konstnärinna. Nu ber jag er stanna hos er gosse och försöka göra honom till en bra och lycklig människa. Det lifsarbetet är för mer än något annat.»

Hon var helt upptagen af de möjligheter som kunnat vara hennes. »Tror ni att jag kunnat blifva en stor sångerska, tror ni det verkligen?» framstammade hon.

»Kanske.»

»Och nu är det för sent?»

»Konsten är lång och lifvet kort, äfven i de bästa fall, och ni skulle aldrig helt kunna ägna er åt ert arbete. Bittra minnen och ouppfyllda plikter skulle tränga sig emellan. Vore ni fri, skulle jag säga äfven nu — försök!»

Det glimmade till i hennes ögon.

»Jag säger det inte, kom ihåg det! Nöj er med att sjunga visor för Thomas — som han bad er — äfven det kan bli ett uppfostringsmedel.»

Hon stod med sänkt hufvud.

»Mitt lif är så fattigt och kunde varit rikt, liksom ert.»

»Som mitt? Jag vill inte önska er att behöfva gå igenom hvad jag gjort.»

»Har ni lidit, så har det åtminstone varit för ett mål.»

»Tror ni något lidande är ändamålslost? Hvad konstnärslifvet angår, har det sin afvigsida, mer än mycket annat — först och främst penningfrågan, kringflackandet från stad till stad, uppträdandet för en mer eller mindre kritiklös och dock fordrande publik, konkurrensen, intrigerna, afunden — ni är för god för allt det där. Att älska konsten ensamt för dess egen skull, det är idealet; men man skall lefva också — så väl till själ som kropp — och det gör man inte utan människors bifall. Min tro är, att det aldrig kommit på er lott. Ni har ingen själfkillit.»

»Ni tror då, att jag inte skulle lyckats?»

»Ja! Det är få som lyckas, och hvarför den ene gör det och inte den andre, är stundom svårt att säga. Det är inte alltid begåfningen tar ut sin rätt. Begåfning kan också vara, så att säga, fruktbar och ofruktbar. Det finns födgenier äfven på det andliga området. Den som lyckas — det vill säga, kommer i ropet — lyckas sedan i allt och höjes till skyarna; men med den som misslyckas, har ingen förbarmande eller medkänslä. Ett hånfullt leende, speglosor, det är allt, och ändock har han samma längtan, samma möjligheter — kanske fler.»

Han dolde hufvudet i händerna och försjönk i tankar.

»Jag vill inte se er som en af dem, hvilka inte komma fram,» återtog han innerligt, »ni har kanske förmågan — talangen — men man lefver inte på den, utan på andras tro på ens förmåga. Det ligger hypnotism i tro, och ni kan aldrig få en så fast tro på er själf att ni kan ingifva den till andra. Nöj er med att höra till 'dem, hvilka sitta vid vägen och glädja människors hjärtan' — äfven om de ej själfva känna någon fröjd.»

»Det är en hård lära.»

»Men den har evighetsfläkt öfver sig.»

»När jag var ung nöjde jag mig och hade inga sådana dåraktiga drömmar,» sade hon med ett svärmodigt leende.

»Då hade ni nog af själfva lifvet — så borde det alltid vara.»

Serra hade gått upp till sig, Thomas sof och Ragnhild halflåg på chäslongen inne i sängkammaren med händerna knäppta under hufvudet och stirrande ut i mörkret, medan tankarna kommo och gingo.

För hvarje år som gått, hade hon allt tydligare känt, att hon och Bernt ej hade något annat gemensamt — utom gossen — än husgeråd och materiella intressen och att klyftan dem emellan blef allt större och aldrig skulle kunna fyllas, därför att det inte fanns en gnista förståelse och sympati att kasta däruti.

Aldrig kände hon detta tydligare än då han var borta; och han hade gifvit henne godt om tid för ensamma tankar.

Mer än en gång hade hon varit frestad gå bort från alltsammans, taga gossen vid handen och vandra till fots hem till föräldrarna och säga dem allt och bedja att få stanna; men skammen och de läror hon från barndomen insupit om löftets helgd, om trofasthet och tålmod, hade afhållit henne därifrån. Kanske skulle hon ej blifva förstådd — åtminstone af fadern. Hans stränga ögon ställde sig alltid i vägen, och dock steg hennes längtan efter honom med hvarje dag. Hon mindes hur han en gång, då hon var helt liten och varit på väg att falla utför en stupande berg-häll, tagit henne i sina armar och tryckt henne intill sig. Nu hade hon samma känsla af ångest, som då, och samma behof af frälsning.

Hon hade i hemlighet hoppats på, att hennes röst skulle kunnat bryta henne en väg till frihet; men äfven den möjligheten var stängd, ty att tvifla på Serras ord, eller handla mot hans vilja, föll henne ej in.

»Men är det rätt? Kan det vara rätt?» frågade hon sig, »att fortsätta ett äktenskap, sedan kärleken är borta?»

Hon rodnade inför sig själf och det omgifvande mörkret vid tanken på att hon mottagit smekningar, som hon visste sig dela med andra kvinnor.

Plötsligt slog hon händerna för ögonen och borrhade ned hufvudet i kuddarna, som för att gömma sig för sig själf.

Hon hade icke velat tro det och skjutit undan alla pinsamma tankar under den sista, lyckliga tiden, men det tjänade till ingenting — hon visste att hon skulle bli mor ännu en gång.

Hon tänkte på, hur jublande lycklig hon var, när hon första gången gjorde en sådan upptäckt, och hur skam och sorg nu böjde henne till jorden. Hade hon varit en otuktig kvinna, skulle hon inte känt det bittrare. »Och hvad annat är jag?» tänkte hon, medan hennes händer knöto sig. »Kunde jag vara sämre, om jag toge betalt för mina smekningar, än när jag gifver dem utan kärlek?»

*

Bernt kom hem förr än han väntades och var vid dåligt lynne. Stadsresan hade kostat honom mer än han ville erkänna ens för sig själf, och han hade bytt bort bläsarna mot ett par fuxar, som under hemresan visat sig så godt som odugliga.

»Du har ju inte köpt hälften af hvad jag bad dig,» klagade Ragnhild.

»Hälften kan ock vara nog! Det har inte fan pengar till dina infall!»

»Du vet att vi inte äro ensamma.»

»Han får nöja sig.»

»Men när han betalar så pass . . .»

»Det är det vanliga, du tänker mer på alla andra än på mig.»

Det fanns en del förråd kvar sedan turisttiden, men allt som de minskades tilltog Ragnhilds ängslan öfver hur hon skulle kunna hålla ett bord, som någorlunda motsvarade de fordringar Serra hade rättighet att uppställa.

»Det är alldeles för pråktigt; du gör för mycket väsen för honom,» sade Bernt den ena gången, och den andra förebrådde han henne, att hon tog det för lätt och ej gjorde sig nog besvär för den betalande gästen.

Pianot stod stängdt, fiolen kom aldrig in i förmaket och låg oftast kvar i lådan.

Serra visade sig endast vid måltiderna samt var tyst och förströdd. Bernt talade däremot vidt och bredt om sina resor, fjällstigningar och äfventyr.

Ragnhild hade hört alltsammans flera gånger förut, men märkte nu först — i Serras närvaro — hur plump och innehållslöst det var.

Allt hos mannen stötte henne tillbaka, hans slarfviga dräkt, vanvårdade händer, pussiga kinder och tilltagande fetma och hvarje hans ord retade henne — äfven då det ej fanns något att klandra eller anmärka.

En dof fientlighet mot honom blef gradmätaren för allt hans görande och låtande, och upprepade återfall af själföföbråelse och ånger förhjälppte henne ej till jämvikt.

Allt emellanåt fick han besök af en eller annan hotellvärd, landthandlare, jägare eller hästskojare och då blef det ett lustigt lif.

Serra intog då sina måltider ensam, och när Ragnhild passade upp honom, följde hans ögon henne med ett frågande, medlidsamt uttryck, som han var rädd att låta henne se.

Något samtal ville ej komma i gång, och förtroligheten dem emellan var borta. Det som sysselsatte bådas tankar, var ej att tala om.

Upp till sig kunde han höra skratt, prat och svordomar, och en gång hade han funnit Bernt redlös stödd mot ledstången i trappan.

Från den stunden började han låta fiolen tala till henne, och när hon satt och väntade på mannen, eller vred sig sömlös på sitt läger, omspunno tonerna henne likt tröstande ord och smekningar.

»Den där birfilaren gör mig tokig med sitt gnäll,» klagade Bernt. »Det var en galenskap att ha honom kvar.»

»Det sade jag dig.»

»Det låter så nu; men du vet mycket väl, att det var för din skull jag lät honom stanna. Mig drifver han emellertid ur huset.»

»Du ämnar väl inte resa nu igen?»

»Jo, nu har jag fått nog för en tid och öfverlämnar honom åt dig.»

Hon satt framför sybordet inne i sängkammaren och lappade linne, men lade ner arbetet.

»Res inte!» bad hon.

»Jag minns hur glad du såg ut, när jag sist gaf mig i väg.»

»Därför att turisttiden var slut, och jag skulle ha mitt hem för mig själf, ja.»

Hon grep efter hans hand och lade den mot sin kind.

»Stanna!» bad hon. »Stanna! Jag ber dig därom!»

»Barnsligheter!»

»Du skulle inte lämna mig så mycket ensam nu, då du vet...» hon rodnade häftigt. »En kvinna får så många, tunga, underliga tankar, då hon är hafvande.»

»Låt Serra spela för dig! Jag har stämt möte med ett par affärsväänner och kan inte ändra mig, om jag också ville. Du är ju kry och rask och vi äro för gamla båda två nu för kärlekspjoller.»

*

Vintern hade kommit på fullt allvar, med lugna, klara, gnistrande kalla dagar och nätter.

Bernt var mera borta än någonsin och mutade sitt samvete med att Ragnhild hade musiken och gossen, som hjälpte henne igenom ensamheten.

Hon bad honom ej heller om att stanna. Han hade ej förstätt, eller velat förstå henne, då hon med kvinnans vaknande känsla af svaghet och nöd vändt sig till honom för att söka skydd — nu skulle hon hjälpa sig utan honom.

Kölden tvang mer och mer till närmande och förtrolighet, och Serra tillbringade så godt som hela dagarna nere i undervåningen, där det var varmare än uppe hos honom.

Han hade förmaket ensamt för sig, men Ragnhilds sybord hade kommit in. Han arbetade bättre om han hade henne i sin närhet, påstod han.

Thomas däremot vistades allt mera utomhus, eller hos Andreas, och blef en allt ifrigare skidlöpare. Med läsningen gick det klent, och Ragnhild gjorde sig förebråelser däröfver, men det var alltid något som hindrade. Än skulle Serra spela någon af sina egna eller andras kompositioner, eller läsa högt för henne, och om hon också därunder stördes af en pinande tanke på plikt-försummelsen, hade hon ej mod, eller kraft, att slita sig lös. Än åter skildrade han främmande länders seder och folk, eller berättade episoder ur sitt eget lif, och då glömde hon allt annat.

De sista åren hade varit en lång, tung arbetsdag. Nu var det högtid, och medan en stilla glädje fyllde hennes sinne, blomstrade hon upp färgrikare och vackrare än någonsin.

Det var midt på förmiddagen. Ragnhild hade slutat sina hushållssysslor och gifvit Thomas lof att snickra i drängstugan, hos Andreas. Han skulle konstruera en väderkvarn, och Malin förklarade, att köket ej fick skräpas ner. Sängkammaren var nystädad — så fick han gå.

»Det är iskallt uppe hos mig,» sade Serra och gned de fina hvita händerna, hvilka Ragnhild aldrig kunde se sig mätt på. »Får jag sitta här inne?»

Hon hade redan ställt fram bläckhorn och allt hvad han kunde behöfva samt dammat pianot.

»Visst får ni!»

»Och ni har tid att sitta hos mig med ert arbete?»

»Ja . . .» Hon rodnade ofrivilligt.

»Hvar har ni gossen?»

»Hos Andreas.»

»Oroa er inte. Nog hinner han läsa, alltid.»

Hon tände ljusen på pianot och en lampa på sybordet, ty dagsljuset var för svagt att upplysa det stora rummet. Gardinerna fälde hon ej ner.

Utanför låg snön famnshög och mjuk, med djupblå skuggor, mot hvilka ljusstrimmorna från fönstren bröto sig.

Han slog några ackord på pianot.

»Känn så iskall jag är,» sade han och räckte fram händerna.

Hon tog dem i sina, varma, mjuka, men när hon ville draga dem tillbaka, höll han henne fast.

»Lika varm, trofast och öm är ni själf,» sade han, i det han lossade sitt tag och vände sig ifrån henne.

Hon stod stilla ett ögonblick, liksom magnetiserad, så satte hon sig vid sybordet och grep efter sömnaden, men händerna darrade, och det skymde för ögonen, så att hon fick sprätta upp och sy om alltsammans.

Han satt vid pianot med ryggen åt henne och fingrade på tangenterna, tills de plötsligt skälfde och fingor lif under hans händer. Det var Beethovens cissmollsonat han spelade, och arbetet föll ned i hennes knä, utan att hon märkte det.

»Så, nu är jag varm igen,» sade han och reste sig upp. »Nu skall här arbetas!»

Hon satt tyst som en råtta, medan nålen drogs upp och ned och han spelade några strofer, ömsevis på pianot eller fiolen, gick smågnolande fram och åter, eller skref ner ett par takter.

»Jag får beröm för min symfoni,» sade han och stannade framför henne.

»Har ni hört något ytterligare?» frågade hon och såg upp, strålande af glädje och medkänsla.

»Ja. Den kommer att spelas i Prag med det första, och vidare så godt som öfver hela världen, tänker jag.»

»Om ni visste, hur glad jag är?»

»Det vet jag.»

»Och här har ni gått och grämt er och trott att den inte dugde till något,» sade hon skämtsamt. »Jag förstår inte hur en människa kan kastas så fram och åter mellan sorg och glädje, tro och tvifvel, som ni?»

»Om ni blifvit konstnärinna, skulle ni förstått mig.»

»Men när man hunnit så långt?!»

»Vet ni då inte,» svarade han med ett vackert leende, »att ju större en konstnär är, ju mindre tillfredsställes han af det han frambringar. Öfver diletantismens själfbelåtenhet har jag då åtminstone kommit. Det jag nu arbetar på, skall emellertid bli bättre, mycket bättre! Det kan inte bli tal om att misslyckas!»

Det låg något varmt och på samma gång barnsligt i hans glädje, som rörde henne.

»Det är er jag har att tacka för det,» fortsatte han.

»Mig?!»

»Det är endast Gud, som kan skapa af intet. Det konstnären frambringar hämtar han från sitt väsens innersta, dolda — knappast af honom själf kända källa — men hvad lif och kraft hans verk får, beror främst af allt på de tillflöden, som strömma honom till mötes. Af er, Ragnhild, har jag fått det rikaste utbyte någon människa gifvit mig.»

Hon satt och stirrade ut genom rutan, utan att se. »Det är ofattligt, att jag haft något att gifva er,» sade hon efter en stunds tystnad. »Jag, som ingenting sett och vet. Om jag fått resa, se och lära.»

»Då skulle jag kanske inte tyckt hälften så bra om er. Det beror för öfrigt inte på hvad man ser, utan på hur man ser. En reser till Rivieran och njuter inte hundradelen så mycket däraf, som en annan af den mossgrodda stenen utanför stugudörren.»

»Resa!» sade hon, medan ögonen fingo ett drömmande, längtansfullt uttryck.

Han satte sig midt emot henne, på andra sidan sybordet, och lekte med saxen, hon lagt ifrån sig.

»Jag för min del är trött på det och skulle helst vilja stanna här hela mitt lif — om det ginge för sig.»

»Tror ni inte ...?»

»Nå — säg hvad ni menar.»

Hon skakade på hufvudet.

»Ni skulle skratta åt mig. Det är så dumt.»

»Jag har ännu aldrig hört er säga något dumt — och — jag brukar förstå.»

»Ja, ni förstår — och att bli förstådd.» Hennes läppar skälfdes af sinnesrörelse. »Om ni visste!»

Han lade sin hand på hennes. »Jag både vet och förstår, men låt oss aldrig tala om det. Hvad var det ni ämnade säga?»

»Längtan att komma ut, bort, se något af världen, har vuxit för hvarje år —»

»Och så har jag kanske ökat den, genom hvad jag berättat? Kan ni förlåta?»

Hans röst var öm och smeksam.

»Förlåta? Ack! Jag visste ju långt förut,» återtog hon häftigt, »att världen var stor och skön, och sedan ni kom,» hon såg upp och smålog emot honom, »upphörde jag att längta. Jag hade ju musiken, och . . . hvad jag ämnade säga,» fortsatte hon, med ett djupt andetag, »var att jag ibland tänkt, att jag kanske en gång skulle få se alltsammans — hela jorden — hela dess härlighet — som en plankarta vid mina fötter. I ett annat lif. — Jag tycker det skulle höra till saligheten. Förstår ni mig?»

Han nickade bifallande.

»Jag har tänkt mig att hvarje längtan där skulle nå sitt mål,» sade hon sakta.

»Då har ni väl också tänkt er det människor, som hållit af hvarandra här nere och lefvat skilda, skulle förenas där uppe?»

»Det har jag,» svarade hon och såg honom in i ögonen.

»Vet ni hvad jag längtat efter hela lifvet igenom?» frågade han med ett egendomligt leende. »Efter att dö. Inte därför att jag varit olycklig,» fortsatte han, då han såg det spörjande, medlid samma uttrycket i hennes ögon, »utan därför att jag inte tyckt lifvet vara något värdt — i sin helhet. Visst har det funnits stunder, då jag varit jublande lycklig öfver det sköna jag sett, känt, hört och åstadkommit; men dessemellan syntes det mig, som vandrade jag på en ändlös, enformig väg, där det var så långt emellan de uppfriskande oaserna, att det knappast lönade mödan gå den till slut.»

»Tänkte ni? Det är väl inte möjligt?»

»Aldrig på allvar. Jag hade mitt arbete och hoppet att lyckas — eljes. Jag har mjältsjuka i blodet — det är arf, det också. Sen jag kom hit, har jag gått fri från alla anfäktelser, och om våren vaknar lefnadslusten upp hos mig, som hos allt lefvande. I vår skola vi följas åt till forsen och högfjället — sedan!»

»Sedan?» frågade hon ängsligt.

»Jag kan inte stanna här alltid.»

Hon visste det förut, men det var allt för bittert att höra, och hennes ansikte återspeglade hvad hon kände.

»Låt oss inte tänka på det nu,» bad han.
»Det blir inte lättare för mig. Gråt inte!»

Hennes hand låg på bordskanten och han smekte den mekaniskt.

Plötsligt drog hon den undan med en snabb rörelse, medan ögonen fingo ett förskrämdt, ängsligt uttryck.

»Hvad är det?» sade hon och sprang upp.
»Bjällror? Björn skäller och...» hon bleknade ända till läpparna, »han har kommit hem!»

Hon slog händerna för ögonen,

»Lugna er då! Sätt er ner och sy, som förut. Ha vi gjort något orätt kanske? Låt det inte se så ut!»

»Gud, Gud!» klagade hon och vaggade fram och åter med kroppen. »Hvarje återseende är en pina — om han aldrig reste, men — —»

»Sy nu! Låtsä er ingenting ha hört!»

Han räckte henne arbetet och betraktade henne lugnt, fast, tills han liksom hypnotiserat henne till ro — så tog han en bok och började läsa högt midt i en mening.

Bernt stod på tröskeln med rimfrost i hår och ögonbryn och fyllde halfva dörröppningen.

»God middag! Det ser icke så treffligt ut inne, som utifrån,» sade han med en menande gest mot de obetäckta fönstren. »Jag såg herrskapets tête-à-tête utifrån. Stör jag kanske?»

Hans röst var skärade kall och hård.

Ragnhild gick emot honom med ett försök att se obesvärad och glad ut, medan skammen

öfver hennes dubbelhet och medvetandet att Serra förstod hvad hon kände, höljde hennes kinder med blygselns rodnad.

»Hvar är Thomas?»

»Hos Andreas.»

»Du har inte tid med honom, kan jag förstå?»

»Han skulle snickra.»

»Här inne är inte platsen — det har du rätt i. Här är för fint för både honom och mig. Det förundrar mig bara, att du inte har något att sköta så här dags?»

Serra gick fram för att hälsa och påminna om att det fanns ett vittne till den husliga scenen, men Bernt såg honom ej, hans blickar hängde fast vid Ragnhild.

I hans ögon hade hon länge varit ful och intresselös, och här stod hon framför honom, yngre och vackrare än någonsin.

Inte ens när han såg henne första gången, var hon så intagande som nu. Visst var ungdomens skära ljufhet borta, men det hade kommit något själfmedvetet, värdigt i sättet, som gaf henne en anstrykning af förnämhet. Figuren hade blifvit fast och fyllig, öfverarmarna och axlarnas rundning var plastiskt skönt och ögonen föreföllo mörkare, genom det rika själslif de återspeglade.

Blodet steg honom ända upp i tinningarna. I detta ögonblick blef hon ännu en gång den kvinna han åträdde med själ och sinnen.

Thomas satt inne i sängkammaren och grät. Väderkvarnen hade varit så godt som färdig, och så hade fadern kommit och med ett enda tag strukit alltsammans i golfvet.

Ragnhild var i köket med uppkaflade ärmor och uppskörtad klädning och försökte göra sig utseende af att ha mycket att sköta.

»Kommer du inte in snart?» frågade Bernt oupphörligt, men hon undskyllde sig med att hon inte hade tid.

Hans kärvänliga utseende skrämde henne mera än hans vrede.

Serra hade gått ut, med pälsmössa öfver öronen och den skinnbrämade rockkragen uppslagen, och hon förstod att det skulle dröja innan han kom igen. Han hade en gång sagt att intet annat än kroppsrörelse kunde bringa hans sinne i jämvikt.

»Gråt inte längre, pojke,» sade Bernt, som gick fram och åter i rummen och lyfte på böcker, noter och småting, som gömde sig något därunder. »Du skall få en riktig väderkvarn när jag härnäst kommer från staden.»

Gossen såg upp med en viss misstro. »Hur pass stor?»

»Dubbelt så stor som den strunten du höll på med.»

En snyftning pressade sig fram ur barnets bröst. För honom stod lekverket ännu som ett hägrande luftslott, med alla framtidsmöjligheter,

och det gjorde ondt att någon betviflade dess värde.

»Här har du en slant så länge.»

I likhet med alla barn, var Thomas förtjust i pengar, och hans ansikte ljusnade betydligt. En hel enkrona! Skulle han lägga den i sparbössan, eller? En mängd planer dök upp i det lilla hufvudet.

»Låt oss språkas vid. Hur har ni haft det medan jag varit borta?»

»Bra! Jag har åkt på skidor, och nu kan jag både hoppa och ta språng — pappa skall få se!»

All sorg var glömd. Barnaansiktet strålade af fröjd.

»Hvem har varit med dig?»

»Andreas, förstås.»

»Inte mamma? Har inte hon varit med?»

»Inte se'n det blef kallt.»

»Hvad har hon gjort, då?»

»Hon har sytt jacka och byxor åt mig och lappat pappas skjortor och . . .»

»Hennes sybord står inte kvar härinne.»

»Nej, det hjälpte jag henne att flytta ut i för-maket en kväll, då farbror Serra spelade.»

»Farbror? Jaså! Hvarför håller han inte till uppe hos sig?»

»Pappa skulle bara känna huru kallt där är, och så kan ju inte mamma höra när han spelar.»

»Liksom det vore nödvändigt? Brukar han sitta här om förmiddagarna?»

»Om förmiddagarna? Det vet jag inte — då är jag mest ute med Andreas.»

»När läser du då?»

»Mamma läser aftonbön med mig hvar kväll.»

»Läxor, menar jag.»

Gossen dröjde med svaret, liksom för att tänka efter.

»Mamma har inte tid alltid, och då får jag rita i stället — det är mycket roligare.»

»Nå, du hälsar väl på uppe hos farbror Serra också, i mammas sällskap?»

»Nej.»

»Jaså, du är inte med!»

Gossen såg forskande på fadern. Han begrep ingenting, men det var något i tonfallet och blicken som skrämde honom.

»Du går väl till sängs i god tid om kvällarna!»

»Nej — Jag får sitta uppe tills mamma lägger sig — hon tycker det är så ensamt, säger hon.»

Bernt böjde sig ned och kysste gossen och denne smålog emot honom med en hemlig undran öfver hvad han sagt som kunnat göra fadern så glad och belåten.

*

»Kom och sätt dig hos mig här i soffan,» sade Bernt och drog Ragnhild till sig, då hon gick förbi.

Hans ögon glimmade mörka och på samma gång beslöjade, ansiktsfärgen var förhöjd och händerna skälfdde.

Hon gaf honom en hastig, pröfvande blick och slet sig lös.

»Vi äro för gamla för kärlekspjoller.»

Stämman var skarp och hård.

»För gamla?»

»Det är dina egna ord!»

»Ragnhild!»

Han reste sig upp och försökte fånga henne, men hon gled undan.

»Du är kall som is. Hur har du blifvit sådan?»

»Ja, hur? Fråga dig själf.»

Hennes ansikte hade fått ett så gripande, smärtfyllt uttryck, som aftryckte sig det förflutnas historia i hvarje drag.

»Om intet allt varit som det bort emellan oss, kan det bli godt igen, bara du vill,» sade han bedjande.

Hon skakade på hufvudet.

»Jag skall glömma och förlåta, om du . . .»

Han närmade sig på nytt, men hon drog sig mot dörren, för att lättare komma undan.

»Förlåta? Tack! Det är skada, att jag inte kan vara lika ädelmodig.»

»Du har gått och inbillat dig, att jag tyckt om den ena eller andra; men det är misstag allsammans,» sade han öfvertalande. »Herre Gud, lite kurtis, kanske, men i grunden har jag aldrig

älskat någon annan än dig. Och hvad Alma angår . . .»

»Tala inte om det. Det är mig alldeles likgiltigt.»

»Likgiltigt! Hvad är då i vägen?»

Han stod och stirrade på henne, utan att begripa.

»Jag skall stanna hemma nu, och du skall få se att jag är lika kär som någonsin.»

Hon stod kall och stel, med ett hårdt drag kring munnen.

»Å, jag förstår,» sade han och knöt händerna i raseri. »Du har förgapat dig i puckelryggen.»

»Puckelryggen,» det ordet brände som rödglödadt järn och fångade hela hennes uppmärksamhet.

»Jag ville inte tro det, fast jag borde förstått,» återtog han. »Du har verkligen god smak — först Maths och så . . .»

Han skrattade, och hon ryste ända in i själen.

»Försvara dig om du kan. Har du inte själf talat om det Maths gjorde dig sin kärleksförklaring, och hur väl var det inte sedan mellan er. Moster Beata har berättat hur han följde dig hem om kvällarna, när du bodde hos henne, och stod och pratade utanför? Hvad för säkerhet har jag, att han inte följde med in?»

Hon höll sig för god att svara, bara såg på honom och arbetade med fingrarna, så att det knakade i lederna.

»Har du ingenting att säga?»

»Nej.»

»Nå, om det också inte var något med Maths — det påstår jag inte — så lär du väl inte neka nu.»

»Till hvad?» frågade hon stolt.

»Att du är kär i puckelryggen.»

»Kalla honom inte så.»

»Du gör undanflykter, men jag skall leta fram sanningen.»

»Det står i din makt att aflägsna honom härifrån, hvad stund du vill.»

»Ja, det vore ju bekvämt att få hela saken öfverskyld — nej, stanna skall han, men . . .»

Ett elakt leende fullbordade meningen, och Ragnhild tyckte att hon skulle kväfväs, om hon inte fick frisk luft.

»Hvart går du?» ropade han och sprang efter henne, då hon tog fram kappa och sälskinns-mössa.

»Ut och går — bara här utanför.»

»För att träffa honom.»

»Han gick upp till sig helt nyss.»

»Du tycks ha reda på allt hvad han gör.»

»Låt mig komma ut,» bad hon då han stängde vägen.

»Jag kan ju ta Thomas med mig. Om du inte tror mig, har du väl ändå så pass god tanke om mig, att jag inte gör eller säger något orätt i barnets närvaro.»

»Jag går med själf!»

Vrede och förtviflan stredo inom henne; men hon sväljde tårarna och gick bredvid honom neråt landsvägen. Så småningom drogo sig hennes läppar till ett bittert leende. Saken hade också sin löjliga sida.

»Berätta nu alltsammans,» bad han inställsamt.

»Hvad har han sagt?»

»Sagt?» repeterade hon och såg honom frimodigt i ansiktet. »Det finns rättskaffens, hederliga män, som anse en kvinnas heder helig. Har du inte kunnat tänka dig det — om du också...»

Hon bet sig i läpparna, för att inte fortsätta.

»Ser du, jag tror inte det är något förhållande mellan er,» återtog han undfallande, »men ni sympatisera, du tycker om hans musik och småningom...»

Hon gick och stirrade ned på den hårdfrusna marken. Från Serras fönster, i öfvervåningen, strömmade ljusskenet ut med skarpt begränsade strålar. Vid Bernts sista ord såg hon dit upp och fick något varmt, vekt i blicken.

»Så småningom,» återtog han, »har du lärt dig att hålla af honom.»

»Är det något orätt i det — eller något man befaller öfver.»

»Så, nu har jag dig fast — du erkänner således,» sade han och grep henne hårdt om armen.

»Att jag håller af honom — ja!»

»Och det vågar du säga mig midt i ansiktet!»

»Var det inte det du ville veta?»

Hon blef häftig, och ögonen flammade.

»Du tog honom i huset mot min vilja, du bad mig göra allt för hans trefnad, du lämnade oss ensamma, medan du skötte dina nöjen och mutade ditt samvete med, att jag hade honom och hans musik att trösta mig med. Kunde du då tänka dig, att vi skulle lefva som fiender eller helt och hållet afstängda från hvarandra?»

»Jag trodde på dig.»

Hon sänkte blicken.

»Det kan du göra ännu,» svarade hon, men rösten var osäker.

De hade kommit nära forsen och dånet därifrån verkade skrämmande på hennes öfverretade nerver.

Spången, öfver hvilken vattnet ständigt yrde, var belagd med ett tjockt, ojämt istäcke, och stora, blåhvita ispiggar hängde franslikt ner därifrån och från klippblocken rundt om.

Hon stannade ett ögonblick betagen af skönheten i sceneriet. Så kom hon att tänka på våren och på att Serra lofvat spela för henne här, och med detsamma öfverrumplades hon af en så våldsam smärta att det blef till en fysisk plåga. Då, om ej förr, skulle han resa. De skulle skiljas, i alla fall, och . . .»

»Hvad är det?» frågade Bernt, som såg henne blekna.

»Låt honom fara nu — i morgon redan!» sade hon ångestfullt. Hon hade en bön om hjälp på läpparna. En ögonblicklig längtan att kasta sig i mannens famn och bedja om stöd och skydd, men en blick på hans ansikte kom orden att dö på hennes läppar — han skulle ej förstå.

»Han har hyrt rum för hela vintern,» svarade han kallt. »Det är jag som bestämmer, när han far. Jag vill se er tillsammans först.»

*

»Kommer pappa med och ser mig åka skidor?» frågade Thomas, som kom i pälsmössa, lappskor och skinnbrämad jacka.

Ragnhilds sybord stod på sin förra plats, och Bernt satt midt emot henne, medan hon sydde och ryckte af tråden gång på gång, eller ej fick in den i nålen.

Hennes kinder voro rödflammiga och hon var så nervös att hon ej visste hvad hon gjorde.

Så satt han midt emot henne dagarna igenom, eller följde henne i hälarna, hvart hon gick, tills hon trodde sig skola bli rent tokig.

»Går du med, Ragnhild?»

»Naturligtvis!»

Hon reste sig och slängde undan sömmen.

»Det är tjugu grader,» sade Thomas lillgammalt, »och alldeles för kallt för ett fruntimmer.»

I öfvervåningen hördes Serra gå fram och åter, som han tagit sig till på sista tiden.

»Du kan ju stanna inne, om du vill,» sade Bernt betänksamt. »Jag blir inte länge ute.»

Hon satte sig, och han böjde sig ned och gaf henne en lång kyss.

Hennes kinder blefvo blodröda, och när han gått, gned hon sig upprepade gånger om läpparna.

I hennes ansikte hade kommit ett styggt, fult uttryck. Så rätade hon upp sig och drog ett djupt andetag af glädje öfver att vara fri, om också blott för några minuter. Hon gick fram till fönstret och såg ut. Där gingo de verkligen, Björn i spetsen och Bernt med Thomas vid handen. Hon visste knappt om hon skulle tro sina egna ögon.

Stegen däruppe hade afstannat, nu hördes de åter, dörren öppnades och Serra kom utför trappan.

Hon hade längtat i dagar och nätter efter ett enda ord, ett vänligt leende, en handtryckning, som kunde ge henne kraft att bära lifvet, och utan betänkande gick hon till dörren och öppnade den på glänt, just som han skulle gå förbi.

Båda voro allt för upprörda att kunna tala. De stodo hand i hand och sågo oafvändt på hvarandra, medan smärtan kom ögonen att tåras och läpparna att skälftva. Hon hämtade sig först.

»Tack! Det skall bli bättre nu, tror jag,» sade hon med ett småleende, som skar honom i hjärtat. »Jag har varit så stygg och bitter — om man bara kunde vara god och barmhärtig.»

»På jorden skapa vi människor himmel eller helvete åt hvarandra.»

»Hvarför skall det vara allra svårast att förlåta sina närmaste?» frågade hon sorgset.

»Därför att deras fel bereda oss det största lidandet och sårar vår egenkärlek. Vill ni att jag spelar för er i afton? Kan det vara någon tröst?»

»Nej.»

Plötsligt ryckte hon till, drog sig tillbaka och stängde dörren.

Det var Thomas som kom springande och stampade snön af fötterna.

Vestibulen var alldeles mörk, och då gossen gick in, passade Serra på och smög sig uppför trappan.

»Hvad vill du?» frågade Ragnhild skarpt.

»Pappa glömde sitt cigarrmunstycke och bad mig hämta det.»

»Hälsa pappa så mycket ifrån mig — här är det.»

»Är mamma ond?»

»Nej — och minst på dig, stackars barn!»

Bernt kom strax därefter och såg sig misstroget omkring. »Kan du svära på att han inte varit härinne?»

»Hvem? Thomas?»

»Gör dig inte enfaldig. Eller har du varit uppe hos honom, kanske?»

»Berättade inte Thomas utförligt allt du ville veta — duger han inte till spion på sin mor?»

»Ragnhild! Jag blir tokig af det här. Jag älskar dig så gränslöst — så utan all besinning.»

»Älskar?!» svarade hon föraktligt. »Du tror att en annan tagit upp hvad du kastat bort, och därför har det fått värde.»

*

Ragnhild satt framför sitt skrifbord, med kassakladden framför sig. En del specerier och diverse hade måst skickas efter i närmaste landthandel, och hon höll på att specificera de olika posterna.

Bernt gick fram och åter och betraktade henne miststroget.

»Hvad skrifver du på den där lilla lappen?» frågade han och stannade i sin vandring.

Hon räckte fram den, med ett hånfullt leende.

»Inte den! Den du smusslade under portföljen.»

»Se själf efter!»

Hon reste sig för att bereda honom plats, men han drog sig tillbaka.

»Nu vill jag att du ser igenom portfölj, lådor och alltsammans,» sade hon häftigt. »Jag står inte ut med det här.»

»Hvem af oss tror du lider mest?»

»Här är nycklarna. Du kan ju låsa in både bläck och papper. Jag behöfver det inte.»

»Du har blifvit så häftig, att man inte kan tala vid dig.»

Hon visste att han hade rätt. Hon var så utom sig, så öfverretad, att hon inte tålde sig själf.

»Jag går ut i köket och styr med middagen, passa nu på medan jag är borta — byrånycklen sitter i.»

Hon hade öfverraskat honom en gång då han rörde i hennes lådor, oakadt hon hade nycklarna i klädningsfickan, och hon anade, att hon ej var utom dörren, förr än han började leta i hennes kläder och tillhörigheter i hopp att finna en breflapp eller annat misstänkt.

Hon gick, och han stod kvar med örat till nyckelhålet för att försäkra sig om, att hon tog raka vägen och inte träffade någon i vestibulen.

Köket var hennes enda tillflykt och där uppehöll hon sig alltmera. Bara att se Malins gamla trofasta ansikte, var tröst och hjälp, och mången gång var hon nära att kasta sig i hennes armar för att lätta sitt hjärta. Endast fruktan att ej heller här blifva förstådd, höll henne tillbaka.

Nu tänkte hon ej på att gå till föräldrarna med sin sorg, utan gladde sig öfver att de voro så långt borta och aldrig behöfde veta något om hennes yttre och inre lif.

Hon tänkte på dem mer än någonsin; men det ökade endast hennes lidande, ty hon tyckte sig ha förverkat deras kärlek och aldrig mer kunna se dem i ögonen.

Bernt hotade allt oftare att skrifva till dem, då han såg att det ej fanns något, som gaf honom större öfvertag; men antingen fruktade han, att de

skulle hålla med dottern, eller visste han ej rätt hvad han skulle säga, och lät det vara. Det var godt ha något att skrämma henne med.

Hon hade från barndomen insupit fruktan för synden, och som synd räknade hon ej endast ord och handling, utan tanke och känsla, och tvingade också själfbevarelseinstinkten henne att försvara sig med lögn, då Bernt kom med sina frågor, måste hon erkänna för sig själf, att den kärlek, hon en gång framför altaret svurit att ägna honom lifvet igenom, öfverflyttats på en annan.

Hon grubblade öfver hur det tillgätt, hur det var möjligt. Hon smädade och anklagade sig själf, men det var så och kunde ej blifva annorlunda.

Att hon var hafvande, stängde alla möjligheter. Hon hade plikter mot den väntade, och bandet som knöt henne till mannen hade blifvit så mycket fastare.

Rundt om henne var mörker och räddningen därur bittrare än allt annat. — Serra skulle bort — hon måste skaffa sig tillfälle att tala med honom därom.

Det var middagstid, och hon kom in röd och varm för att byta om klädning.

»Du måtte väl gå an som du är,» sade Bernt vresigt.

»Jag klär ju alltid om mig till middagen.»

»Gjorde du det förra vintern? Den blå är i alla fall för god.»

Hon såg på hans flottiga, nötta skinnjacka, som han envisades att bära, ehuru den var för

trång och pälsbrämet för länge sedan borta. Denna samma jacka hade han burit på fjällvandringen, då hon ej kunnat taga sina ögon från hans manligt vackra gestalt. Han, hon själf, allt var lika förändradt som dräkten!

»Du tänker väl inte sitta vid bordet så där?» sade hon, med en känsla af leda.

»Jag har ingen att göra mig till för.»

»I den här kostymen går jag inte in, så pass håller jag på min värdighet, men jag kan äta i köket.»

»Då skulle jag gå miste om nöjet att se dig tillsammans med — din vän.»

»Hvad vill du att jag skall ta på mig då?»

»Den bruna, som du fick i fjol.»

Den var inte stort bättre än den hon bar, men det gjorde detsamma. Hon ångrade redan att hon inte gått in som hon var.

»Nå, är den inte god nog?»

»Jo, bevars — men . . . Den är på vinden.»

Hon gaf honom en skarp blick, och han vände sig bort.

»Får jag gå efter den?»

Hon kastade en stor schal öfver axlarna och grep efter lampan.

»Jag skall lysa dig.»

»Tack? Den hänger annars i högra vindskontoret. Kanske kan det skada mig att gå i trapporna?»

Han förstod ironien i hennes ord och gick utan att svara; men när han kom igen med kläd-

ningen, stod hon redan iklädd den blå och gick honom trotsigt till mötes.

»Jag skall ta den där i morgon — nu är den för kall. Tack för besväret!»

Hon hade hela sin garderob, linne och mycket annat, på vänden, men gick aldrig dit upp utan honom. Hon hade gjort det en gång, och han hade hållit henne vaken hela natten med tvifvel och frågor.

Hon hade inte träffat Serra och behöft ljuga, men visste med sig att hon gått upp i den förhoppning att få se en skymt af honom eller växla några ord, och kände sig skyldig.

Medvetandet att han bodde under samma tak som hon, gjorde henne lycklig, och när han ej spelade, lyssnade hon efter ljudet af hans ojämna, litet släpande steg, som hade det varit musik, det också.

När hon vaknade på morgonen, gladde hon sig öfver att hon skulle träffa honom till midnatten — om ej förr — och när den var öfver räknade hon timmarna till aftonmåltiden, då hon skulle se honom på nytt — och dock var hvarje sammanträffande en ny pina.

»Hvarför kommer inte herrn ner om förmiddagarna nu mera?» frågade Bernt, då Serra kom in.

»Jag komponerar inte, och när jag inte kan arbeta är jag så otreflig för mig själf och andra, att jag helst håller mig undan. För öfrigt gör jag intet annat än fryser.»

»Här nere är varmare. Var så god och anse sig fullkomligt hemmastadd.»

»Tack!»

Han såg blek, tärd och sjuk ut. Dessa få dagar hade gjort honom gammal, och Bernt tänkte, hvad han tänkt många gånger förut, att det var rent omöjligt att Ragnhild kunde intressera sig för en så obetydlig människa.

»Min hustru skall hålla er sällskap. Hon har godt om tid,» sade han förekommande.

Serra svarade ej.

Ragnhild kom i detsamma med matbud, och han slöt ögonen för att dölja, hur det glimmade till i dem.

Hon såg ej upp, ty hon visste att Bernt iakttog hvarje hennes blick och rörelse.

Hon hade sin plats vid bordet midt emot honom och började servera soppan. När hon räckte Serra tallriken, darrade handen så att hon spillde bredvid.

»Du tänker inte på hvad du gör, min ängel,» sade Bernt spetsigt.

Hon blef blossande röd.

»Nå, Thomas, har du varit ute på skidor i dag?» frågade Serra, för att säga något.

Han satt alltid med en känsla af att han borde hjälpa Ragnhild genom att hitta på samtalsämnen, men orden fastnade på tungan, och hjärnan kändes så tom, som hade den aldrig rymt några tankar.

»Nej, det är ju snöyra.»

Både Ragnhild och Serra sågo upp. Först nu märkte de, att snön hvirflade mot fönster-rutorna och blåsten svepte om knutarna.

Det drog ett djupt, vemodigt leende öfver hennes läppar.

»Hvad skrattar du åt?» frågade Bernt skarpt.

Hon visste själf knappast af det lilla leendet, eller hade glömt sin egen tanke.

»Åt ingenting.»

Bernt vred sig otåligt på stolen.

»Sitt stilla med benen, pojke,» sade han och böjde sig ned för att titta under bordet.

»Jag rör mig inte,» svarade Thomas förnärnad.

»Jaså — jag tyckte. Det är mycket jag inte får se eller veta.»

Det blef en tryckande tystnad, som gossen afbröt.

»Hvarför spelar inte farbror nu mera?»

»Ja, det har jag också undrat på,» inföll Bernt.

»Jag trodde inte att det roade herr Ögård.»

»Jag är inte van vid, att det tas hänsyn till mina tycken, men det skulle vara mig mycket kärt. Jag har just tänkt be om litet musik -- i kväll kanske?»

Serra satt tveksam.

»Gärna.»

Han hade tyckt sig läsa i Ragnhilds ansikte att han skulle svara ja.

»Jag vill inte att någonting i huset skall förändras, därför att jag är hemma,» återtog Bernt.

»Mamma skall sjunga också,» ropade Thomas.
»Det har hon inte gjort sedan pappa kom hem.»

»Det var roligt jag också fick veta att du sjunger, Ragnhild. Du är inte, tyvärr, mycket meddelsam. Kanske sjunger herrskapet duetter?»

»Jag har tyvärr ingen röst.»

»Det var skada, det är mycket som kan tolkas i toner.»

»Kan det här vädret lägga hinder i vägen för — för en resa?» frågade Serra, som blifvit ännu blekare än han var.

»Jag vill inte råda någon att ge sig ut, som inte är en riktig karl. För min del tycker jag just om sådant här väder och funderar på en liten tripp.»

Han spände ögonen i Ragnhild, men hon förändrade ej en min, hörde ej ens hvad han sade. Alla hennes tankar hängde fast vid hvad Serra sagt. Skulle de skiljas redan nu? Utan afsked, kanske?

»Hvad säger du om det, Ragnhild?»

»Hvilket?» Hon fick knappast fram ordet.

»Att jag ämnar fara bort.»

»Du? Det gör du inte!»

»Jag förstår — du vet att motstånd eggas.»

»Vädret är för styggt.»

Hon visste, att hon borde bedja honom stanna, men det var henne omöjligt. Blotta tanken på att han kunde resa bort, gjorde henne öfverlycklig.

»Vi få se — det beror på hvad posten för med sig.»

Han tappade servetten för tredje gången och hämtade upp den under bordet.

»I morgon byta vi plats, Thomas,» sade Ragnhild och steg upp. »Jag sitter hädanefter mellan pappa och dig...»

Hon var blek af vrede, och ögonen gnistrade. Sådan hade Bernt aldrig sett henne.

*

Posten kom under vintern endast en gång i veckan, och ehuru Ragnhild högst sällan fick något bref — fadern var sjuklig och låg mest till sängs, modern hade fått gikt i händerna, och syskonen voro spridda hit och dit samt hade fått nya intressen — var det en omväxling i det enformiga att, medan postiljonen trakterades med kaffe, uppsnappa ett och annat nytt från grannsocknarna och sedan genom länsstidningen få någon gemenskap med den öfriga världen.

Serra hade en stor korrespondens. Ragnhild hade gladt sig åt de olika poststämplarna, och han hade beskrifvit hvarje plats så noga, att hon nästan tyckt sig ha sett den i verkligheten.

Bernt fick äfven en hel del bref, vanligen med simpla och otydliga utanskrifter. Att de ej innehöllo glädjande underrättelser, kunde hon se af den otålighet, hvarmed han slängde dem ifrån sig.

Att hans affärsställning var invecklad och att det oftast var krafmbref, det kunde hon förstå, helst hon en gång uppsnappat en papperslapp, där han hotades med stämning, om han inte betalade inom uppgifven tid.

Hon hade inte sofvit ordentligt de senaste nätterna och var så trött, att hon somnade inne i förmakssoffan, där hon lutat sig efter maten, medan Thomas pluggade på andra budet och Bernt snarkade inne i sängkammaren, trygg öfver att ha gossen som väktare.

Hon hörde hvarken att postbudet kom eller att Malin gick in till Bernt med hans bref för att väcka, som han befallt, i händelse det var något, som ögonblickligen skulle besvaras.

»Ragnhild! Vakna!»

Han stod bredvid henne med ett bref i handen. Ansiktet var askgrått och stämman darrade.

Hon reste sig hastigt.

»Gå ut i köket så länge, Thomas,» bad hon ängsligt. Hennes hjärta sammanpressades af fruktan, och ett virrvarr af tankar kretsade i hennes hjärna.

Hade Bernt skrivit till föräldrarna? Var detta deras svar?

»Jag är lagsökt,» framstammade han. »Om jag inte betalar, tages så godt som hela lösöreboet i mät — vi äro ruinerade.»

Hon drog en suck af lättnad. I detta ögonblick kunde hon ej göra sig någon föreställning om olyckans vidd och betydelse. Hennes enda

tanke var glädje öfver, att det icke var något värre.

När hon såg hans förtviflan, greps hon af medlidande.

»Stackars Bernt! Försök att fatta mod. Hvad gör det egentligen, om vi bli fattiga? Kanske bli vi då lyckligare.»

Så hopplost som allt syntes henne, föreföll en materiel olycka, som kunde medföra förändring, nästan som en välsignelse.

»Du vet inte hvad du säger. Du har inte pröfvat på fattigdomen.»

Han höll på att förlora tålamodet, men behärskade sig.

»Du, Ragnhild, kan rädda mig!»

»Jag?!»

Hon såg upp med förskräckelse målad i hvarje drag.

Hvad ämnade han föreslå?

»Jag behöfver en borgensman — ett riktigt godt namn.»

Hon tordes icke fråga.

»Maths är rika karlen, han.»

Maths?! Hon andades lättare.

»Vill du skrifva och be om hans namn?»

»Du har själf sagt, att han aldrig går i borgen.»

»Det han nekar alla andra, gör han för din skull.»

»Jag kan inte. Tycker du inte själf att det vore simpelt?»

»Du får inte säga nej — det är vår enda räddning, och jag skall bli dig så tacksam. Du skall inte göra det för intet.»

»Hvad tror du om mig?» frågade hon dämpadt.

»Ragnhild, kära, snälla, sätt dig och skrif.»

»Skrif själf och gör reda för din ställning, det är hederligare. Jag kan inte ockra på hans tillgifvenhet.»

»Det här skall du komma att ångra — akta dig!»

»Hvarför reser du inte och talar vid honom?»

»För att du skall få vara ensam med din älskare? Det är dig värdigt att göra ett sådant förslag!»

Hans skratt lät skärande hemskt.

»Jag trodde,» svarade hon med tillkämpadt lugn, »att saken var så allvarsam, att vi skulle hålla oss ensamt till den. Har jag någonsin vårdslösat dina intressen? Och dina bekymmer — om inte annat — tänker jag blir gemensam egendom.»

»Postbudet frågar om brevet är färdigt?» sade Malin och gläntade på dörren.

»Om ett ögonblick. Nå, Ragnhild! Vill du hellre, att jag ber honom där uppe om hans namn?»

»Det gör du inte.»

»Jo, min själ — det generar mig inte det minsta.»

»Om du inte vill fara till Maths, kan du väl bedja honom komma hit.»

»Han kommer inte, om jag ber.»

»Om han kommer? Talar du då själf vid honom?»

»Visst fan talar jag — det lär inte kunna undgås.»

Hon satte sig ned och skref.

»Herr Höök!

Min man önskar tala vid er. Vill ni komma hit så fort som möjligt.

Ragnhild.»

Han stod och läste öfver hennes axel.

»Det var just inte väl valda eller många ord.»

»Budet väntar — jag tänker det är nog.»

*

Bernt hade blifvit vid ypperligt lynne och tycktes ha glömt alla bekymmer.

»Nu ska vi ha oss en festlig kväll,» sade han och ordnade med buteljer och glas ute i matsalen.

»Spring du, Thomas, och bed herr Serra komma ner. Tänd några ljus i kronorna också, Ragnhild, det är så sällan vi unna oss någon liten rolighet.»

När hon sträckte sig upp för att tända ljusen, syntes det att hon lagt ut öfver höfterna och blifvit fylligare.

Figuren hade aldrig varit vackrare, men ansiktet var så blekt och allvarligt, att det gjorde honom ondt.

»Nu skall du inte vara ledsen längre,» sade han muntert, »sätt gärna upp den där likbjudarminen för Maths, men inte nu.»

Serra kom ner med Thomas vid handen, och Ragnhild såg vid första ögonblicket, att fiollådan ej var med.

Ett leende af förståelse gled öfver hennes läppar.

»Nu ska vi ha oss ett glas först och värma oss med, innan musiken börjar. Jag har tagit fram portvin för din skull, gumman min. Hvad önskar ni, herr Serra? Konjak eller whisky?»

»Jag förtär aldrig spirituosa.»

»Så! Nå, vin då?»

»Ja, tack!»

»Inte för att skryta, men det är prima vara.»

Serra läppjade på glaset och hade svårt att bibehålla kontenansen.

Ragnhild såg det och tänkte på det vin han bjudit henne, då hon var uppe på hans rum och hörde honom spela.

Det var ett lyckligt minne, och hennes ansikte fick ett vackert uttryck.

»Klinga nu med herr Serra, Ragnhild, och tacka för allt nöje han beredt oss — dig i synnerhet — med sin musik. Vi ska ha många trefliga stunder tillsammans. Vintern är lång.»

Ragnhild och Serra klingade med hvarandra, utan att se upp.

»Låt oss nu också skåla, min unge,» sade Bernt i det han slog armen om Ragnhilds lif och tryckte henne intill sig.

Hon blef brännande röd och måste använda hela sin viljekraft för att inte slita sig lös.

Serra hade bleknat och fått samma lidelsefulla uttryck i ögonen, som ibland då han spelade.

»Nå, hvar har ni fiolen nu?» frågade Bernt och klappade honom beskyddande på axeln.

»Uppe hos mig,» svarade han kort och drog sig undan.

»Thomas kan ju springa efter den.»

»Min fiol» — det var ett egendomligt leende som åtföljde orden — »har ännu aldrig varit i en annans händer.»

»Är den så dyrbar?»

»Ja — för mig.»

»Vill ni då inte vara god hämta den själf?»

»En sträng har sprungit.» Han rodnade öfver osanningen. »Jag får hålla mig till pianot.»

»Det var just fiolen jag gladt mig åt att få höra på nära håll.»

»Jag beklagar, men det är omöjligt i afton. Jag är inte disponerad.»

Han satte sig motvilligt till pianot, utan att veta hvad han skulle spela. Aldrig hade han känt något liknande.

Bernt stod i dörren och väntade.

»Är det något särskildt herr Ögård önskar höra?»

»Jag känner ju inte till repertoaren, men sorgliga saker tycker jag, uppriktigt sagdt, inte om.»

Ragnhild gick fram till fönstret för att släppa ner rullgardinen.

»Låt det vara,» sade han och hejdade henne — »och var tyst nu.»

Hon satte sig i hörnsoffan med sitt arbete och blef allt ängsligare vid att se Serras tvekan.

Han hade en gång sagt, att han aldrig kunde spela för någon, som var honom osympatisk, och hon anade hvad han kände.

»En marsch eller vals skulle min man tycka om,» sade hon skyggt.

Serra kände sig på en gång lättare om hjärtat och lät soldatmarschen ur Faust brusa genom rummet med en kraft och kläm, som Bernt förstod att uppskatta.

»Det där är i min väg,» sade han belåtet. »Jag har varit god sångare i mina dagar. Ja, det minns du, Ragnhild, sedan jag friade till dig. Och ännu ibland, när jag blir litet glad.»

Det hade funnits en tid, då hans visor och dryckessånger, sjungna med stark, oböjlig röst, ägt förmåga att tjusa henne, och hon rodnade vid minnet däraf.

»Kommer du ihåg?» frågade han och hviskade fortsättningen i hennes öra.

Det var ett rent intet han hade att säga, och hon förstod att det var för att plåga Serra, han

velat göra sig viktig; men det förfärliga uti att hon kände vämjelse och fasa för själfva minnet af det som en gång utgjort hennes lycka, grep henne, som aldrig förr.

»Herrn skulle ha sett henne för tio år sedan! Vi voro något till kära du, Ragnhild — och ännu — Jag har något särskildt att tacka min hustru för i dag och vill gärna dricka ett glas på det. Sitt stilla! Jag skall gå efter bricken.»

Ragnhild och Serra utbytte en blick. Det var tusende saker de hade att säga hvarandra, men endast ögonen talade sitt sorgsna, stumma språk.

»Drick nu, Ragnhild! Minns du hos Kronmarks? Jag fick skicka efter en hel vinkaraff åt dig. Ha, ha, ha!»

»Men, Bernt!»

»Gör dig inte till. Du är minsann ingen kostföraktare. — Tack för i dag!»

Han böjde sig ned och pressade läpparna lidelsefullt emot hennes.

Tårar af vrede och blygsel stego henne i ögonen, men hon rörde ej en muskel.

»Om ett par dagar — kanske förr — skall herrn få se en af min hustrus många beundrare — en riktig adonis — hon väljer alltid sina tillbedjare med smak.»

»Herr Höök är för god att gyckla med, och han kommer för att göra oss en så stor tjänst, att»
... hennes stämma skälfdde af vrede.

»Jag säger ju ingenting ondt om honom, att han inte är vacker det rår han inte för, och han har minsann fått en fru, som inte skäms för sig. Herrn skulle också skaffa sig en hustru. Minns du vår smekmånad, Ragnhild? Ingen tanke på att det var vinter! Vi hade det minsann hett nog. Ha, ha, ha!»

Han gick ut med brickan samt passade på och tog sig ett glas på egen hand.

Ragnhild sydde. Hon vågade ej se Serra i ögonen.

»Spela valsen,» bad hon, och han spelade mekaniskt, utan tanke på hvad han gjorde.

Det hade blifvit alldeles tyst i matsalen.

»Thomas!» ropade hon, »kom och tag upp min trådrulle.»

Gossen hade setat vid ett bord därute och sett på bilderböcker, som Serra efterskrifvit och postbudet medfört.

Då hon ej fick något svar, förstod hon genast att Bernt gått och tagit gossen med, för att sätta henne i tillfälle att begå någon oförsiktighet och ge hugg på sig.

Serra såg sig om och lät händerna sjunka.

»Nå, herr Ögård, hvad tycker ni?» frågade han utåt matsalen.

Intet svar.

»Är han utgången?» hviskade han.

»Spela, spela!» bad hon, och Faustvalsen hvirflade på nytt fram under hans händer.

Hon tryckte sig så långt in i soffhörnet som möjligt, säker på att Bernt iakttog henne utifrån eller ännade öfverraska dem genom att plötsligt komma in från sängkammaren eller dörren till korridoren, som från ett bakhåll.

»Spela!» bad hon ännu en gång, då Serra trött och otålig lutade sig tillbaka.

Melodien blef vek och bedjande. Det var Siebels romans.

»Ragnhild! Jag kommer inte att se våren här.»

Hans stämma ljöd bruten och klanglös.

Han spelade fortfarande och hon låtsades sy, men tårar förblindade henne.

»Så fort snöyran lagt sig, far jag — är det inte också er önskan?»

»Jo.»

»Det måste ske! Om jag bara finge säga er ett ordentligt farväl.»

»Spela!» bad hon åter. Han hade glömt den sorgliga roll han hade att utföra.

»Det är mig så vämjeligt, så vidrigt,» sade han, »jag är ingen skurk och har, vid Gud, aldrig tänkt göra er för när — därtill är ni mig mycket för kär — men när man lefver i osund luft och blir misstänkt, vakna dåliga instinkter. Sedan är man inte herre öfver sig själf — och att se honom smeka er och förstå afsikten därmed! Jag föraktar mig själf för att jag inte redan är borta.»

Han spelade utan afbrott, liksom han talade, och lät soldatmarschen, valsen och scenen i Auer-

bachs källare fläta sig tillsammans i ett muntert potpourri.

»Kan ni inte möta mig ute — vid forsen?»

»Jag kan inte taga ett steg utan honom.»

»Har ni sett hur gammal jag blifvit?»

»Det blir bättre, när ni kommit härifrån. En man glömmet — och ni kommer ut i världen — men jag? Jag törs inte tänka på det.»

»Ragnhild!»

»Kom ihåg att han ser — kanske hör.»

Hon såg sig skyggt omkring och blef allt ängsligare, men matsalen var klart upplyst och dörren till sängkammaren stängd.

»Jag får aldrig igen min arbetsförmåga,» klagade han, »och hvad är lifvet då värdt? Just som jag kände förmåga att skapa evighetsverk, togs kraften ifrån mig. Det är lidande, om något på jorden är det.»

»Förlora inte hoppet — lifvet är långt, och tiden läker.»

»Tror ni att han reser — som han talade om?»

»Nej.»

»Det är musiken och ensamheten som fört oss så nära hvarandra, att det är värre än döden att skiljas åt och ...»

Sängkammardörren öppnades ljudlöst, och Ragnhild gaf Bernt en hastig, pröfvande blick.

I håret och på rockkragen lågo osmälta snöflingor, och den kalla luften strömmade ut från hans kläder.

»Herrn spelar lika oförtrutet som ett positiv.»

»Ja — det var ju meningen, men kanske herr Ögård fått nog nu?»

Han slog några skärande ackord och reste sig.

När Bernt strax därefter bjöd på ett glas vin, bad han om konjak. Han kände sig svag och matt som efter en lång sjukdom.

»Hvar är Thomas?» frågade Ragnhild.

»I sin bädd. När du glömmer dina skyldigheter, får jag söka uppfylla dem i ditt ställe.»

Hans goda lynne var borta, och en iskyla lade sig kring hennes hjärta.

Hon satt i ångest för att han skulle bedja henne sjunga, men det blef ej tal därom, och när hon blåste ut ljusen i kronorna, tackade hon Gud för att allt aflupit så pass lyckligt.

»Kommer du inte och lägger dig?» frågade Bernt otåligt.

»Jag måste stoppa ett par strumpor först.»

Hon skaffade sig alltid någon förevändning att stanna uppe, och när hon af hans djupa, lugna andhämtning hörde att han sof, kastade hon sig mer än en gång på soffan och smög först framåt morgonen — då hon fruktade han kunde vakna — till den gemensamma bädden.

»Lägg bort arbetet och kom hit.»

Han var till hälften afklädd och satt på sängkanten.

Hon vågade ej göra motstånd och reste sig med af ångest klappande hjärta.

»Du tror kanske inte att jag såg hvilka blickar ni tillkastade hvarandra?»

»Jag tordes inte se upp — *det* borde du ha märkt.»

»Jag hade mina ögon på er hvarenda minut och såg hur du ömsom rodnade och bleknade.»

»Kunde det inte ha varit därför, att jag visste att hur jag än bar mig åt, skulle du tyda det till det värsta. Hvarför för du oss tillsammans, på alla möjliga vis?»

Hennes stämman skalf af förtviflan.

»För att pina er.»

Hon såg upp i hans af smärta vanställda ansikte och fattades af medlidande.

»Men du pinar ju dig själf på samma gång?»

»Liksom jag inte visste det! Det är som om en djäfvul huserade inom mig och tvang mig till det. Hvad talade ni om medan jag stod därute i snön? Att det var kallt, kände jag inte. Det brände som eld inom mig.»

»Han spelade.»

»För att narra mig! Tror du inte jag förstod det? Hans läppar rörde sig. Hvad sade han?»

»Att han skall resa, så fort det blir möjligt.»

»Om han hade rent samvete stannade han.»

»Ingen man af heder kan finna sig i att bli så illa behandlad.»

»Han får inte fara ännu — jag vill ha visshet. Bad han inte också om att få träffa dig ensam för att säga farväl?»

Hon rodnade, och han såg det.

»Hvar? Hvar skall ni träffas?» frågade han utom sig.

»Träffas? Hur skulle det gå till?»

»Du grubblar på utväg — det visste jag.»

»Bernt, lugna dig, då — du skrämde mig. Försök att tro på mig. Jag är så gränslöst olycklig och *nu* borde du väl ändå skona mig.»

Han gaf henne en föraktfull blick. »*Nu?! Förstår du då inte...?*»

Hon såg undrande på honom.

Uppifrån trängde veka, smältande toner, som hon blott allt för väl kände.

»O, dröj kvar, tysta kväll, som mig så ljuft berusar, som mig så ljuft berusar. Dröj kvar, o dröj kvar, du tysta kväll.»

»Det är intet fel med fiolen nu, och disponerad är han också.»

Han skrattade hysteriskt.

»Han spelar helst när han är ensam.»

»Ja, du känner förstås alla hans vanor. Tyst! Hör hur han lockar! Han vill ha dig upp. Förstår du inte att han ber dig komma? Han tror att jag sofver. Skall du inte gå?»

Han stötte henne ifrån sig, så att hon måste fatta i sängstolpen för att inte falla.

»Har du aldrig varit där uppe? Svär att du inte varit det!»

Hans ansikte var vanställdt af sinnesrörelse, och hennes hjärta stod stilla af förfäran.

»Nå! Hvarför svär du inte?»

»Därför att jag aldrig, under hela min lefnad, behöft göra det för att bli trodd.»

»Undanflykter! Har du varit där?»

»Nej!»

»Aldrig?»

»Aldrig,» svarade hon modigare. Hon ljög för sin egen och hans skull — och — det är det första steget till ondt, eller godt, som är svårt att taga.

»Det tjänar till ingenting,» sade han mörkt.

»Om du svär och bedyrar aldrig så mycket, tror jag dig inte.»

*

Snöyran hade afstannat, det frös på. Snöplogar och snöskottare voro ute för att göra vägarna farbara för postbudet och de få resenärer, som vågade sig ut.

I ett af gästrummen på Åsen knastrade kolen i den rödglödgade kaminen, framför hvilken sängkläder och täcken uppvärmdes.

Bernt hade ingen ro och var än här uppe, än ute på trappan eller hos Ragnhild, som höll till i köket.

Hennes ögon voro rödkantade, med stora blå ringar under, och han vågade ej se henne i ansiktet. När han talade, låg det en afbön i själfva stämman.

»Tänk om han inte kommer?»

»Det gör han nog,» svarade hon och såg ut öfver dalen, där arbetare och dragare bildade svarta punkter mot den helhvita, skimrande snömassan.

En sådan syn hade mer än en gång gjort henne glad till sinnes. Nu ägnade hon den ej en tanke.

Hvarje nerv skälfdde vid minnet af den gångna natten och de marter hon utstått — ena stunden innesluten i ett brinnande famntag och den andra tillbakastött, hånad, skymfad.

Hon hade inte mer än en längtan nu. Den att Serra skulle resa.

»Vägarna äro knappast farbara förr än i morgon,» förklarade Bernt, men framåt aftonen hördes ljudet af dombjällror. En brädsläde hade stannat utanför trappan.

Bernt och Ragnhild sågo på hvarandra.

»Gå ut och möt honom, är du snäll,» bad han.

Maths körde själf; han hade kastat tömmarna till Andreas och stod böjd öfver släden. När han vände sig om och gick uppför trappan, såg Ragnhild att han bar något, som liknade ett klädbylte.

Hans ögon lyste upp, när han fick se henne, men fingo med ens ett frågande, sorgset uttryck.

»Jag har något med mig,» sade han och började lösa upp byltet, »som jag inte kunde låta bli att visa er.»

Ett ljuslockigt silkeslent hår var det första hon såg, och därefter ett par klara vattenblå barnaögon.

Inom kort steg en rosenkindad femårig flicka fram ur pälsverk och schalar.

Hans ansikte strålade af lycka och stolthet. »Nå, hvad säger ni?» frågade han och sökte läsa svaret i hennes ögon.

»En sådan söt, präktig flicka! Om ni visste, hur glad jag är,» sade hon rörd och slöt den lilla i sina armar. »Jag har tänkt på er så många gånger.»

»Har ni? Tack! Är Bernt inte hemma?»

»Jo — men...»

Det kom ett ängsligt uttryck i hennes ögon.

»Oroa er inte,» sade han och fattade hennes händer. »Tack för att ni skref. Ni behöfver inte säga mycket — jag förstår ändå — och står det i människomakt att hjälpa.»

Hans blotta närvaro ingaf henne en känsla af trygghet.

Bernt kom in, och de forna vännerna utbytte en hälsning, hvilken de försökte göra så ogenerad och förtrolig, som möjligt. Alla försök att få ett samtal i gång misslyckades.

»Du har lagt på hullet, Bernt.»

»Jag har det — och du har magrat, tror jag.»

»Kanske, jag är ständigt i selen och för ett regelbundet lefnadssätt. Flickungen där, och hvad jag är skyldig henne, är mig aldrig ur tankarna.»

När han såg på eller talade om barnet, kom samma uttryck af godhet i hans ansikte.

»Nå, Elin, hvad tycker du om tant Ragnbild, som jag talat så mycket med dig om?» frågade Maths, då Bernt gick ut för att skaffa in toddyvirke.

Den lilla svarade med att smyga sig ännu djupare in i hennes famn.

»Hon är litet blyg nu, men det går öfver, och då pladdrar hon som en skatunge. Gör du inte, tösen min?»

Det var så vackert att se denne klumpige, tafatte mans kärlek, att Ragnhild greps däraf.

»Om ni visste, hvad jag längtat att se mitt barn i edra armar,» sade han varmt. »Det var mig omöjligt att fara hit och lämna henne hemma. Hon var så väl ombonad, och det är inte första gången hon och jag äro ute på färd. Det är roligt att vara ute med far! Hva?»

Lampskenet föll öfver hans af glädje och ömhet strålande ansikte. Han var inte vackrare än förr, men liksom förfinad och uttrycket ett annat.

Ju mera han såg på Ragnhild, dess allvar-sammare och fåordigare blef han.

På de åtta år han ej sett henne hade hon blifvit så förändrad, att han ej kunde annat än fråga sig hvad hon genomlevvat.

Han hade aldrig väntat att finna henne lycklig, men att se henne så nedböjd och förkrossad, var mer än han kunde bära.

»Har ni varit sjuk?» frågade han tveksamt.

»Nej!»

Hon rodnade ända upp till hårfästet, och tårarna kommo henne i ögonen.

»Lilla fru Ragnhild!»

Han satt och strök hennes tunna, afmagrade hand, och hon kände en plötslig önskan att vara

hans barn och kunna sluta sig till honom i fullt förtroende.

Så rätade hon upp sig och fick ett annat uttryck i ögonen. Också hon hade något att visa.

»Bernt,» ropade hon, utåt matsalen, »bed Thomas komma hit.»

»Han tycks vara allt ni kan önska,» sade Maths, då gossen hälsat.

»Ja — ännu så länge.»

Inte ens modersglädjen var oblandad. I bakgrunden låg alltid en lurande fruktan för att gossen skulle komma att likna far och farfar.

De båda barnen sågo till en början skyggt frågande på hvarandra; men försöken till ett närmande blefvo allt flera och djärfvare, och inom kort ljödo deras glada röster och skratt från matsalen, där Thomas förevisade sina skatter af hela och sönderbrutna leksaker, bilderböcker och ritningar med mera.

Allt emellanåt kom Elin inspringande för att visa fadern ett och annat, som väckt hennes förundran eller förtjusning, och alltid var han lika intresserad.

»*Et* barn är för litet,» tänkte Ragnhild, hvilkens öra smektes af glädjeutbrotten i rummet bredvid, »kanske blir det bättre när det blir *två*.»

Åsynen af Elins mjuka, ljusa gestalt väckte en liflig önskan inom henne, att det barn hon bar på skulle vara en flicka, som hon kunde ägna sig åt, rå om och få behålla. Behålla? Ja — tills en man tog henne bort och... »Bäst inte ha några

barn,» tänkte hon bittert. »Sin egen olycka måste man bära — men deras?»

Det ligger något i själfva atmosfären inom ett hem, som berättar om det är lyckligt eller ej, och Maths hade en bestämd känsla af att det var något vida mer än ekonomiska bekymmer, som här tryckte sinnena.

»Har ni inte varit på Backliden något sedan er mor var här?» frågade han, för att få veta åtminstone något om de gångna åren:

»Nej. Under turisttiden kommer jag inte ifrån och sedan är väglaget omöjligt. Bernt behöfver också hästarna för sina resor och — ni tycker väl det låter vidskepligt — när jag for hit — utför de här liderna — kände jag, att jag aldrig skulle färdas uppför dem igen.»

Han hade en mängd frågor på läpparna, men tordes ej komma fram med dem.

»Det syns på er, att ni är en lycklig människa,» sade hon sakta, »och det förtjänar ni att vara.»

»Ginge det oss efter förtjänst, fru Ragnhild, skulle vi få nöja oss med litet nog. Därför kan jag inte heller upphöra att förundra mig öfver att jag har det så bra. Alma är allt hvad jag kan önska, en riktig arbetsmyra, som håller hus och tjänare i ordning och låter mig få sköta mig själf så där tämligen, efter eget behag.»

Han skrattade godmodigt.

»Egentligen är det jag som är barnpiga — hon har inte tid — och skulle inte passa till det.»

Elin kom inspringande med en stor bilderbok och Thomas efter henne.

»Se, pappa, se!» ropade hon med häpen för-
tjusning målad i det täcka ansiktet och visade på
en kungstiger, hvilken vrålade under en boorms
kväfvande famntag.

Maths var själf ett stort barn och blef lifligt
intresserad af planscherna, hvilka framställde djur
från jordens skilda länder, i de omgifningar och
förhållanden, som passade hvar och ett särskildt.

Det som mest slog an på honom var en en-
vigeskamp emellan en jägare och en björn.

»Det där har jag själf upplefvat en gång på
fjället,» sade han med en viss själfbelåtenhet.
»Björnfällan ligger ute i släden; men det kunde
lika gärna ha kostat mig lifvet. *Nu* gör jag inte
om sådana där vågstycken.»

Hans breda hand for smekande öfver Elins
ljuslockiga hufvud.

»Det var en präktig bok,» återtog han och
bläddrade i den.

»Den har jag fått af farbror Serra, och en
till som är full med städer och torn och hus och
människor,» upplyste Thomas ifrigt.

»Farbror Serra! Hvem är det?»

»Han som bor här ofvanpå och spelar så
vackert för mamma, när pappa är borta!»

Ragnhild kände hur blodet forsade till hennes
ansikte och när det drog sig tillbaka, lämnade
henne blekare än någonsin.

Maths vände blad efter blad i boken, men tänkte ej längre på hvad han såg.

»Är det inte besvärligt med en enda gäst?» frågade han, efter en stunds tystnad.

»Jo. — Jag ville inte heller vi skulle ta emot honom, men Bernt envisades, och nu . . .»

Hennes stämma lät skärande skarp, och ansiktet hade fått ett sådant uttryck af förtviflan, att Maths förstod att här måste vara en sårbar punkt

»Är han konstnär?»

»Ja.»

»Ni älskar musik, och Bernt tyckte det var bra ni hade honom och hans musik att trösta er med i hans frånvaro? Sådant kan straffa sig.»

Också hans stämma hade fått en hård klang.

»Nämn inte hans namn,» hviskade hon förskräckt, då Bernt i detsamma kom in.

»Ett glas, Maths, för gammal vänskap.»

»Tack! Kanske är det sedan bäst att vi talas vid i enrum?»

»Har inte Ragnhild . . .?» frågade Bernt undvikande. »Jag trodde — hvad ha ni då talat om? Kan det inte vara tills i morgon?»

»Nej,» svarade Maths bestämdt. »Jag skall vara på Öfvermon klockan tolf.»

»På auktionen?»

Bernts ögon hade fått ett intresserad, längtansfullt uttryck.

»Dit borde jag också!»

»Låt oss då följas åt, om Elin får stanna tills jag hämtar henne. Skam att säga har jag, redan på förhand, ordnat saken just så.»

»Visst får hon stanna,» svarade Ragnhild varmt. »Se bara på Thomas! Stackars barn, han är inte bortskämd med lekkamrater. Jag har aldrig förr än i dag sett min gosse riktigt glad, tror jag. Hvad mig angår,» hon lyfte upp flickan och pressade sin kind mot hennes, »käns det som en riktig välsignelse att ha fått henne i huset.»

»Tag barnen med dig och låt oss få vara i fred här inne,» sade Bernt kort.

»Hvarför inte hellre gå upp till mig?» frågade Maths.

Bernt tyckte icke om förslaget, men gjorde ingen invändning.

»Låt Malin bära upp toddybrickan och laga att vi få äta tidigt, Ragnhild,» sade han vresigt och följde Maths uppför trappan.

Ragnhild började genast duka kvällsbordet, för att vara ledig i den händelse Serra skulle komma ned. När hon ordnat allt, både inne och i köket, satte hon sig hos barnen vid fönsterbordet i salen och tog Elin i sitt knä.

Den lilla hade från första ögonblicket vunnit hennes hjärta.

Taklampan spred ett klart sken öfver rummet, och på buffeten voro ljusen tända. Det festligt dukade bordet och gruppen framme vid fönstret bildade en vacker taffla.

»Aldrig förr än nu har jag önskat vara målare i stället för tonsättare,» sade Serra, som kom in.

»Farbror, kom hit och säg hvad det är för ett djur,» ropade Thomas, »mamma vet inte.»

»En fladderödla,» svarade han och ställde sig bakom Ragnhilds stol.

»Hvad är du för en liten?» frågade han och smekte flickans ljuslockiga hufvud.

»Elin Höök.»

»Hennes far är där uppe med Bernt,» förklarade Ragnhild.

»En fladderödla? Kan den flyga då?» återtog Thomas intresserad.

»Det ser du väl själf och här står att läsa om den.»

Han satte sig bredvid Ragnhild och tog för ett ögonblick hennes hand i sin.

»Jag reser i morgon. Allt är packadt,» sade han dämpadt.

»Bernt far bort i morgon bittida.»

»Det får inte göra någon ändring — detta måste vara vårt farväl.»

Han tog återigen hennes hand.

»Uh, ett sådant djur!» ropade Elin och drog sig förskräckt tillbaka.

»Det är inte farligt, det bits inte, fast det gapar så,» sade Thomas och smög beskyddande sin arm kring hennes lif.

»Lefver en flodhäst alltid i vattnet — bara i vattnet?» frågade han, men Serra hörde ej.

»Farbror, då! Bor en flodhäst i vattnet?»

»Ja — nej! Läs nu för Elin och berätta henne alltsammans.»

»Hvart jag kommer i världen, Ragnhild, skall minnet utaf dig och den här tiden bli mig lika kärt och oförgätligt. Min största sorg är att jag vållat dig lidande. Om jag bara kunde hoppas att det vore slut nu.»

»Svartsjuk kan han åtminstone inte vara när ni är borta,» sade hon rodnande.

»Hvem vet?»

»Kan ni tänka, att jag ibland längtar efter att ni skall fara, och på samma gång,» hennes röst fick ett vekt, klagande tonfall, »vet jag inte hur jag skall härda ut.»

»Det kommer att bli lugnare och bättre. Att det skall fortfara som nu, kan ingen af oss önska, om vår enda lycka i världen också blifvit att se och träffa hvarandra.»

»Hvalfisker har ett mycket trångt svalg och kan knappast förtära mer än en sill åt gången,» läste Thomas med bestörtning.

»Farbror, farbror!»

»Hvad är det, gossen min?»

Äfven från honom skulle Serra skiljas och det gjorde honom ondt. Det hade funnits stunder, då han känt sig så samhörig med detta af husefadern försummade hem, som hade han själf varit dess öfverhufvud.

»Farbror,» återtog Thomas, »när hvalfiskens inte kan svälja mer än en sill, hur kunde han då svälja profeten Jonas?»

»Ja — det är sannerligen mer än jag kan säga.»

»Tror farbror inte det är sant? Bibliska historien kan ju inte vara en saga?»

Gossen såg villrådig ut.

»En saga är det nog inte,» svarade Ragnhild, »men det kan vara någon underförstådd mening, som du inte begriper.»

»Förklara då!»

Ragnhild och Serra sågo på hvarandra.

»Inte i kväll,» sade han och vände ett blad, för att leda gossens uppmärksamhet åt annat håll.

»Hvart far ni?» frågade Ragnhild, hviskande.

»Jag vet inte. Finns det intet sätt att få en skrifven rad i edra händer?»

»Nej. Han misstänker allt jag säger eller gör. Jag vet hvarken hur jag skall gå eller stå, tala eller svara, och försäkringar tjäna till intet.»

»Oraklet ljuger,» sade han bittert.

»Hvad menar ni?»

»Har ni läst Shakespeare?»

»Nej! Hvad har jag läst!»

»Inte det där sorgliga tonfallet. Man är lika lycklig, eller lyckligare, utan det. Det har ej funnits någon skald som känt människohjärtat så i grund och botten, som Shakespeare, och heller ingen, som skildrat svartjukan så som han. Det jag nu syftar på är några ord ur Vintersagan som

kung Leontes yttrar, då han oaktadt alla bevis för sin hustrus oskuld fortfar att misstänka henne. Oraklet i Delfi rådfrågas — det har ni hört talas om?»

»Ja.»

»Om det förklarar Hermione oskyldig, skall hon också vara det i mannens ögon. Hon frikännes, men då ropar han i raseri: 'oraklet ljuger' — nu förstår ni. Döm inte er man så strängt. Den svartsjuka lider helveteskval, och själflågeriet är, så otroligt det än låter, en lindring däruti.»

»Är ha gått, då jag inte sett några bevis på hans kärlek.»

»Det betyder ingenting. Ni är hans, och när ens ägodelar äro i fara . . .»

Konferensen ofvanpå var lång och aflopp ej så lätt som Bernt hoppats, ty Maths var för mycket affärsman att ej söka skydda sig själf, på samma gång han lämnade verklig och varaktig hjälp.

Slutet blef att han öfvertog alla Bernts skulder mot en inteckning i hotellet.

Mer än en gång, under dessa förödmjukelsens timmar, önskade Bernt att han låtit allt gå under klubban, och för att få gå ner i undervåningen — där hans tankar voro — skulle han varit färdig att underkasta sig fullständig ruin.

Han var blossande röd, svettpärlor trängde fram på hans panna, och för att komma i jämvikt tömde han glas på glas.

»Låt bli det där,» sade Maths och tog bort buteljen, »du hör inte på hvad jag säger.»

»Jag ger alltsammans fan!»

»Du har ju hustru och...»

»Har haft, kanske!»

Maths lade sin hand tungt på hans axel.

»Tänk på hvad du gör och säger, innan det blir för sent.»

»Har du slutat nu?»

»Ja — vi få skaffa underskrifter i morgon.»

Ragnhild hörde dem komma i trappan, men satt kvar med Elin i sitt knä. Endast den djupa blekheten och det spända uttrycket i ögonen för-rådde hennes ängslan. Vid första ögonkastet såg hon att Bernt var i sitt värsta lynne.

»Är maten inte färdig?»

»Jo. Den skall genast komma in.»

»Jag trodde den skulle stå på bordet, men du har haft angenämare sysselsättning.»

Serra hade rest sig upp, och Ragnhild presenterade honom för Maths. Bernt hade ingen tanke på sina plikter som värd.

De båda männen sågo pröfvande på hvarandra, innan deras händer möttes i ett handslag.

Så skilda de än voro i sätt och utseende, den ene axelbred, groflemmad, godmodig och hvardaglig, den andre med intelligensens, förfiningens och lefnadströtthetens prägel öfver sig, var det något som från första stunden drog dem till hvarandra.

Maten kom in, men stämningen var tryckt och ingen hade stort att säga.

Thomas och Elin åto vid ett bord för sig, och Ragnhild gjorde sig oupphörligt ärende med att hjälpa och servera dem,

»Nå, hvad tycker herr Serra om vintern här uppe?» frågade Maths.

»Den är ståtlig. Det är bara litet för mycket af det goda, kanske.»

»Våren här är underbar. Den har inte mycket att gifva, tycks det, men det är som en hel naturrevolution, och när så solen kommer fram . . .»

Det blixtrade till i Serras ögon, som det gjorde vid minsta själsrörelse.

»Jag hade tänkt på det — men . . . Jag måste vara närvarande i Prag för uppförande af en ny komposition och reser redan i morgon.»

Bernt stod med brännvinsglaset i handen och satte det häftigt ifrån sig.

»I morgon? Det har blifvit hastigt beslutadt!»

»Å nej!»

»Visste du af det, Ragnhild?»

»Ja.»

»Den frågan kunde jag besparat mig,» skratade han hånfullt.

»Jag har nyss berättat det.»

»Min hustru kan svara för sig själf. I morgon tror jag inte det låter sig göra — jag reser själf bort.»

»Det kan väl inte hindra?»

»Jag skulle vilja skjutsa.»

»Tack! Andreas har lofvat beställa hästar till klockan tio.»

»Tio? Jaså!»

Det låg undertryckt vrede i stämman, och Ragnhild betraktade honom med häpnad och undran. Hvad som bort göra honom lugn och glad, tycktes öka hans förbittring.

Hvar och en längtade att säga god natt och göra slut på den obehagliga stämningen, men ingen ville taga första steget. Slutligen reste Serra sig och gick fram till Ragnhild.

»Vi träffas kanske inte i morgon. Farväl! Tack för den här tiden.»

Han räckte fram sin hand och hon tog den flyktigt i sin.

»Farväl, herr Ögård! Jag hoppas ni ursäktar att jag inte kan stanna till våren, efter öfverenskommelse.»

Serras framräckta hand sjönk ned och en flammande rodnad betäckte hans kinder. Bernt låtsades hvarken höra eller se.

Malin höll på att duka af och jollrade under tiden med Thomas och Elin, som gjorde sig viktiga med att hjälpa henne.

Utan att se till höger eller vänster gick Serra genom rummet och upp till sig.

Ådrorna på Bernts panna stodo svällda, och ansiktet vanställdes af otyglad vrede.

»Ragnhild!»

Han fattade henne i armen, drog henne med sig, öppnade dörren och slängde henne ut.

»Gå upp till din älskare och säg ett ordentligt farväl!»

*

Bernt och Maths hade farit och skulle inte komma igen förr än dagen därpå. Serra stod resfärdig och väntade på den beställda skjutsen, och Ragnhild satt inne i sängkammaren för att få se en skymt af honom i förbifarten. Hon hade lofvat sig själf att de inte skulle träffas.

»Jag har ett bref till mamma,» sade Thomas och kom inspringande.

Ett bref? Kunde Serra ha skrivit och lämnat det till gossen — det var inte möjligt?

Hon slet upp det och såg med förskräckelse att det var Bernts stil.

»Trofasta maka!

»När jag kommer hem i morgon vill jag tala vid din älskare. Laga därför att han stannar — hur eller på hvad sätt som helst. Nöjet att få se edert sista *verkliga* farväl är för stort, att jag skulle vilja gå miste därom. Sedan få vi se huru förhållandet mellan oss gestaltar sig — om jag skickar dig hem till dina föräldrar eller ej? Det jag inte velat säga dig midt i ansiktet, säger jag nu. Det barn du bär på kommer jag aldrig att anse som mitt.

Bernt.»

Hon kramade brevet i handen och ref det i små bitar. Så reste hon sig upp, men satte sig åter. Nej, Serra skulle aldrig få veta det, aldrig, hur frestande det än var att berätta honom allt.

Hon hörde hans steg öfver sitt hufvud, fram och åter, utan rast eller ro.

Så gick någon uppför trappan. Troligen Malin med bud att skjutsen var framme. Det var slut nu således. Hon reste sig upp och fattade tag i fönsterposten för att hålla sig uppe.

Thomas och Elin skreko och skrattade i matsalen, och den skärande motsatsen mellan deras glada ovetenhet och hennes eget lidande, grep henne för ett ögonblick. Sedan glömde hon allt och koncentrerade sin hela själ i ögonen.

»Ragnhild!»

Serra stod bakom henne utan att hon märkt det.

Ansiktet var blekt, ögonen gnistrande svarta.

»Läs!» sade han och räckte henne ett bref.

»Herr Serra!

»Om ni reser i dag, anser jag det som en flykt och skall låta min hustru umgälla det. Det lär inte heller bli lätt att komma i väg. Andreas är borta i *mina* ärenden. Beställningen på hästar är kontramanderad.

Bernt Ögård.»

Hon återlämnade brevet.

»Han har skrivit till mig också.»

»Om hvad?»

»Jag har förstört det.»

»Vore det inte af fruktan för att ni verkligen får umgälla det, ville jag hellre gå till fots än stanna.»

Hon såg ut. Det blåste och yrsnön sopades hit och dit af vinden.

»Det kan ni inte. Det vore att våga lifvet.»

Hon vred sina händer.

»Det hade varit bättre, mycket bättre, om han låtit er fara.»

»Vill ni att jag går?»

»Nej! Jag kan inte utstå den ångesten, och hvem vet hvad han kan hitta på. Han befaller mig också att hålla er kvar — hur och på hvad sätt som helst.»

»Han kommer väl igen, när vi minst vänta det.»

»Kanske, men det tror jag knappast, när Maths Höök är med.»

»Nå, har han skänkt mig en dag, skall jag också veta att begagna den,» sade Serra trotsigt.

»Fiolen är redan nedpackad, men den skall upp igen. Nu vill jag spela för er! Låt oss försöka glömma allt annat och vara lyckliga!»

*

Serra satt framför pianot och Ragnhild stod bredvid honom. Hennes kinder glödde, och ögonen följde liksom magnetiserade fingrarnas lek öfver tangenterna.

»Margaretha, ser ni,» sade han, och såg upp emot henne, »är liksom inkarnationen af kvinnlig

renhet och hängifvenhet, och Faust — det är mannen, som begär och får allt, utan tanke på hvad offret kostar. Den där historien är gammal som synden och evigt ung som kärleken — därför griper den in i själen med sanningens hela makt.»

Han hade tolkat Göthes Faust för henne, och där orden icke räckt till tagit musiken till hjälp.

Diktverkets och musikens skönhet hade gripit honom, hänförelsen lågade ur hans ögon, och orden sprungit fram likt tändande gnistor.

Sådan ville hon minnas honom.

»Det som griper mig mest,» återtog han, »är då Margaretha talar om sin lilla döda syster. Tänk hvilken mor hon var ämnad att blifva — och så slutar hon som barnamörderska. Hvem vet hvart passionen kan föra oss?»

»Hon borde intet låtit fresta sig af juvelerna.»

»Borde?! Skalden har tecknat henne som människa, och finnes ingen port för frestelsen att tränga igenom, vore teckningen inte sann. Sjung nu för mig. Jag vill höra er ännu en gång.»

Tanken på att det var sista gången lade innerlighet i stämman. Hon visste själf att hon aldrig sjungit som nu.

»Det en konung var i Thule,
han sin maka var så huld.
Vid sin död hon honom skänkte
en pokal af guld.»

När hon slutat första versen bådo hans ögon henne om att fortsätta.

»Högre skatt han icke gömmer,
högre skatt han icke gömmer.»

Hennes stämma trängde hög och ren genom hela byggnaden.

Thomas och Elin slutade sin lek och kommo in.

»Sista versen också,» bad han.

»När han kände döden nalkas,
gaf han fest i högan sal.

Tömde till sin drottning's ära glad sin guldpokal . . .
slängde döende från väggen, bågarn i det djupa haf.»

»Tack! Hvad jag än får höra hädanefter,
skall detta vara svanesången till all lifvets lycka!»

Plötsligt tog han fram fiolen ur lådan, och nu sjöng den samma melodi som människostämman.

Det låg lidelse i hans spel, liksom i ögonen,
då han utan öfvergång gled in på kärleksduetten:

»Du är mig kär
så innerlig,
din tro mig gläder.
Jag tillhör dig!
Jag dig tillbeder.
Jag vill dö för dig.»

»Spela den inte! Spela den inte!» bad hon och stod bredvid honom, färdig att rycka stråken ur hans hand.

Samma lidelse, som i hans ögon, glödde i hennes.

»Stackars lilla Margaretha!»

»Kalla mig inte så.»

»Musiken är för dig hvad juvelerna voro för henne.»

Malin kom in och sade ifrån att kvällsmaten var på bordet. Det låg något skyggt, osäkert i hennes sätt, och Ragnhild märkte det.

Den förfärliga scenen, aftonen förut, då Bernt skymfat henne i närvaro af hennes eget barn, den gamla tjänarinnan, Maths och Elin, stod ännu en gång framför henne i all sin bitterhet. Trodde Malin henne skyldig *då*? Eller trodde hon det först nu när hon såg henne och Serra tillsammans, i Bernts frånvaro?

»Ni får inte stanna här nere,» sade hon ängsligt, då Serra efter maten gick in i förmaket och tog fram fiolen.

»Jag har aldrig känt en så brinnande längtan att spela. Det är som hade jag eld i fingerspetsarna.»

»När han kände döden nalkas,
gaf han fest uti högan sal,»

sjöng han, med svag, välljudande stämma.

»Vill du komma upp till mig, som du gjorde den där aftonen? Jag känner det, som skulle jag

kunna slänga fiolen 'i det djupa haf' liksom den döende konungen sin bågare, sedan den sjungit mitt farväl. Kommer du?»

»Bed mig inte.»

»Du är mig lika helig nu som då.»

Hon såg upp i hans af lidelsen förmörkade ögon. »Hvem vet hvart passionen kan föra oss?»

Det var hans egna ord hon citerade.

»Skall Elin ligga inne i sängkammaren?» frågade Thomas ifrigt.

»Ja — på soffan.»

»Kommer mamma snart?»

»Genast.»

»Hon är sömnig.»

»Gå in så länge.»

»Ragnhild, jag kan inte skiljas från dig här. Jag måste rå om dig ensam — om också bara för några ögonblick.»

»Om Bernt sedan frågar mig?»

»Kunde du ock, vid allt hvad heligt är, bedyra, att vi inte sett åt hvarandra, skulle han inte tro dig.»

Det kom ett trotsigt uttryck i hennes ögon.

»Jag kommer! Kan han skymfa mig, som han gjort, behöfver jag inte heller ta någon hänsyn.»

»Tack! Kommer du snart?»

»När barnen somnat.»

»Fiolen skall locka och ropa.»

»Det behöfs inte nu mera. Men... om något skulle hända... om jag inte kan?»

»Det får inte finnas några hinder.»

Han drog henne intill sig och tryckte en kyss på hennes läppar.

»Gå nu!» bad hon. »Gå!»

När hon kom in i sängkammaren, voro barnen i full lek och hade förlorat all lust att gå till sängs.

»Få vi vara uppe en liten stund till — bara en minut!» bådo de och försökte slingra sig undan då hon ville ta fatt i dem.

»Nej — inte ett ögonblick!»

Hennes blod brände. Kärlek och längtan kommo hjärta och pulsar att slå med dubbla slag. Hvarje minut, som förgick, var en stöld från den lycka som väntade henne.

Hennes händer skälfde då hon klädde af Elin och lade henne till sängs.

»Sof nu!» sade hon och stoppade täcket omkring henne.

»God natt, Thomas, skynda dig att somna!»

»Hvarför kysser mamma mig inte?»

Det stack till i hennes hjärta. Serras kyss brände ännu på hennes läppar. Hon kunde inte kyssa sitt barn...

»Sof nu, gossen min,» hviskade hon och smekte hans kind.

Elin somnade genast, men Thomas vred sig oroligt af och an.

»Jag har inte läst min aftonbön.»

»Inte läst din aftonbön,» upprepade hon mekaniskt. »Är du inte trött?» frågade hon med

en obestämd önskan att slippa höra den enkla bönen, som hon själf bedt hundratals gånger och sedan lärt sitt barn.

»Hvarför skulle jag vara trött?»

»Läs då!»

»Gud som hafver barnen kär

se till mig som liten är.

Hvart min värld och lycka vänder

det står alltid i Guds händer.»

Hon satt med nedböjdt hufvud och hårdt sammanpressade händer och försökte göra sig döf och känslolös.

Den bönen hade mor och far bedt för och med henne.

Nej! Hon kunde inte gå dit upp.

Fiolen skulle locka och ropa, hade han sagt, och nu ljödo tonerna ömma, veka och bedjande.

»Han väntar, jag har lofvat att komma och kan inte ta tillbaka mitt ord,» tänkte hon och reste sig upp.

Musiken blef allt eldigare och tände gnistor i hennes hjärta. Så hade han aldrig spelat. Hon ville höra honom på nära håll, se elden i hans ögon, se och höra att han älskade henne och aldrig skulle glömma...

Thomas andades djupt och regelbundet. Hon vände bort ansiktet och gick förbi hans bädd.

Så föll hennes blick på Elin.

Den lilla sof med handen under kinden och det ljuslockiga håret som en gloria kring det mjuka, rosenfärgade ansiktet. Hon kunde inte gå förbi. Det var som tvangs hon att stanna inför denna bild af renhet och oskuld.

Nästa minut låg hon på knä framför soffan med barnets hand i sin och snyftade krampaktigt.

Fiolen bad med smekande toner:

»Måne, som höjs i stilla glans,
stjärnor, som tråden er nattliga dans,
o, varen vittnen till vår kärlekslycka!»

Hon hörde det ej.

Maths hade med fullt förtroende lämnat det käraste han ägde i hennes vård. Han trodde henne om allt godt, och hade alltid gjort det. Först i denna stund visste hon hur högt hon skattade denne mans vördnadsfulla tillgifvenhet och hur smärtsamt det skulle varit att förverka den. Hvad hon än ägde kvar, när lyckan öfvergifvit henne, samvetsfriden ville hon behålla, liksom föräldrarnas kärlek och sina barns aktning. Nej — hon kunde inte! Ville inte!

Och dock!

Han som väntade, led och hoppades däruppe, var henne kärare än alla andra.

Hon tvekade ett ögonblick. Så tog hon en liten hammare och slog tre korta slag på dörrposten.

Musiken tystnade med ens. Han hade förstått.

Hon kände en omätlig saknad och tomhet. Inom några ögonblick var hon afklädd och i säng.

»Hvart min värld och lycka vänder
det står alltid i Guds händer,»

hviskade hon under tårar.

*

Framåt morgonen föll hon i en orolig slummer och tyckte sig ännu halft i sömnen höra röster och buller. När hon vaknade stod Bernt lutad öfver henne.

Hon kände på andedräkten att han druckit, och reste sig häftigt.

»Du väntade mig inte,» sade han med osäker stämning, »men jag ville bereda dig öfverraskning.»

»Är Maths med?»

»Han är lika öm om mig som du själf och tillät mig inte fara ensam,» hånskrattade han.

Det var mörkt i rummet, men hon hade skyndsamt rafsat till sig en del kläder.

Han arbetade med att få eld på en tändsticka, och hon lät honom hållas för att vinna tid.

Sticka efter sticka raspade emot plånet utan att ta eld.

»Satans stickor! Jag tror du brandförsäkrat dem.»

Han skrattade åt sin egen kvickhet och började småsjunga, hvilket hade en synnerlig makt att reta henne.

»Låt mig hjälpa dig,» sade hon otåligt.

»Hvarför skulle det gå bättre för dig? Tror du inte jag är normal, kanske? Det har bara varit så förbannadt kallt.»

Lampan blef tänd.

»Har du legat i kläderna?» frågade han miss-tänksamt.

»Nej.»

När hon såg hans uttryckslösa, vattenaktiga ögon och osäkra, långsamma rörelser, vaknade vrede och vedervilja upp inom henne.

»Honom är det jag svurit att älska och ära,» tänkte hon, med en rysning.

»Gå och lägg dig!» bad han. »Jag är inte samma människa nu, som när jag for. Jag har längtat efter dig.»

Han sträckte ut armarna för att fånga henne, men hon gled undan.

Med en vighet och styrka, som påminde om bättre dagar, sprang han upp och slöt henne i sin famn.

»Släpp mig, eller jag vet inte hvad jag gör!» skrek hon och försökte slita sig lös.

Vrede, förakt, afsky, bitterhet, hämndkänsla — allt reste sig inom henne, likt en förstörande hvirfvelvind. Hon kämpade som för lifvet. Hade hon haft ett mordvapen i sin hand, hade hon

användt det. — Det är i sådana ögonblick brott begås.

Osäker som han var i sina rörelser, fick hon öfvertaget. Hans händer släppte sitt tag, och han tumlade tillbaka i sängen utan att kunna resa sig upp. När hon kände sig fri, störtade hon ut ur rummet, npp för trappan och in till Maths.

»Hvad är det?» frågade han och gick emot henne.

Hon såg så förstörd ut att hon var oigenkännelig.

»Jag hatar honom! Jag hatar honom!» ropade hon utom sig.

Dörren till korridoren stod öppen. När Maths skulle stänga den, stod Serra på tröskeln, iklädd päls och skinnmössa.

Hvad hon känt för honom var i detta ögonblick som slocknadt, och hon betraktade honom med slö liknöjdhet.

Hon tyckte sig höra ett buller i undervåningen och for upp.

»Han kommer! Hvart skall jag taga vägen?»

»Han kommer inte, och när jag är här, fru Ragnhild, behöfver ni ingenting frukta,» sade Maths lugnande. »Ligger Elin där nere?»

»Ja.»

Också han såg skrämnd ut.

»Jag skall hämta henne.»

Serra gick fram till Ragnhild.

»Ni kom inte — och det var kanske bäst så.»

»Hvart ämnar ni er?» frågade hon förvirrad.

»Ut — för att inte kväfväs. Om några timmar hoppas jag vara långt härifrån. Adjö!»

Hennes hand låg slapp och känslolös i hans.

»Jag nändes inte väcka tösen, och Bernt är inte farlig längre, han sofver,» förklarade Maths då han återvände. »Låt mig nu följa er ner, fru Ragnhild.»

»Tack för allt hvad ni gjort och gör för henne,» sade Serra och räckte fram sin hand.

Det låg så mycken sorg i hans ögon, att Maths kände sig rörd.

»Går ni ut nu, midt i natten?»

»Det är min vanliga kur mot lifvets bitterhet.»

När Ragnhild hörde hans steg dö bort, var det som vaknade hon upp ur en dvala.

»Gick han?»

»Ja.»

»Låt också mig andas litet frisk luft!» Hon räckte fram sin hand. Den var feberhet.

»Tag något på er.»

»Det behöfs inte. Jag sätter mig bara på trappan.»

Han tog ett ljus med uppifrån och fick fatt i en schal, som han kastade öfver hennes axlar.

Natten var stjärnklar, snöljus och lugn. Dalen hvilade liksom inbäddad i tystnadens famn — endast forsen talade, som alltid.

Det var så underligt lugnt, fridfullt, stort och högtidligt, att äfven Maths kände sig gripen.

»Så stilla blir det också i grafven,» hviskade hon, rädd att med sin egen stämma oskära naturens heliga tystnad.

Plötsligt hördes ett doft brakande, återupprepadt från bergväggarna rundt om, och en spröd klang, som från tusentals krossade glas, eller af vinden framlockade arpeggios på en jättelik eols-harpa.

Hela dalen fylldes af ett bortdöende mäktigt ackord — så blef det tyst, som förut.

Hennes ögon vidgades af fasa.

»Hvad var det?» frågade Maths och sprang ut på gården. Hon hade förstått i samma ögonblick, och när han såg sig om efter henne, var hon försvunnen.

Han såg henne inte genast, därför fick hon försprång, och först nere vid forsen — just som hon skulle kasta sig ut i strömfåran — fick han fatt i henne.

»Illa läser den sin bibel, som tänker på något sådant», hade hon en gång sagt, och dock var det kommet därhän.

Nu förstod också han.

Den åldriga, illa ansedda spången hade bräckts af snötyngden och störtat ned i djupet i samma ögonblick Serra, utom sig af lidelse och förtviflan, satte sin fot därpå.

Landfästena hängde kvar vid klipporna, och splittrade iskristaller lågo strödda rundt om; men vattenmassan störtade fram som hade den fått dubbel kraft och fart sedan den krossat det bräckliga

människoverk, hvilket trotsigt spänt sin båge där-
öfver.

Ragnhild hade sjunkit ihop och förlorat med-
vetandet. Maths tog henne varligt i sina armar
och bar henne hem.

*

Sol och milda vindar smekte de skrofliga fjäll-
väggarna då Ragnhild födde sitt andra barn, en
gulblek, förkrympt varelse, som ej troddes kunna
lefva många dagar.

Själff såg hon ut som hade hon uppstått ur
grafven. Hon hade också gjort sig räkning på att
dö, först under den långa sjukdom som följt på
hennes svimning, den natten, då Serra fann sin
död i forsen, och sedan i barnsäng, och dock
strömmade lifvet allt mäktigare genom hennes
ådror.

Natt och dag hade hon tyckt sig höra den
underbara, spröda klangen af den krossade svall-
isen och därur det skärande jämmerskri — om
från henne själf eller den bortgångne kunde hon
aldrig utreda.

Allt sedan den natten var det som lefde hon
i en värld för sig, skild från den öfriga mänsklig-
heten. En värld där allt var tomhet och mörker.

Hon visste att hon ansetts sinnesrubbad. Kan-
ske hade hon också varit det, ty hon hade ej kunnat
reda sina tankar, eller orkat tänka dem till slut.

En dödströtthet, som ingen hvila kunnat lindra, hade tryckt henne till jorden.

Nu, när det förflutna började sjunka tillbaka och det närvarande att träda fram, föreföll det henne, som hade hon drömt en förfärlig dröm och sedan legat i en fredlös dvala, nr hvilken plågorna väckt henne till besinning,

Hon såg på den lille, som låg i hennes famn.

Ett svagt minne af Elins ljusa hår vaknade upp inom henne.

»Är det en flicka?»

»Nej, en gosse.»

Dagarna gingo, och mellan sömn och vaka formade sig tankarna allt klarare och fastare.

Thomas var ännu hos Maths, som tagit honom med sig genast efter olyckshändelsen.

»Stillhet, fullkomlig stillhet,» hade varit läkarens ordination, och den hade troget följts. En yngre tjänarinna skötte huset, och Malin moder och barn.

Fönstren stodo öppna. Den friska luften strömmade in. Ragnhild reste sig på armbågen och blickade ut.

Det var vår!

Ögonen fingo glans och uttryck. Det var som vaknade hon nu först upp till lif och verklighet.

»Vår?! Det var då... Hvad var det som skulle hända just då...?»

Hon sjönk tillbaka mot kuddarna och grät. Ingen tår hade fuktat hennes ögon allt sedan det

stora mörkret slutit henne i sin helande famn, och allt som tårarna föllo och snyftningarna pressade sig fram ur hennes bröst, klarnade det inom henne.

Hon mindes — men utan bitterhet.

När själskvalen bli öfvermäktiga, kommer hjälpen stundom i form af en sjukdom, hvilken skakar kroppen i alla dess fogningar och för en tid likasom rycker människan utom tillvarons gränser.

Bernt hade varit slagen till jorden, äfven han, och hon hade ett dunkelt minne af ömhet, omvårdnad, tårar, ånger och förtviflan, från hvilket allt hon vändt sig bort med fruktan och ovilja.

Hennes rädsla och afsky för mannen hade varit det egentliga symptomet för hennes sinnesförvirring.

Nu voro bitterheten och plågorna bortstrukna af samma förbarmande hand, och hon kunde tänka med lugn öfver det förflutna — tänka att det som skett varit till det bästa.

Hon visste att Serra mer än allt annat önskat sig en hastig död, och att lifvet aldrig kunnat tillfredsställa de kraf hans längtan ställde därpå. Hon visste, att minnet af henne och af det lidande han vållat henne skulle förföljt honom hvart han än ställt sina steg och att ensamhetskänslan skulle stegrats till mjältsjuka och tagit bort arbetsförmågan, hvilken för honom var tillvarons väsen och ändamål. Hans lif hade varit en längtan efter döden. Nu hade han funnit den.

För sin egen del såg hon tillbaka på lifvet såsom något afslutadt, med hvilket hon gjort upp

sin räkning. Det som nu kunde komma var endast ett matt, klanglöst efterspel. Hon skulle minnas och sakna, så länge hon lefde, men stilla och resigneradt, som man saknar de hastigt förvissnade rosor kärlek, ungdom, skönhet och glädje strö ut öfver lefnadsvägen.

Hade tid och afstånd ställt sig skiljande mellan henne och den hon älskade, skulle det varit bittrare än nu. Hade hon fått tänka sig honom i fjärran länder, ensam, eller i förhållande till människor hon ej kände — utan möjlighet att dela hans sorg eller glädje — skulle hon lidit mångdubbelt. Ett lif tillsammans hade ingen af dem tänkt sig. Hvar hans kropp hamnat skulle hon aldrig få veta — hans graf var redd i hennes hjärta.

Hon tänkte äfven på Bernt och sitt förhållande till honom.

Hon hade varit ämnad till en trofast hängifven hustru och sörjde öfver att ej ha kunnat hålla sitt vid altaret gifna löfte, men gjorde sig inga förebråelser däröfver.

När hon blickade tillbaka och såg maska efter maska lösa sig af det tillgifvenhetsnät hvarmed hon ompunnit honom, fann hon upplösningen lika naturlig som att natt följer dag. Det var ej hennes kärlek till en annan, som åstadkommit söndringen, den var gjord långt förut; men ett människohjärta vill så gärna resa sig en afgudabild i högre eller lägre form — tomt står det aldrig — och Serra hade intagit den lediga platsen.

Hon förebrådde sig ej heller den känsla hon hyst för honom. Endast på den lögn och dubbelhet, hvartill den ledt, såg hon tillbaka med blygd och ånger.

Lika litet anklagade hon Bernt. Han hade lidit, äfven han. Hon förstod att intet mänskligt är evigt — inte ens kärleken — och att löftet att älska ett helt lif igenom ej borde afläggas i ändlighetens rike.

Hade hon älskat mindre, skulle hon också förstått att binda mannen fastare vid sig.

Hon låg ännu och grubblade då han kom in. De hade ej utbytt många ord, ty så snart hon hörde hans steg låtsades hon sofva.

Äfven nu var det med ansträngning hon slog upp ögonen och öfvervann den kvarleva af fruktan han ingaf henne.

Han tog hennes hand och kysste den, där den hvilade vit, afmagrad och fuktig i hans.

»Hur känner du dig?»

»Bättre.»

»Jag trodde inte jag skulle få behålla dig,» snyftade han.

»Stackars Bernt!»

Hon klappade hans hand, men kände sig så förunderligt kall och oberörd.

»Allt skall bli bra nu.»

Hon smålog matt.

Han hade fått syn på det gulaktiga, lillgamla, tärda barnansiktet vid hennes bröst och stod likasom fastnaglad, studerande hvarje drag.

»Lefver han ännu?» sade han och böjde sig på nytt öfver den lille, medan blodet steg honom åt hufvudet och ögonen fingo ett kallt, hatfullt uttryck.

Hon iakttog honom med växande förundran och oro. Så drog en svag rodnad öfver de vaxbleka kinderna, ögonen slöto sig, och hon fick en förnimmelse af att den tillintetgörande tröttheten ånyo smög sig öfver hennes lemmar.

*

Ragnhild var en skugga af sig själf, då hon kom upp; men en skugga som tog allt fastare form.

Så länge lifvet finnes kvar, släpper det aldrig helt sitt tag, och synas än alla intressen döda, tränga andra fram, medförande nya fordringar på fortsatt kamp.

Hennes kamp gällde den nyfödde, och striden stod mellan henne och döden. Den varade i veckor, månader, år, och för hvarje dag ryckte hon sitt barn en linie längre bort från den redan öppnade grafven.

Det lilla ansiktet, på hvilket lidandet tryckt sin stämpel, var henne en ständig förebräelse. Sådan hade den Herre, som gifvit honom lifvet, ej ämnat sin afbild. Det var människosynd och människonöd som gjort honom till hvad han var. Där hade hon sin största skuld, där skulle godtgörelsen också ske.

Hon glömde sig själf, och därför att hon det gjorde gaf lifvet henne af sin fullhet. Utan att hon visste det, eller tänkte däröfver tillfrisknade hon till själ och kropp.

Allt som hon det gjorde förändrades Bernts sätt emot henne. Hon hade trott att när orsaken till hans svartsjuka var borta, skulle den också försvinna, som om den aldrig funnits, men så småningom förstod hon att den lefde och fråssade i minnet af det som varit och alltid skulle hämta näring därur.

Ju mera ensam och olycklig hon kände sig, dessmera längtade hon efter någon att sluta sig till i ömhet och förtroende, och det fanns stunder då hon tyckte sig kunna älska Bernt på nytt, om han gjort det möjligt. Hon skulle inte begära mycket — litet förbarmande och medkänsla hade varit nog.

För henne var minnet af det förgångna en helgad, af blommor öfvertäckt grift, och Bernts ständiga frågor, förhör, tvifvel och skymfliga yttranden om den döde likställiga med grafplundrarens grymma hänsynslöshet.

Glad kunde hon aldrig mera vara — och det fordrade han. Skämt och skratt ville han höra, och hon visste att själfva stämman fått en ofrivillig, sorgsen klang, som hade hjärtat till resonnansbotten och tiden ensam kunde stämma i annan tonart. Hon visste, att han i hvarje hennes blick, ansiktsuttryck, ord och rörelse, såg åter-

speglingen af det förflutna. Därför vågade hon ej vara sig själf.

Lika svartsjuk som han varit på den lefvande, var han nu på hennes bleka kinder, vemodiga ögon och allvarligt slutna läppar, i hvilka han såg intet annat än den sorg hon ägnade den döde.

När han druckit, blef han grof. Då sade han också rent ut, hvad hon visste han tänkte — eller *ville* tänka — att Gunnar ej var hans barn.

Omsorgerna om honom togo det mesta af hennes tid och var en ständig källa till hans missnöje. Hon visste, att hotellrörelsen, mer än någonsin, kräde en kraftfull, uppryckande hand, men barnet fick ej uppoffras därför.

Hennes kärlek till den lille växte under dödens utsträckta hand, tills han fyllde tomheten i hennes hjärta. Och dock vågade hon endast i smyg visa sin ömhet, ty intet pinade eller retade Bernt så, som den tillgifvenhet och de omsorger hon ägnade detta barn.

Hennes sätt mot gossen blef också ojämnt. Barn ha en förunderlig instinkt, och det dröjde ej mer än ett par år innan Gunnar kände misstro till denna moder, som ena stunden öfvertäckte honom med kyssar och smekningar och den andra visade sig kall och stel.

Thomas ingaf henne numera inga farhågor. Han vistades mest hos Maths, där han åtnjöt undervisning tillsammans med Elin. För hvar gång hon såg honom, tyckte hon att han förkofrat sig

till själ och kropp samt blifvit hurtigare och på samma gång allvarligare.

Gunnar däremot var skygg och inbunden. Ofta slog det henne att han liknade Serra — om inte till dragen, så till uttrycket. Blef han häftig, kom samma eld i hans ögon, och mer än en gång hade de också samma trötta, tungsinta blick.

Forsen lockade och drog henne till sig mer än förut, men endast då Bernt var borta tordes hon tillfredsställa sin längtan att gå dit ned.

En ny bred spång sträckte sig från strand till strand.

»Hans grafvård,» tänkte hon.

Ett par gånger hade hon, till sin förskräckelse, funnit Gunnar därnere, lutad mot bröstvärnnet.

Det hade gått mer än ett år, innan hon fick mod att beträda de rum, Serra bebott, eller försöka taga reda på hans kvarlåtenskap, som ingen gjorde anspråk på.

Fiollådan hittade hon understucken på ett vindskontor, öfvertäckt af damm och spindelväf. Instrumentet var i fullgodt skick, och när hennes fingrar gled oöfver strängarna, dallrade därur en så klagande, sorgsen ton, som hade de haft lif och känsla.

Hon gömde lådan under ett skåp, där ingen kunde tänka på att söka detta hennes relikskrin, från hvilket utströmmade en undergörande läkekraft för de sår lifvet slagit henne.

Bernt hade återtagit sina gamla vanor och var oftast på resor. Ragnhild forskade ej i hans görande och låtande samt öfverskyldde hvad hon kunde både inför sig själf och andra.

Deras samlif var jämnare och lugnare än någonsin, och för den ytlige betraktaren föreföll deras äktenskap lyckligt.

Hon hade med en kraft och klokhet, som han ej tilltrott henne, tagit ledningen af såväl inre som yttre angelägenheter i sina händer samt långsamt men säkert förbättrat affärsställningen och tillkämpat sig hans aktning.

Allt emellanåt pinade han henne väl med frågor, tvifvel och sårande häntydingar, men det blef alltmera sällan, ty hennes lif ingaf respekt och han visste med sig att han ej var skuldfri.

Endast Gunnar var och förblef ett tvistefrö. Bernts motvilja för gossen växte år från år, och denne kände sig alltmera främmande och olycklig i föräldrahemmet.

Ju äldre han blef, dess mera liknade han Serra. Både Ragnhild och Bernt sågo det. Den ena med glädje, den andre med stigande förbittring.

Äfven han vistades tidtals hos Maths; men Ragnhild led för mycket af ensamheten, och på hennes begäran samlades barnen turvis på Åsen och Dalen för undervisningens skull.

När Ragnhild hade dem alla omkring sig, var hon lycklig. Då var det också lif och munterhet i huset.

Gunnar kunde sitta och hänga öfver boken dagen i ända, men allra helst satt han sysslolös, så djupt försjunken i tankar, att han ej hörde, när han tilltalades, eller svarade rent på tok. I hans ögon låg en längtan, som skrämde Ragnhild och väckte fruktan för, att hon ej skulle få behålla honom.

En dag, när hon kom upp på vinden, stannade hon andlös, skrämmd, som hade hon sett ett spöke. Den smärta hon erfor var så intensiv, att hon vacklade och förde handen till hjärtat.

Tonerna från en violin hade träffat hennes öra.

Hon såg ingen, visste ej hvarifrån ljudet kom. Därför grep det henne dubbelt. Hennes ögon irrade omkring i halfmörkret, och där uppe på en takbjälke satt Gunnar med Serras fiol under hakan.

En här af outredda känslor stormade fram inom henne — öfverraskning, vrede, sorg och till sist en obändig glädje. Hon vågade ej röra sig af fruktan att skrämma honom. Han hade aldrig lärt, och dock formade tonerna sig till melodier, än veka och barnsliga, än bizarra och dunkla. Musiken hade varit som bortstruken ur hennes lif, sedan Serra för sista gången spelade för henne. När turisterna trakterade ett eller annat instrument, gick hon ur vägen, så långt som möjligt, därför visste hon ej att gossen smugit sig till att lyssna när helst han kunde och att mer än en roat sig att sätta stråken i hans hand.

Det längtansfulla, frånvarande uttrycket i hans ögon blef henne med ens begripligt.

Hans embryolif hade utvecklats under musik. Andligen var han hennes och Serras barn och hade tagit arf efter dem båda.

Hennes egen, länge närda konstnärslängtan blossade upp och öfverflyttades på honom. De möjligheter hon haft hade legat gagnlösa och oanvända — så fick det ej gå med sonen.

Från den stunden började hon sjunga för honom.

Hvilken strid det kostat henne, fick han aldrig veta. Rösten var ej densamma som förut. Hon tyckte själf att den lät sprucken och klanglös, som under ett grafhvalf.

Hon sjöng en melodi och lät honom ta ut den på fiolen eller ackompanjera sig därtill. Detta skärpte hans öra. Stundom talade hon också med honom om musik och framstående tonsättare, och hvad hon än hade att säga, alltid var det Serras ord och tankar som lefde upp på nytt. Slutligen talade hon om honom själf.

Gossen kände instinktligt att fadern borde stå utanför allt detta, och genom tyst öfverenskomelse ägde inga musiköfningar rum i hans närvaro.

En dag öfverraskade han dem dock, och så inne voro de i sin musik, att de ej märkte honom förrän han ryckte fiolen ur gossens hand och slängde den utåt golfvet.

Gunnar var då elfva år.

Ragnhild reste sig upp, likblek af sinnesrörelse. Hon hade aldrig sett Bernt sådan.

»Du låter din älskare lefva upp i sin afföda, ser jag,» sade Bernt ur stånd att tygla sin vrede.

Gunnar smög sig ut. Han hade hört.

Från den dagen var den brygga af förtroende och kärlek, musiken byggt mellan henne och barnet, ohjälpligt rifven.

Thomas gjorde henne aldrig ett ögonblicks bekymmer. Han var som en glad fläkt i hemmet och med honom kunde hon tala om allt möjligt.

Gunnars intressen voro också hennes; men sedan hon upphört att tala med honom därom, hade de intet att säga hvarandra.

Han led af den otvungenhet och förtrolighet som rådde mellan modern och Thomas och såg däruti ett bevis för det företräde hon lämnade denne.

Ett tvifvel tärde också hans själ och växte sig omärkligt större.

Fiolen hade liksom genom ett underverk förblifvit oskadad. Nu gömde han den med ängslig försiktighet och spelade helst utomhus, vid forsen eller uppe på fjällsluttningen, där ingen hörde honom.

Alltsom han spelade växte hans längtan, men allt högre och oöfverstigligare reste sig också fjällen. Allt närmare trängde de sig in på honom, allt säkrare klämde de till döds allt det inom honom som sökte sig ut till lif och frihet.

Han visste att modern förstod honom. Han märkte att hon smög sig hit att lyssna, då han spelade. Han visste att han i henne hade en bundsförvant, och dock var det till fadern han gick med sin begäran att få gå ut i världen för att skapa sig en framtid med fiolen i handen.

Far och son talade förtroligare med hvarandra än de någonsin gjort, och ehuru svaret var nekande och så bestämdt som möjligt, var det ej ovänligt.

Hade gossen begärt att få komma i handverkslära, skulle fadern lämnat sitt bifall, ty då hade han förstått meningen och trott på ett resultat. Att offra pengar på att utbilda honom till musiker var i hans ögon detsamma, som att kasta dem för vinden. Bittra minnen stego också fram och förbjödo blotta tanken därpå.

Ragnhild bar på en hemlig fruktan, att Gunnar skulle rymma från hemmet. Hon mindes Serras barndomshistoria och förstod att konstnärslängtan växer sig större genom hindren och slutligen krossar dem.

*

Rönn och dvärgbjörk hade fällt sina blad, och nattfrosterorna blefvo allt skarpare.

Ragnhild höll på att ordna hemmet för vintern, och Thomas hjälpte henne därmed, som med allt annat. Han hade blifvit hennes högra hand.

Hon var ännu en finlemmad, spenslig kvinna, och det ljusa håret gaf en egendomlig prägel åt det uttrycksfulla ansiktet, på hvilket tid och lidande ristat sin runskrift. Det hade kommit något stilla, harmoniskt i hennes väsen, och var hon aldrig glittrande glad, var hon ej heller sorgsen.

Hon var i ständigt arbete, och den ena dagen tog den andra. Livvet låg bakom henne som ett stormigt haf, nu hade vågorna lagt sig. Aftonen var fridfull och hon gladde sig däröfver.

Också Bernt hade blifvit lugnare och hänsynsfullare. Vanan band henne fast vid honom, och alltsom tid och afstånd utplånade de skarpa, pinsamma dagrarna på livvets minnestafla, slöto de sig till hvarandra med en lugn, fordringslös tillgifvenhet.

Han hade rest bort för att sälja ett par hästar, som det var för dyrbart att fodra under vintermånaderna, och väntades hem.

Det hade regnat under dagen och frös på.

Någonstädes från öfvervåningen hörde Ragnhild tonerna af Gunnars viol. Det störde henne i arbetet.

Skymningen föll på. Thomas tände lampan i vestibulen.

Han var på sitt tjugutredje år, groflemmad, storväxt och ljuslett, med hög panna och öppen, fri blick. När hon betraktade honom lyste hennes ögon af stolthet.

»Mor,» sade han och tog hennes hand. »I morgon far jag till Dalen.»

»Det var intet ovanligt,» skämtade hon.

»Elin har lofvat att bli min.»

Hon, liksom Maths, hade önskat och hoppats att så skulle ske. Egentligen var det ingen nyhet han berättade, och dock blef hon varm af glädje.

»Gud välsigne er,» sade hon rörd och slöt honom i sin famn. »Kom ihåg, att här, där man måste vara två för att bära ensamhet och mörker, man också bör vara *allt* för hvarandra.»

»Det äro vi redan!»

Det gled ett vemodigt leende öfver hennes bleknåde läppar.

»Fordra inte för mycket, och . . .» stämman skälfde, och ögonen fingo ett sorgset, drömmande uttryck, liksom då man ser tillbaka på någon aflägsen, mörk punkt, hvilken aldrig rätt kan plånas ut. »Inga regler kunna ställas upp, inga råd gifvas,» sade hon sakta, »människan skapar själf sitt lif, och alla börja vi med förhoppningar och goda föresatser.»

Kvällsbordet var dukadt och Gunnar kom ner.

Ragnhild kastade en hastig, smeksam blick på honom, som alltid, men han såg den ej.

Hans ögon hade ett dystert, lidelsefullt uttryck. Under måltiden yttrade han ej ett ord och svarade enstafvigt.

»Far borde komma nu,» sade Thomas och gick bort till fönstret.

»Han borde det,» svarade Ragnhild och ställde sig bredvid honom, »men han är ju oberäknelig.»

Det låg ingen förebråelse i stämman, och Thomas kände fadern lika väl som hon själf.

Hon var glad och tacksam öfver hvad han berättat och dock kände hon sig vemodig och beklämd.

Hennes egen ungdom med dess vårdröm om oafbruten kärlekslycka steg fram och blickade på henne liksom med tårfyllda, förebrående ögon. Hvad hade väl blifvit däraf? Var det så för alla? Var det hennes fel? Var det hans? Eller var allt föränderligt? Skulle alla gå igenom missräkningarnas skärseld i en eller annan form?

Hennes fina öra urskilde hundskall långt borta. »Nu kommer han,» sade hon, och hennes ögon fingo ett ljust, vackert uttryck.

Med husmoderns aldrig slocknande instinkt, kastade hon en hastig blick på matbordet, för att se att allt var i ordning.

Hundskallet förvandlades till ett långdraget, ihållande ängsligt tjut, som fyllde henne med förfäran.

Thomas ryckte till sig en mössa från klädhängaren i vestibulen och skyndade ut.

Hon sprang efter honom ut på trapporna. Det var nu mörkt och omöjligt att urskilja något.

Andreas och en ung, nykommen dräng kommo springande med tända lyktor. Hundens tjut vägledde dem. Det kom uppifrån lederna och blef allt långdragnare och ängsligare, tills Ragnhild ej tyckte sig kunna stå ut med att höra det.

Hon hackade tänderna och skälfdde som ett asplöf.

Gunnar kom ut med en varm kappa och då han hjälpt henne på med den, smög han sin hand i hennes. Hon fattade den krampaktigt som den drunknande ett halmstrå. Den kunde ej hjälpa, men dess varma tryckning gaf en känsla af hopp och trygghet.

Hon visste inte hur lång tid hon stått där, eller om hon frusit. Hon blef så varm, att det brände i hela kroppen, då drängen kom ledande med en skälfvande, sönderbråkad häst vid betset.

Hon behöfde inte vänta och förstod hvilken börda Thomas och Andreas buro sinsemellan.

Liderna hade stått spegelglatta. Antingen han varit oförsiktig, druckit mer än han tålte, hästen halkat, eller mörkret narrat honom — fick ingen veta — men det hade burit utför den svaga barrieren, ner i djupet. Att hästen räddats, var ett under.

Då de lade honom på bädden, var han ännu varm, men lifvet hade flytt.

Ragnhild låg på knä och höll hans hand i sin. Allt emellanåt såg hon upp i hans ansikte, åt hvilket döden redan gifvit en förändligad, skarpare, men också renare prägel.

Thomas och Gunnar ville föra henne bort, men hon hörde dem ej.

Tårarna föllo långsamt nedåt hennes kinder. Hon grät ej öfver att hon förlorat honom. Snarare öfver att hon vunnit honom åter, ty allt som

hon betraktade de bleknande dragen löste sig det som skilt dem åt, likt en frigjord dimma, ur hvilken det han en gång varit henne trädde fram helgadt och förskönadt genom dödens allt försonande makt.

*

Det var så förunderligt tyst och stilla i huset, som fruktade man att störa den döde i hans ro. Ragnhild hade en känsla af att hennes dagsarbete var slut och att ingen rätt behöfde henne.

Vintern hade aldrig syntts henne så lång och tung.

Thomas satte sig genast in i affärsställningen, så väl som i allt detaljarbete, och Ragnhild såg med glädje den kraft och klokhets han utvecklade. Endast på resorna till Dalen offrade han tid. Elin vistades dock tidtals på Åsen, och Ragnhild kände det som hade en god ande kommit in i huset.

Det var något hos henne som påminde om fadern, och hon var långt ifrån vacker, men så frisk, oskyldig och glad, att det gjorde godt se och höra henne.

När hon var på Åsen, kom Maths dit öfver, så godt som dagligen. Det var synbart att han ej kunde vara henne förutan — och dock skulle han till hösten lämna henne ifrån sig för alltid.

Så länge Ragnhild lefde var Åsen hennes egendom och Thomas hennes förvaltare. Sedan

skulle gården delas mellan bröderna tills en af dem löste ut sin lott.

Ingen talade om att Gunnar skulle lämna hemmet — ingen ville vidröra den sårbara punkten — men tanken därpå var alltid närvarande.

Ragnhild såg att han gick liksom i feber, och förstod att det var aktningen för den dödes minne och fruktan att öka hennes sorg som höll honom kvar.

Solen nådde redan öfver fjällkammen. Våren var kommen, men hon kunde ej glädja sig därät. Hon visste hvilken okuflig längtan den förde med sig. Nu sjöd konstnärsblodet hastigt genom ådrorna. Nu kunde hon ej hålla sin gosse kvar! Sträckte hennes kärlek sig också högt öfver fjällviddens krön — han skulle storma förbi utan att se tillbaka.

Om hon blott ägt hans tillgifvenhet? Om hon kunnat tala till honom i fullt förtroende? Det fanns ögonblick, då hon kände att det gick en elektrisk ström mellan hans och hennes hjärta och att det blott behöfdes ett ord — en tillfällighet — för att gnistan skulle tändas.

Hon tänkte dag och natt på hur hon skulle vinna honom, ty så kunde de ej skiljas. Kanske kände han detsamma, ty solen steg allt högre och ännu stannade han.

Turisterna hade börjat komma. Bland de första var en ung engelsman, som ville se allt hvad ses kunde, så fort som möjligt, och ej lät afskräcka sig af några hinder.

Också upp till högfjället ville han, ehuru gamle Andreas skakade sitt erfarna hufvud och påstod att det var för tidigt på året.

Hans envishet segrade. Thomas var inte rädd af sig och Gunnar äfventyrslysten. Båda bröderna gjorde sig redo att tjänstgöra som förare.

Ragnhild såg ej gärna att de följde med, men sade ingenting.

Hon och Elin, hvilken var på besök, hade hjälpt till med förberedelserna. Nu var hon försvunnen och Thomas också — för att säga hvarandra ett sista farväl.

Gunnar stod ute på gårdsplanen i samspråk med den unge engelsmannen, och Ragnhild stod i ett fönster ofvanpå och betraktade honom i smyg. Han var smärt och finlemmad som hon själf, med små händer och fötter samt ett mera karakteristiskt än vackert ansikte. Någon likhet mellan Thomas och honom fanns knappast. Den förre var vacker, men man glömde hans utseende, då Gunnar däremot fäste sig i minnet.

Han såg tillfälligtvis upp mot fönstret, och då han fick se modern kom det solsken i hans ögon.

Hon smålog tillbaka och rodnade af glädje.

Just som man skulle begifva sig af, kom Maths för att hälsa på Elin, och då han hörde att det var fråga om en fjällstigning, erbjöd han sig att följa med.

»Ni äro väl unga allesammans,» sade han; »med undantag af Thomas, vill jag inte ge mycket för er uthållighet och styrka.»

Ragnhild blef lätt om hjärtat, ty då Maths var med, tyckte hon sig aldrig ha något att frukta.

Väderleken hade varit ostadig, nu strålade solen — ehuru stundom skymd af töckenlika skyar.

Framåt aftonen skulle fjällvandrarerna återvända.

Ragnhild tog Elin med sig på en rundtur genom huset, för att låta henne se de ägodelar, som en gång — då hon själf var borta och Gunnar löst ut sin lott — skulle blifva hennes, och så intresserad var den ena af att förevisa och den andra af att beskåda, att tiden led utan att de märkte det.

»Så mörkt det blifvit,» sade Ragnhild plötsligt.

De voro uppe på vinden och sågo igenom linneförrådet.

En blick upp mot takfönstren skrämde henne.

Dörrarna till linneskåpen slogos igen, utan att hälften var genomsedt, och båda sprungo utför trapporna, ut på gården. Ej en handsbredd sågo de. Dimman stod som en gullvit vägg rundt om.

»Det *kan* vara klart däruppe,» sade Ragnhild då hon såg Elins ångest, men hennes eget ansikte var likblekt, och förtviflan talade däruti.

Allt hvad kärt de ägde på jorden, hade de båda kvinnorna uppe i fjällvärlden, där hvarje steg var en dödsfara.

»Det *kan* vara klart däruppe,» sade Ragnhild ännu en gång, »och Maths är ju med.»

»Ja, far är säker,» sade Elin och började repa mod.

Timmarna gingo i ständig växling mellan fruktan och hopp, allt eftersom dimman tycktes lätta på eller förtäta sig och de egna tankarna ingåfvo tröst eller förtviflan.

Ragnhild satt med hufvudet i händerna och samlade till ett skrämmande helt hvad Maths en gång berättat om den lifsfara i hvilken han sväfvat då dimman öfverraskade honom uppe i fjället. Hon tyckte sig se den stupande bergväggen, de gapande klyftorna och remnorna i isen — hvilka voro farliga till och med vid full dager — och ryste. Hon tordes inte tänka på, hvad hon hade att förlora.

Maths ord uppe på fjället: »Jag var glad öfver att inte ha hustru eller mor som väntade på mig», runno henne plötsligt i minnet.

Denna väntan genomgick hon nu! Men det var inte möjligt. Herren kunde inte ha hjärta att taga ifrån henne det enda hon ägde? Och Elin? Far och fästman på en gång! Nej, det var inte möjligt!

Hon fick liksom mod af själfva fasans öfvermått.

»Vi måste hålla modet uppe, Elin!»

Den unga flickan kastade sig på knä vid hennes fötter.

»Jag kan inte lefva utan honom!» snyftade hon.

Ragnhild smekte hennes hår. Ett egendomligt leende krusade hennes läppar.

Maths var den ömmaste, mest uppoffrande far, och lefde endast för sitt barn, men i farans stund glömde dottern honom för älskaren.

Framåt aftonen klarnade det, men ingen kom.

»Det kan vara dimmig där uppe,» tänkte båda, men ingen sade det.

På någon hvila var ej att tänka, ej ens på att sitta stilla. Att gå fram och åter på den väg de skulle komma var det enda som skänkte lindring.

Till sist orkade Ragnhild ej längre och sjönk ihop ute på trappan med hufvudet mot Elin's bröst.

»Hvad har jag inte redan genomlevvat här,» suckade hon, »och...» hon vågade inte tänka tanken till slut.

Folk hade gått ut för att möta eller söka reda på dem.

Natten var ljum, sommarljus och klar. Uppe på fjällsidorna hängde dimman som stora, mjuka bomullstottar.

Ragnhild spratt till vid ljudet af röster.

»Ser du något, Elin?» frågade hon i dödsångest.

»Ja — det är ingen af dem.»

Ett par karlar kommo gående framåt vägen i lifligt samspråk, utan att se de båda kvinnorna.

»Han hade gått för långt till höger — bara en smula,» sade den ene.

»Och slog ihjäl sig på fläcken,» tillade den andre. »De komma bärande med honom där borta.»

Elin sprang upp.

»Hvem är död?» ropade hon, utom sig.

»Far hennes lefver — lugna sig. — Det var en af de unga.»

»Hvilken?»

»Det vet jag inte.»

Elin sprang framåt vägen. Hon måste skaffa sig visshet.

Några minuter gingo. För Ragnhild syntes de som är.

En af de unga! En af hennes söner således, men hvilken? Hvilken?!

Någon kom med lätta, spänstiga steg öfver gårdsplanen. Hon reste sig och sträckte ut armarna.

»Gunnar!»

Han låg i hennes famn.

»Gunnar!» ropade hon ännu en gång, »det är då inte du! — Herren vare evigt lofvad!»

Han såg på henne lycklig och på samma gång förvånad.

»Är jag dig så kär?»

Hon smekte hans händer, grät och öfverhöljde honom med kyssar. Så tog hon sig öfver pannan. Dödsångest lyste ur hennes ögon. »Thomas — det är då han som ...»

Ångest och förfäran fyllde hennes hjärta. Hade hon kunnat skilja mellan sina barn i en sådan stund? Hon ville älska dem lika högt, trodde att hon gjorde det ...

»Mor, tänkte du, att Thomas var borta?»

Hon slog ned ögonen som en brottsling.

»Trodde du att en af oss...?»

»Ja.»

Han tryckte henne hårdt intill sig. »Tack!
Gud välsigne dig!»

»Lefver han...?»

»Ja — men engelsmannen är död, och det är han så godt som själf orsak till. Han lydde inte Maths. Utan honom hade vi alla varit förlorade.»

Engelsmannen? Hon hade glömt honom för dem, som stodo hennes hjärta nära, och nu tackade hon Gud, att det var han och ingen af dem som var död. Så slog det henne med förfäran hur själfvisk hon var. Tänk, om han också hade en mor i lifvet?

Elin och Thomas kommo uppåt vägen med armarna om hvarandras lif. Hon grät och han kysste bort tårarna.

Maths kom efter dem allvarlig, blek och öfveransträngd. Kanske visste ingen mer än han hur nära döden de allesammans varit.

Ragnbild räckte honom sina båda händer. Hon hade inte mer än ett *tack* på läpparna — men han förstod henne.

*

Ragnbild och Gunnar sutto på stenhällarna, nere vid forsen. Han hade spelat för henne. Hon såg lycklig ut, och dock glittrade tårar i hennes ögon.

Hon tänkte på Serra. Hans fiol hade talat till henne här nere, som han lofvat.

Gunnar skulle resa. Här sade han modern sitt sista farväl. Han fattade hennes hand och höll den i sin. Muren som skilde dem åt var rifven, och de tyckte sig ej ha tid för allt hvad de hade att säga hvarandra.

»Jag skall skrifva oupphörligt,» sade han, »en riktig dagbok. På det sättet, mor, skall du vara med mig öfver allt — och så skrifer du också.»

»Ja — men härifrån är ju ingenting att berätta.»

»Skrif om dig själf — det blir ändå allra kärast — och lofva att inte sakna mig för mycket.»

»Sakna dig kommer jag att göra hvarje stund, och ändå är jag så glad öfver att du far.»

Hon smålog och såg honom in i ögonen.

»Serra skulle ha sagt, att det är bättre att tid och afstånd skilja människor åt, än att de lefva nära hvarandra, utan förståelse — som vi gjort.»

»Jag har längtat efter dig, mor, men . . . Till en del är det också tanken på honom som hållit mig på afstånd. Far sade . . .»

»När du är borta, skall jag skrifva till dig om alltsammans — så sannfärdigt som skulle jag stå till doms för hvarje ord. Ett kan jag säga redan nu. Du har tagit hans fiol och begåfning i arf — sök också att likna honom i ord och vandel. Jag höll honom mycket kär, men jag kan se dig i ögonen utan blygsel och ånger

— och det tackar jag Gud för. — Den tid kommer nog för hvarje mor, då barnens aktning gäller mer än all världens lycka.»

»När jag blifvit en stor konstnär . . .»

»Du är säker på din sak,» sade hon leende.

»Eljes vore det inte värdt att försöka.»

Det energiska, lidelsefulla draget hon så många gånger sett hos Serra, trädde fram också hos honom.

»Hvad skall då ske?» frågade hon.

»Då hämtar jag dig ut, så att du också får se något af världen, som du så mycket önskat.»

»Det är för sent redan nu,» sade hon vredsig. »Gud må veta, att jag känt mig instängd och nära att förgås af längtan — men det är öfver nu. Jag har kommit igenom det — nöjt mig och vuxit fast. Nu skulle jag inte kunna lefva på annat ställe än just här.»

»Du har allt haft det svårt, du, mor,» sade han med en blick på hennes tärda, vissnade ansikte.

Hon såg sig omkring och tog liksom fjällen och forsen till vittne.

»Å ja, ibland — kanske är lifvet sådant för de flesta, om man får blicka bakom förlåten — men jag har också mycket godt och vackert att minnas. — Jag har äfven haft det som hjälpt mig.»

»Hvad då?»

»Ensamhetens tankar.»

Gunnar svarade ej. Han satt och undrade öfver att den tid kunde komma, då en människa

nöjde sig med så litet. Hela världen låg framför honom, och han log segervisst.

»Genom dem har jag vuxit. De ha gjort mig rik,» återtog hon. »Han — som fann sin död här nere — sade en gång: 'Det är inte det man upplefvat, utan det man burit inom sig, som är hufvudsumman i ett människolif', — och han har rätt.»

Albert Bonniers förlag.

GODA BÖCKER

lämpliga till familjeläsning:

MATHILDA ROOS:

Genom Skuggor. En nutidsskildring. 2:a uppl. 3:75.

»För alla som intressera sig för allvarligare frågor af religiös och psykologisk art är detta arbete en *mycket välkommen läsning.*»

(Stockholms Dagblad.)

Saulus af Tarsus. En själs historia, tecknad efter bibeln. Eleg. utstyrelse. 2: 50; inb. 3: 50.

Kommen till mig! Några tankar. Inb. i mjukt clothb. med guldsn. 1: 50.

»Förf. uppträder här med *religiositetens inspiration och obetvingliga kraft* mot pessimismen i vår lefnadströtta tid.»

(Göteborgs-Posten.)

SELMA LAGERLÖF:

Gösta Berlings saga. En samling berättelser från det gamla Vermland. Ny uppl. 4 kr.; inb. 6 kr.

»Ett mästerverk, ett arbete af första klass.»

(Nordisk tidskrift.)

Osynliga länkar. Berättelser. 2:dra uppl. 3: 50.

»Bjuder lysande rikedomar af känsla och fantasi.»

(E. Alkman i Dagens Nyheter.)

GRACE AGUILAR:

Lifvet i hemmet. 4:de svenska uppl. Inb. 2: 50.

»*En bok för mödrar och döttrar*», såsom författarinnan själf kallar den. — Denna *rent af klassiska bok* utgafs på svenska för många år tillbaka och gjorde så stor lycka, att 3 upplagor tätt efter hvarandra utkommo. — Många mödrar, som läst den som flickor, skola säkert med glädje hälsa den nya upplagan, såsom *en verkligt god, en hälsosam läsning för de uppväxande döttrarna.*

MATHILDE:

Ett år af en ung flickas lif. Berättelse från norskan. 1: 25.

»En både väckande och behaglig läsning. — *Hvilar på en allvarlig och kristlig grundton.*»

(Bergens-posten.)

På **Albert Bonniers** förlag har förut utkommit af

WILMA LINDHÉ:

Fången och Fri. — Äppelblomman. Otilträckligt.

Tre berättelser.

2: 50.

»En särdeles angenäm bekantskap att göra — man ryckes med af liffulla skildringar, af starka lidelser, af djärft funna situationer.»

(Göteborgs Handelstidning.)

»*Djup, varm känsla* har i förf:s föregående små berättelser utgjort det kännetecknande. Till dessa egenskaper, för hvilka här omnämnde bok icke heller är främmande, ha nu slutit sig ett högre mått af *psykologisk skarpsynthet* och *konstnärligt formsinne*.»

(Lunds Veckoblad.)

»*En ädel andes uttryck* i en *fin* och allt mera till *konstnärlig fulländning* sig närmande form, *kraftiga och veka*, men alltid *sanna* skildringar af naturens företeelser, *säkra teckningar* ur lifvet, vittnande om en *rik fond af lifserfarenhet, goda karaktersanalyser* —»

(Göteborgs-Posten.)

» — Det hvilat en *välgörande värme, en viss hjärtats poesi* öfver hvad hon skrifver, och hon har synbarligen sett och iakttagit mycket, äfven af lifvets skuggsidor. — Stilen är *flärdlös* och berättelsen hållen i en enkel ton *utan alla åthäfvor*. Boken kan med skäl rekommenderas som *en angenäm och sund läsning, ej minst för unga flickor*.»

(Aftonbladet.)

»Skrifven i en *enkel och allvarlig tonart* — *skall anslå* mången läsare och *isynerhet läsarinna*.»

(Finsk Tidskrift.)

»Det finns *mycket goda*, till och med *präktiga* skildringar däri.»

(Sydsvenska Dagbladet.)